

DREAM

Fremskrivning af
familiekarakteristika og
boligefterspørgslen i danske
kommuner - Syddjurs

Maj 2017

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	3
2	BEFOLKNING.....	5
2.1	Befolkning.....	5
2.2	Fødte og døde	7
2.3	Indvandring og udvandring	8
2.4	Til- og fraflytning	9
2.5	Familiestruktur	16
3	BEFOLKNINGENS UDDANNELSESLEVELU	19
4	ARBEJDSMARKEDET.....	24
5	UDVIKLINGEN I BOLIGFTERSØRGSLEN	33
5.1	Boligtype.....	34
5.2	Boligart	37
5.3	Boligstørrelse.....	38
5.4	Bystørrelse.....	40
6	MARGINALEKSPERIMENTER	42
6.1	Øget tilflytning af børnefamilier fra Århus	44
6.2	Færre ledige på dagpenge.....	51
6.3	Øget tilflytning af ældre	54
6.4	Færre førtidspensionister.....	59
7	KONKLUSION	63
8	REFERENCER.....	65
9	APPENDIKS.....	66

1 Indledning

I det følgende præsenteres for Syddjurs Kommune forventningen frem mod år 2040 til udviklingen i befolkningens størrelse og alderssammensætning, familiestruktur, uddannelsesniveau samt tilhørsforhold til arbejdsmarkedet. Ændringer i disse forhold er af afgørende betydning for bolig efterspørgslen, hvorfor forventningen til udviklingen i det samlede boligbehov og dets underliggende karakteristika som type, størrelse og beliggenhed også betragtes. Relationen mellem de karakteristika, der kendetegner den i kommunen bosiddende befolkning og befolkningens boligpræferencer belyses desuden i fire forskellige marginaleksperimenter, i hvilke udvalgte adfærdsmønstre korrigeres. Eksperimenterne har primært til formål at illustrere, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Fremskrivningen er såvel som marginaleksperimenterne udført ved anvendelse af DREAMS mikrosimulationsmodel SMILE 3.0.

Befolkningen i Syddjurs Kommune ventes at vokse fra knap 42 tusinde i 2013 til knap 44 tusinde i 2040. Der ventes en positiv nettoindvandring til kommunen i gennem hele perioden, mens nettotilflytningen til kommunen omvendt ikke ventes at påvirke den samlede befolkning. Den samlede positive tilvækst fra emigrationen og immigrationen ventes at blive delvist modvirket af et negativt fødselsoverskud, som samlet resulterer i, at befolkningstallet i kommunen ventes at vokse i hele perioden frem mod 2040. Fremadrettet ventes restlevetiden forsat at øges, hvilket sammen med befolkningens aldring giver anledning til, at personer ældre end 67 år på sigt skønnes at udgøre en betragteligt større andel af den bosiddende befolkning i Syddjurs Kommune.

Den demografiske udviklingen ventes fremadrettet at give finansieringsudfordringer, som i nogen grad modvirkes af en ændring i befolkningens uddannelsesniveau og arbejdsmarkedstilknytning. Som i resten af landet ventes uddannelsesniveaulet således at forbedres i fremskrivningen, hvilket primært skyldes, at de yngre generationer, som erstatter de ældre generationer, generelt er bedre uddannet. Således øges andelen af befolkningen med en videregående uddannelse. Det stigende uddannelsesniveau bidrager til, at erhvervsdeltagelsen og beskæftigelsestilbøjeligheden for personer under 50 år opretholdes. Forøgelsen af beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen for de 16-67-årige gennem fremskrivningen, skal dog primært henføres til en øget erhvervsdeltagelse for de 60-67-årige, der er motiveret af Tilbagetrækningsreformen.

Familiestrukturen ventes at ændre sig i retning mod, at en voksende andel af befolkningen vil udgøres af enlige, som følge af ændrede levemønstre, og flere ældre. Ændringen i befolkningsstrukturen ventes særligt at give anledning til en større efterspørgsel på almene boliger og private udlejningsboliger, typisk rækkehuse og etageboliger. Efterspørgslen efter parcelhuse ventes dog at opretholdes som følge af stigningen i kommunens befolkningstal. Stigningen i antallet af boliger ventes at fordele sig på både byer med mindre end 1.000 indbyggere og de større byer med mellem 1.000 og 10.000 indbyggere, således at forholdet mellem boliger i de to bystørrelser fastholdes i forhold til 2013.

Mikrosimulationsmodellen SMILE 3.0 er beskrevet i Hansen og Markeprand (2015), mens datagrundlaget og det metodiske fundament yderligere er belyst i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013). Disse rapporter uddyber centrale antagelser såsom anvendt estimationsperiode og arten af

de forklarende variable, der er inddraget i estimationerne. Kendskab til det metodiske grundlag er dog ikke en forudsætning for udbytte af de nedenfor præsenterede resultater.

Det anbefales dog, at man rådfører sig med retningslinjerne for fortolkning af modellens resultater i kapitel 2 i Hansen og Markeprand (2015). Heri forklares bl.a. hvorfor resultatet af Danmarks Statistiks regionale befolkningsfremskrivningsmodel ikke kan forventes at kunne genfindes i en fremskrivning udført med SMILE. Endvidere understreges det, at der i SMILE er tale om en videreførelse af strukturel adfærd, hvorfor den senest kendte historiske udvikling ikke vil afspejle sig i de nærmeste fremskrivningsår. Centralt skal det fremhæves, at den forventede udvikling i boligstrukturen alene afspejler befolkningens efterspørgsel efter bestemte boligkarakteristika i fravær af udbudsbegrænsninger. Fremskrivningerne indebærer således ikke en vurdering af udbuddet af boliger, hvilket bl.a. ville forde kendskab til kommunens strategi vedrørende nyopførelser, udstykning og omlægning af eksisterende erhvervsgrunde til andre formål. En vurdering af, hvorledes den eksisterende boligmasse afvikles gradvist i takt med stigende boligalder, er heller ikke inddraget. Eksistensen af et egentligt boligmarked kræver, at der indarbejdes en prisdynamik, der etablerer et realistisk forhold mellem udbud og efterspørgsel, hvilket ligger udenfor den nuværende modelramme.

Befolkningens uddannelsesadfærd var tidligere opdelt på landsdele, men er nu ændret, så den er nuanceret på kommuneniveau. Således tillades nu variation inden for en landsdel i tilbøjeligheden til at påbegynde en uddannelse. Befolkningens uddannelsesniveau påvirker befolkningens arbejdsmarkedstilknøytning, hvorfor nuanceringen af uddannelsesadfærden skønnes at bidrage til en mere retvisende vurdering af befolkningens deltagelsespotentiale i de enkelte kommuner. Modellen har yderligere undergået et eftersyn under hvilket mindre uregelmæssigheder i bl.a. den fremtidige boligstruktur er søgt oprettet. Derfor vil fremskrivningsresultater i nogen grad afvige fra indholdet i Hansen og Markeprand (2015). Modellens overordnede rammer er herudover uændrede. Således tager fremskrivningen fortsat udgangspunkt i familie- og boligstrukturen i år 2013, mens estimerede adfærdsmønstre er baseret på årene forud herfor.

I kapitel 2 beskrives den demografiske udvikling i Syddjurs Kommune, hvilket indebærer en beskrivelse af den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningen, antallet af fødte og døde, ind- og udvandring, til- og fraflytning samt i familiestrukturen. I kapitel 3 beskrives forventningerne til den fremtidige udvikling i befolkningens uddannelsesniveau, mens forventningen til den fremtidige udvikling i befolkningens tilknytning til arbejdsmarkedet beskrives i kapitel 4. I kapitel 5 beskrives forventningerne til efterspørgslen efter boliger fordelt på udvalgte karakteristika, mens kapitel 6 er tilegnet en beskrivelse af resultaterne af fire marginaleksperimenter i hvilke den grundlæggende adfærd korrigeres. En konklusion følger i kapitel 7.

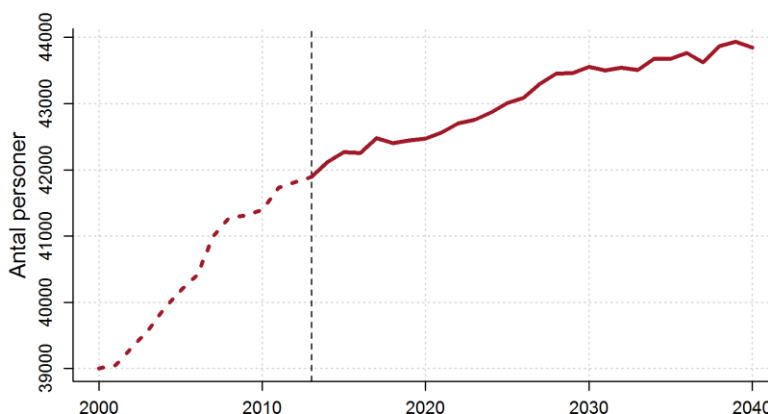
2 Befolkning

Befolkningens udvikling og sammensætning på alder og oprindelse fastlægges på nationalt plan på baggrund af ind- og udvandring samt antallet af fødte og døde. De samme hændelser påvirker udviklingen i befolkningen på kommunalt niveau, men herudover indregnes effekten af flytninger på tværs af kommunegrænser. Flytninger inden for de enkelte kommuner indregnes også i fremskrivningen, fordi det er med til at ændre boligefterspørgslen struktur – eksempelvis om efterspørgslen på lejeboliger stiger til fordel for ejerboliger. I dette kapitel redegøres der først for den samlede befolkningsudvikling og efterfølgende for udviklingen i de underliggende komponenter, der bestemmer den, dvs. fødte og døde, ind- og udvandrede samt til- og fraflyttede. Udviklingen i Syddjurs Kommune sammenholdes med udviklingen i henholdsvis Landsdel Østjylland og på landsplan, hvor det vurderes relevant.

2.1 Befolkning

Fra år 2000 til 2013 er udviklingen i Syddjurs Kommune kendetegnet ved en positiv befolkningsvækst, dog med midlertidigt pause i 2008. Kommunens indbyggerantal tiltager gennem denne periode fra et niveau på omkring 39 tusinde personer til knap 42 tusinde personer, jf. Figur 2.1. Det svarer til en samlet positiv vækst på 7,69 pct. eller gennemsnitligt 0,6 pct. om året. Befolkningen ventes at vokse med en lavere vækstrate frem mod 2040 på gennemsnitlig 0,17 pct. årligt. Til sammenligning er de gennemsnitlige vækstrater for perioderne 2000 til 2013 og 2013 til 2040 henholdsvis 0,4 pct. og 0,3 pct. i hele landet, mens der for Østjylland er en gennemsnitlig vækstrate på 0,76 pct. historisk og 0,4 pct. i perioden fra 2013 til 2040. Befolkningstilvæksten i Syddjurs Kommune er således lavere i årene 2000-2012 sammenholdt med landsdelen Østjylland, men højere end på landsplan. I årene 2013-2040 ventes befolkningstilvæksten i Syddjurs Kommune at være lavere sammenholdt med både landsdelen Østjylland og hele landet.

Figur 2.1. Udvikling i befolkningen, Syddjurs Kommune

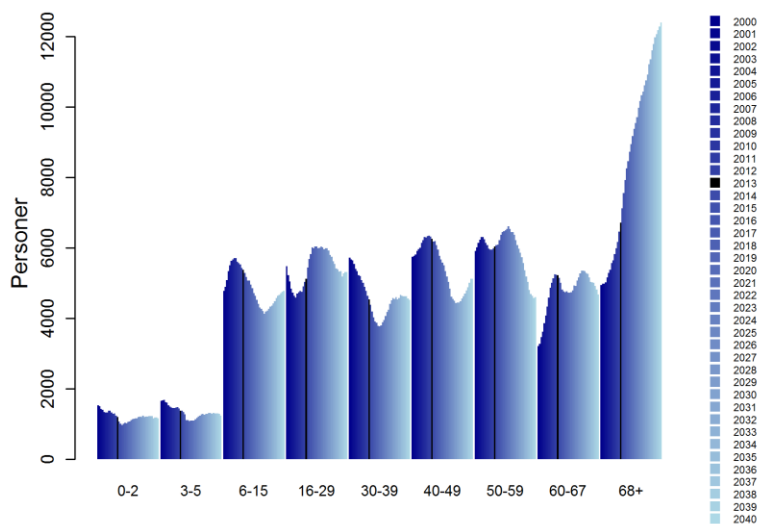
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Den historiske udvikling i befolkningstilvæksten i Syddjurs Kommune er forklaret ved et balanceret fødselsoverskud frem til 2010, der bliver negativ frem til 2012, samt en positiv nettotilflytning frem til 2008, hvorefter nettotilflytningen bliver omtrent balanceret, og en positiv nettoindvandring gennem hele perioden. Historisk har antallet af fødte været næsten lige så stort som antallet af dødsfald indtil 2010, hvorefter antallet af fødte falder til et lavere niveau, mens antallet af døde er omtrent på samme niveau som de foregående år. Mens antallet af fødte efter 2010 har været faldende, er antallet af dødsfald fortsat på samme niveau, hvilket har skabt et negativt fødselsoverskud frem mod de seneste historiske år. I fremskrivningen ventes der generelt et negativt fødselsoverskud, en positiv nettoindvandring og en balanceret nettotilflytning, som samlet giver anledning til, at den seneste positive befolkningsvækst ventes at fortsætte frem mod 2040.

Opgjort på alder skyldes den historiske stigning i befolkningen, at befolkningen over 40 år er vokset mere i antal, end antallet af personer under 40 års alderen er faldet, jf. Figur 2.2. I fremskrivningsårene ventes antallet af personer over 67 år at vokse markant, mens der bliver markant færre i aldersgruppen 40-59 år efter 2020. Udviklingen i de ældste aldersklasser er foranlediget af et generelt fald i dødeligheden kombineret med, at flere personer gradvist indtræder i aldersgruppen over 67 år. Den historiske udvikling i en aldersklasse bliver typisk gengivet i fremskrivningen i den umiddelbare ældre aldersklasse. Eksempelvis ses det historiske fald i antallet af personer i aldersgruppen 30-39 år tydeligt gengivet i den fremtidige forventning til antallet af personer i alderen 40-49 år 10 år senere. Disse demografiske effekter er mest udprægede såfremt aldersklassen kun i mindre grad er påvirket af bevægelser på tværs af kommunegrænser.

Figur 2.2. Befolkningen i Syddjurs Kommune fordelt på aldersintervaller, 2000-2040

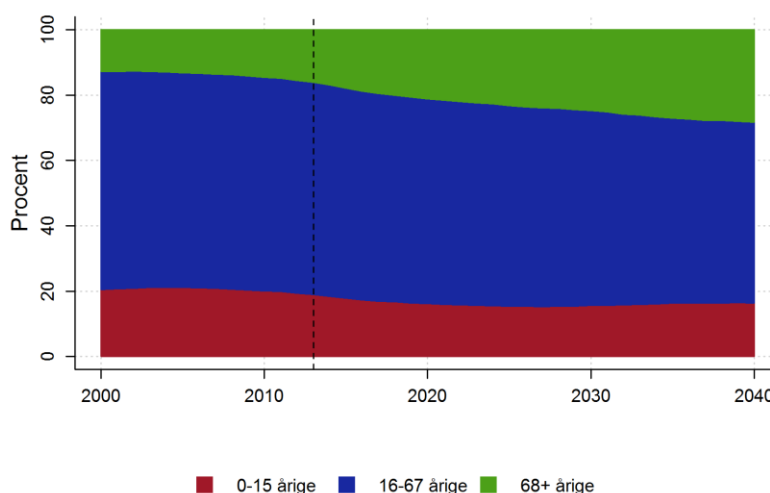
Anm.: Den sorte markering angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.3 viser den relative andel af befolkningen fordelt på tre aldersgrupper: børn (0-15 år), personer i den erhvervsaktive alder (16-67 år) og personer, som primært er tilbagetrukket fra

arbejdsmarkedet (68+ år)¹. I Syddjurs Kommune vil andelen af personer i den erhvervsaktive alder falde fremadrettet fra et niveau på ca. 65½ pct. i 2013 til 63 pct. i 2020 og 55½ pct. i 2040. Samtidig ventes andelen af ældre over 67 år at vokse fra godt 16½ pct. i 2013 til 21½ pct. i 2020 og 29 pct. i 2040. Andelen af børn falder på kort sigt fra næsten 18 pct. i 2013 til 15½ pct. i 2020, for derefter at stabiliseres omkring 15 pct. frem mod 2040. Kombinationen af færre personer i den erhvervsaktive alder og flere personer, der er i en alder, hvor størstedelen har trukket sig tilbage fra arbejdsmarkedet, kan bidrage til at øge kommunens finansieringsudfordringer på sigt.

Figur 2.3. Aldersfordeling i procent for Syddjurs Kommune

Anm.: Den sorte markering angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.2 Fødte og døde

Fertiliteten har de seneste år været aftagende på nationalt plan, hvilket kombineret med antallet af kvinder i den fertile alder (14-48 år)², har givet anledning til et faldende antal fødte. I Syddjurs har fertiliteten været faldende fra 2010. I fremskrivningen ventes antallet af fødte at stige moderat frem mod 2030 og derefter være relativt stabilt omkring 400 om året, jf. Figur 2.4. Samtidig ventes antallet af kvinder i den fertile alder bosiddende i Syddjurs Kommune at falde fra et niveau omkring 8.300 personer i 2013 til ca. 7.800 personer i 2030. Antallet af kvinder i den fertile alder ventes herefter at vokse med omtrent 250 personer frem til 2040. Størstedelen af faldet i antallet af kvinder i den fertile alder ventes dog at være kvinder under 20 år (ca. 350 personer) og over 35 år (ca. 900 personer frem mod 2030), hvor fertiliteten er dalende. Antallet af kvinder mellem 20 og 35 år, ventes omvendt at vokse frem mod 2030, hvilket forklarer, at antallet af fødte i kommunen ventes at være relativt stabilt i fremskrivningen.

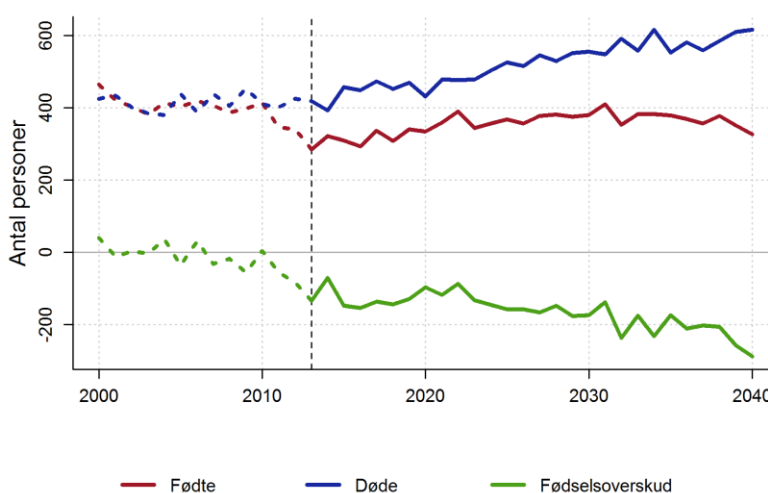
¹ Velfærdsaftalen fra 2006 og Tilbagetrækningsreformen fra 2011 løfter gradvist folkepensionsalderen til 67 år frem mod 2022. Herefter levetidsindekseres pensionsalderen, så den følger levetiden for en 60-årig. Pensionsalderen forventes således, at være 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040, jf. DREAM (2014).

² Opgjort primo året.

Historisk har antallet af fødte i Syddjurs Kommune ligget på niveau med antallet af døde, bortset fra efter 2010. Selvom det årlige antal af fødte ventes at øges frem mod 2020 og stabiliseres derefter, ventes det fremadrettet, at fødselsoverskuddet forbliver negativt. Det skyldes, at befolkningen i Syddjurs kommune generelt bliver ældre, hvilket resulterer i et voksende antal døde, jf. Figur 2.4.

I de historiske år fra 2000 til 2010 ligger antallet af fødte og døde nogenlunde i samme niveau, hvorefter antallet af fødte aftager, så der i 2012 er godt 20 pct. færre fødte end antallet af døde. Til sammenligning er antallet af fødte gennemsnitligt 40 pct. højere end antallet af døde for Landsdel Østjylland og 15 pct. højere end antallet af døde for hele Danmark. I fremskrivningsårene fra 2013 til starten af 2020'erne ventes antallet af fødte i Syddjurs Kommune i gennemsnit til at stige med godt 11 pct. frem til 2030. Derefter ventes antallet af fødte at stagnere frem mod 2040. Da antallet af døde ventes at stige uafbrudt i samme periode, ventes antallet af fødte at ligge 30 pct. lavere end antallet døde, mens antallet af fødsler omvendt vil ligge 15 pct. højere end antallet af døde i Landsdel Østjylland. På landsplan ventes antallet af fødte i fremskrivningen at være 15 pct. højere end antallet af døde, som er marginalt lavere, end det var tilfældet i den historiske periode.

Figur 2.4. Antal fødte, døde og fødselsoverskud, personer

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af fødte og dødsfald på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis nationale fertilitetsrater og dødssandsynligheder på kommuneniveau.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

2.3 Indvandring og udvandring

Figur 2.5 viser udviklingen i ind- og udvandringen i Syddjurs Kommune. Historisk er udviklingen i indvandringen præget af store udsving, hvilket tydeliggør vanskeligheden i at skønne over den fremadrettet. Indvandringen forventes i gennemsnit at være på godt 390 personer om året, jf. Figur 2.5. Den samlede nationale bruttoindvandring afspejler niveauet i Befolkningsfremskrivning 2014³.

³ Danmark Statistik og DREAM laver hvert år en samordnet befolkningsfremskrivning for Danmark. Se yderligere information på Danmarks Statistiks hjemmeside:

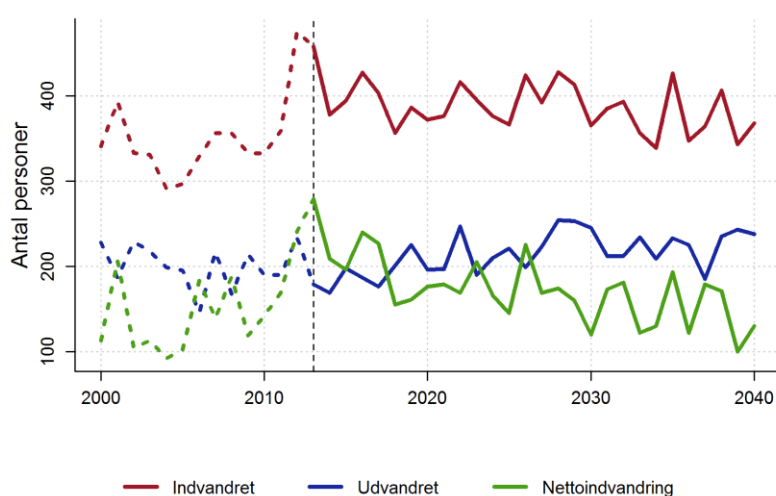
<http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation/befolkningsfremskrivning-for-danmark>

Indvandringens fordeling på kommuner afspejler den historiske fordeling fra 2010-2012. Således indregnes der i fremskrivningen ikke et evt. skift som følge af eksempelvis ændrede flygtningekvoter. Eftersom det overordnede indvandningsniveau er forankret i Befolkningfremskrivning 2014, er de seneste års høje indvandring af personer med flygtninge- og familiesammenføringsbaggrund heller ikke taget i betragtning.

Udvandringen har historisk været lavere end indvandringen, hvilket har givet anledning til en positiv nettoindvandring. Denne tendens forventes at fortsætte, idet såvel ind- som udvandringen ventes at variere omkring de historiske niveauer. Som følge heraf skønnes nettoindvandringen at fluktuere omkring et niveau på godt 170 personer frem mod år 2040, hvilket svarer til et marginalt højere niveau end det historiske.

Figur 2.5. Udvandring, bruttoindvandring og nettoindvandring

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012. Antallet af indvandrede og udvandrede på kommuneniveau i 2013 er fremskrevne niveauer, men data for året indgår i estimationen af henholdsvis indvandringens sammensætning på køn og oprindelse og af udvandringssandsynligheden.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

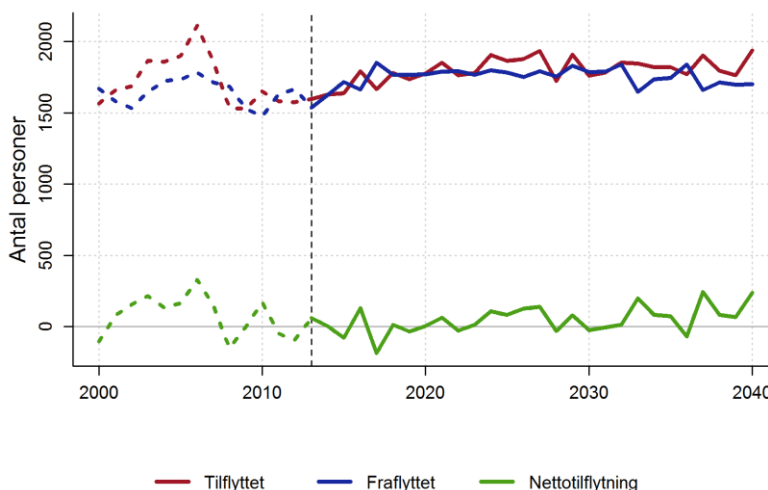
2.4 Til- og fraflytning

Tilflytningen til Syddjurs Kommune har været større end fraflytningen fra starten af 00'erne og frem til 2010, således at nettotilflytningen i de historiske år har været positiv. Historisk har niveauet for til- og fraflytninger har været relativt konstant på godt 1.700 hhv. 1.600 personer årligt. Dog betød den økonomiske krise i 2008 et betydeligt fald i tilflytningerne med omkring 300 personer årligt. Både til- og fraflytningerne ventes at stige frem til 2030. Det skyldes, at der anvendes strukturelle flyttesandsynligheder⁴ i SMILE. I fremskrivningsårene forventes tilflytningen at variere omkring 1.800

⁴ Flyttesandsynligheden er estimeret over perioden 2000-2012 for at bestemme en strukturel tendens fremfor at videreføre de seneste års adfærd. Sandsynlighederne korrigeres dog på kort sigt således, at startniveauet for den absolutte til- og fraflytning approksimeres til gennemsnittet over de seneste tre år. For en nærmere redegørelse af valg af estimationsperiode og -metode henvises til kapitel 2 og kapitel 3.6.1 i Hansen og Markeprand (2015) samt kapitel 3 i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013).

personer, mens fraflytningen forventes at variere omkring et niveau på omkring 1.750 personer om året. Således ventes nettotilflytningen i perioden 2013-2030 at være 50 årligt i gennemsnit, mens der for perioden 2036-2040 ventes godt 150 nettotilflyttere årligt, jf. Figur 2.6.

Figur 2.6. Til- og fraflytning samt nettotilflytning

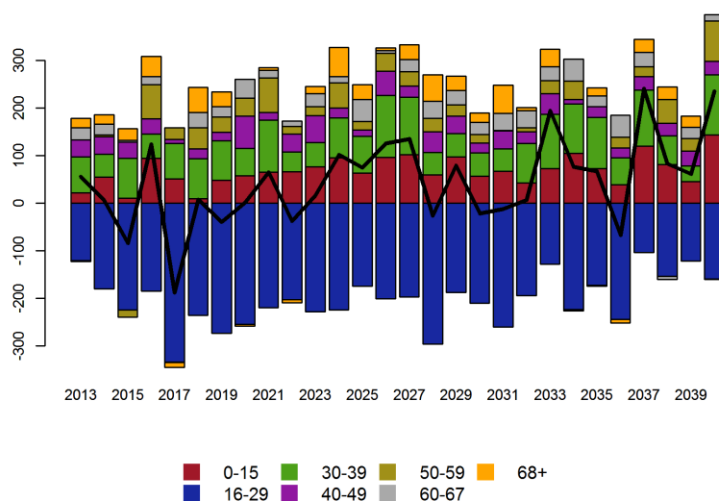
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2012.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.7 viser forventningen til antallet af nettotilflytninger opgjort på aldersgrupper. Heraf fremgår det, at der typisk ventes en større fraflytning end tilflytning af unge i alderen 16-29 år, mens det omvendte er tilfældet, når børn eller personer i alderen 30-49 år betragtes. Flyttetilbøjeligheden både indenfor og på tværs af kommunegrænser aftager med alderen⁵. I Syddjurs kommune forventes generelt en positiv nettotilflytning af personer over 50 år og opefter.

⁵ Se evt. Hansen & Markeprand (2015), s. 58, figur 3.33.

Figur 2.7. Nettotilflytning opdelt på udvalgte aldersgrupper i Syddjurs Kommune, antal personer

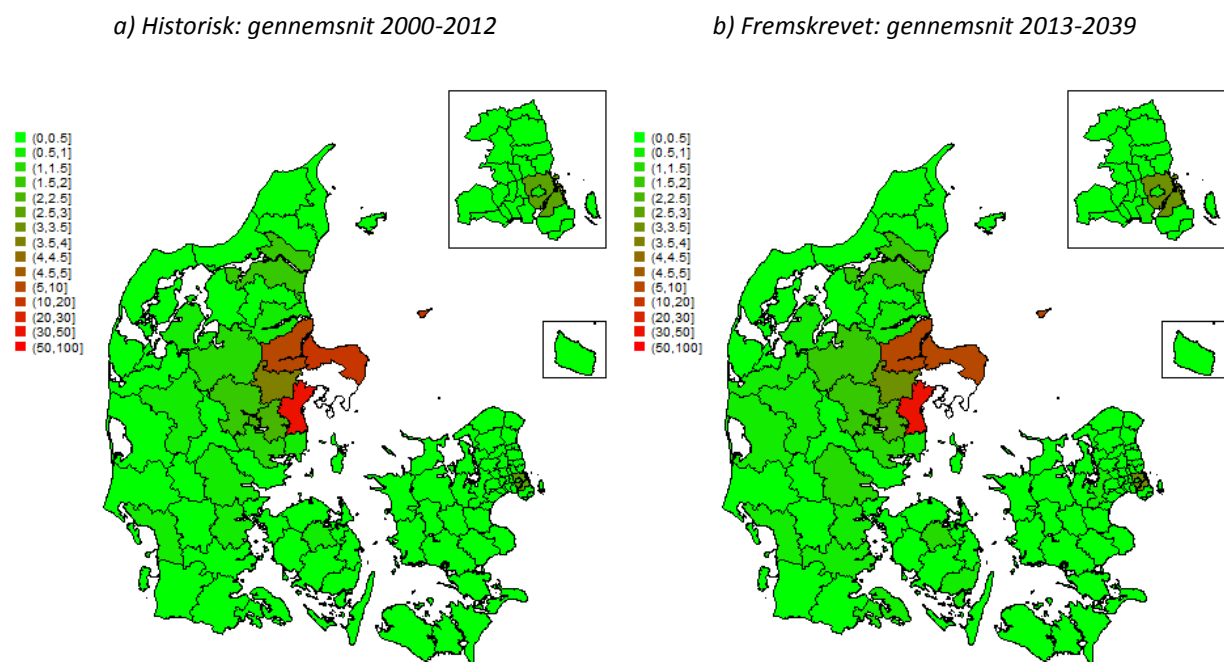

Anm.: Den sorte linje viser den samlede nettotilflytning.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 2.8a og Figur 2.8b illustrerer, hvor tilflytterne til Syddjurs Kommune typisk kommer fra såvel historisk som fremskrevet. I begge figurer er Syddjurs Kommune markeret med hvidt. Jo mere rødlig farven er på en given kommune, des større er koncentrationen af tilflyttere til Syddjurs Kommune fra den pågældende kommune. Koncentrationen er opgjort som den gennemsnitlige årlige andel af personer, der tilflytter Syddjurs over henholdsvis den historiske periode og fremskrivningsperioden. Størstedelen af tilflytterne kommer fra nabokommunerne og Århus Kommune.

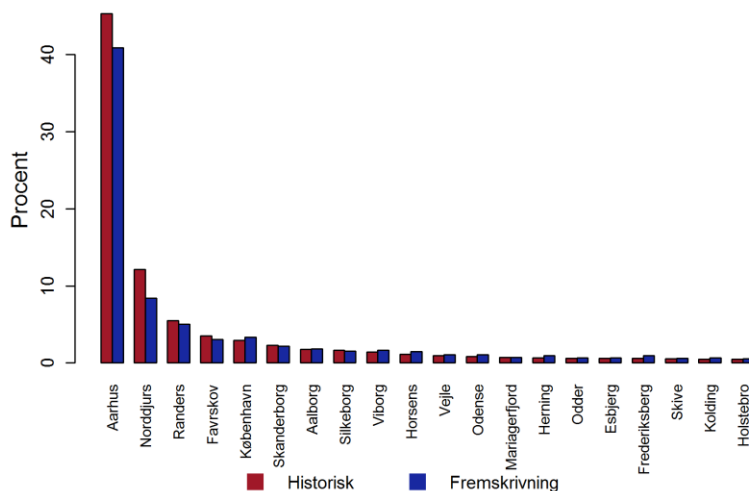
Figur 2.8. Koncentration af tilflyttere fra andre kommuner til Syddjurs Kommune, pct.

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

I gennemsnit stammer den historiske tilflytning til Syddjurs Kommune primært fra henholdsvis Århus (ca. 46 pct.), Norddjurs (ca. 12 pct.), Randers (ca. 5½ pct.) og Farskov Kommune (ca. 4 pct.), jf. Figur 2.8 og Figur 2.9. I fremskrivningen forventes fortsat, at de 20 historisk dominerende kommuner, vil tegne sig for en betragtelig andel af den samlede tilflytning, således det overordnede tilflytningsmønster bevares i fremskrivningen. Fordelingen forventes dog at ændres en smule mod en større andel af tilflyttere fra de store byer såsom Aalborg, Århus og Københavns Kommune sammenholdt med resten af landets kommuner.

Figur 2.9. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger til Syddjurs Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende fraflytningskommuner

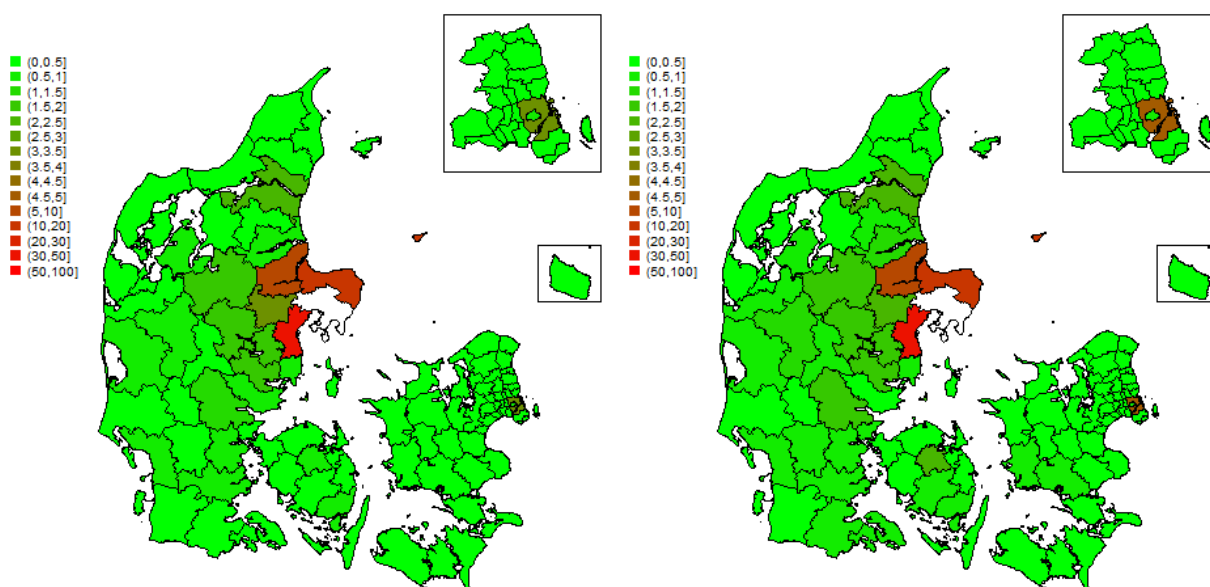
Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Figur 2.10a og Figur 2.10b illustrerer, hvor personer fra Syddjurs Kommune flytter hen henholdsvis historisk og i fremskrivningen. Både historisk og i fremskrivningen er det de nærliggende kommuner samt Århus og Københavns kommune, som aftager størstedelen af fraflytterne fra Syddjurs Kommune. Fraflytningen sker, som beskrevet tidligere, hovedsagligt af de unge og dette afspejler sig også i de fraflytningskommuner, som er præget af uddannelsesområder.

Figur 2.10. Koncentration af fraflyttere fra Syddjurs Kommune fordelt på tilflytningskommuner

a) Historisk: gennemsnit 2000-2012

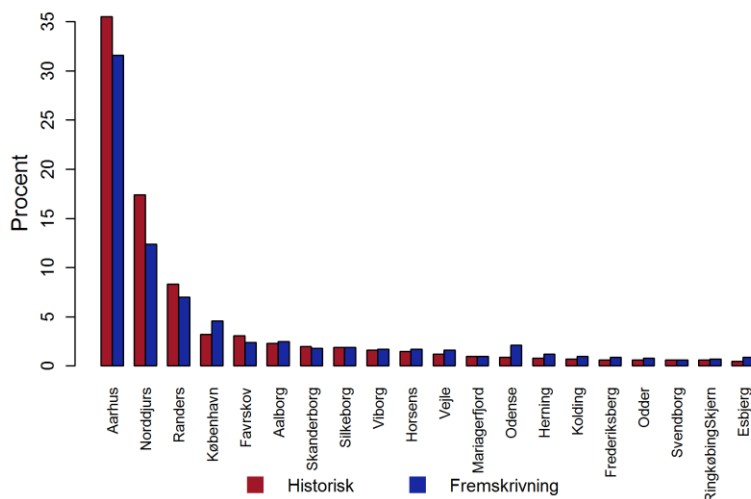
b) Fremskrevet: gennemsnit 2013-2039

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Århus, Norddjurs, Randers og København er de fire kommuner, som historisk aftager den største andel af fraflyttere fra Syddjurs Kommune, jf. Figur 2.11. Som anført tidligere vil de samme tre kommuner også være ophav til den største andel af tilflyttere til Syddjurs Kommune fremadrettet.

Figur 2.11. Gennemsnitlig historisk og fremskrevet andel af samtlige flytninger fra Syddjurs Kommune fordelt på de 20 historisk dominerende tilflytningskommuner

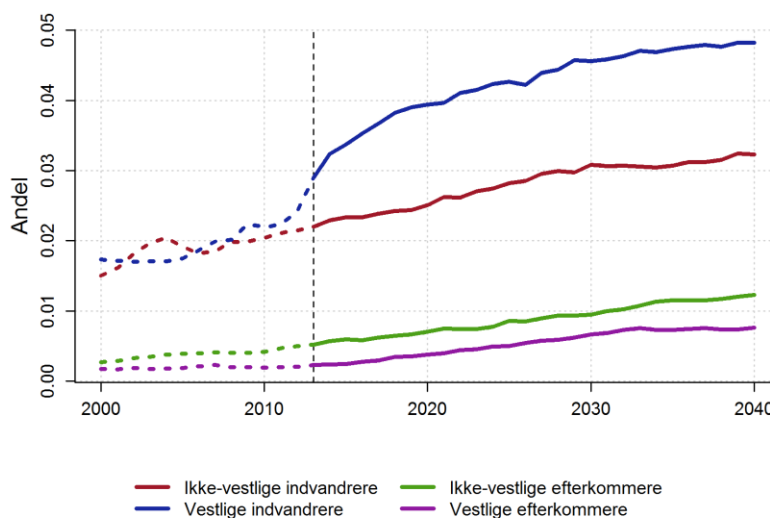

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Historisk er gennemsnitligt 35,5 pct. af fraflytningen rettet mod Århus Kommune, mens henholdsvis 17,4 pct., 8,3 pct. og 3,2 pct. af de fraflyttende årligt er flyttet fra Syddjurs til Norddjurs, Randers og Københavns Kommune. I fremskrivningen ventes en større andel af fraflytterne at flytte til både Københavns og Odense kommune, mens en mindre andel flytter til Århus, Norddjurs og Randers kommune, sammenholdt med den historiske periode. Som tilfældet var for tilflytningerne til Syddjurs, vil de fraflytningskommuner, der dominerer i det historiske flyttemønster, også gøre det fremadrettet.

Til- og fraflytningen vil sammen med ind- og udvandringen give anledning til en relativt beskeden ændring i den etniske sammensætning i Syddjurs Kommune, jf. Figur 2.12 og Tabel 2.1. Tabel 2.1 viser udviklingen i andelen af indvandrere og efterkommere fordelt på vestlige og ikke-vestlige lande som andel af hele befolkningen i Syddjurs Kommune, Landsdel Østjylland og i hele landet. Andelen af både vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere ventes at stige over tid. Samlet er andelen af både vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere på et noget lavere niveau end gennemsnittet for Landsdelen Østjylland, samt også betragteligt lavere end gennemsnittet for hele landet og ventes også at være det fremadrettet. I hele landet udgør indvandrere og efterkommere godt 10 pct. i 2013 og 16,5 pct. i 2040, mens der i Syddjurs Kommune tilsvarende er 5,8 pct. i 2013 og 10 pct. i 2040.

Figur 2.12. Udvikling i befolkningens sammensætning på oprindelse i Syddjurs Kommune

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

Tabel 2.1 Udvikling i andelen personer med dansk oprindelse samt vestlige og ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i Syddjurs, Østjylland og hele landet

	2013	2020	2040
Dansk oprindelse			
Syddjurs	94,2	92,5	90,0
Østjylland	90,2	88,3	84,9
Hele landet	89,3	87,2	83,5
Ikke-vestlige indvandrere			
Syddjurs	2,2	2,5	3,2
Østjylland	4,3	4,8	5,7
Hele landet	4,8	5,4	6,3
Vestlige indvandrere			
Syddjurs	2,9	3,9	4,8
Østjylland	3,2	4,2	5,2
Hele landet	3,4	4,2	5,2
Ikke-vestlige efterkommere			
Syddjurs	0,5	0,7	1,2
Østjylland	2,0	2,3	3,0
Hele landet	2,2	2,6	3,6
Vestlige efterkommere			
Syddjurs	0,2	0,4	0,8
Østjylland	0,3	0,5	1,2
Hele landet	0,4	0,6	1,4

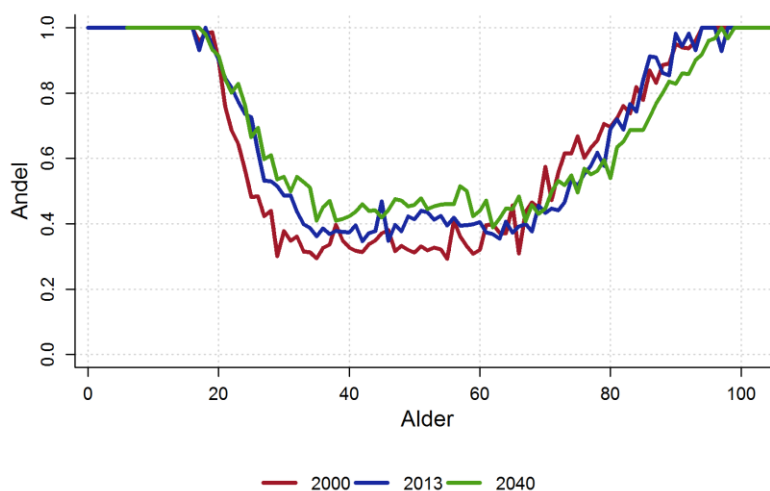
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

2.5 Familiestruktur

På landsplan stiger antallet af enlige familier, mens antallet af par er stabilt omkring det nuværende niveau.⁶ Det stigende antal enlige familier har flere forklaringer. Dels har unge et længere uddannelsesforløb end tidligere og venter med at danne par og stifte familie, og dels er tilværelsen som enlig i højere grad mulig på grund af stigende velstand. For ældre over 67 år skyldes tilværelsen som enlig typisk dødsfald af den ene person i en parfamilie, hvilket betyder, at en større andel af ældre familier udgøres af enlige. Dette modvirkes dog i nogen grad af, at par fremadrettet forventes at leve længere tid sammen, da forskellen mellem mænd og kvinders forventede middellevetid⁷ i højere grad udlignes.

Den ændrede familiestruktur i Syddjurs Kommune afspejles i Figur 2.13, der viser enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i henholdsvis 2000, 2013 og 2040. I forhold til år 2000 er tendensen både i 2013 og 2040, at andelen af familier med enlige vil være højere indtil familien opnår en alder⁸ i starten af 60'erne til starten af 70'erne. Herefter er der relativt færre, der lever som enlige i 2013 og 2040 sammenholdt med billedet i 2000, hvilket tilskrives den ovenfor omtalte udvikling i det indbyrdes forhold mellem mænds og kvinders forventede levealder. Det samme mønster gør sig gældende på landsplan⁹.

Figur 2.13. Enliges andel af det samlede antal familier fordelt på alder i Syddjurs Kommune, udvalgte år

Anm.: Enlige omfatter både enlige med og uden børn. Alder for en parfamilie opgøres som gennemsnittet af alderen for de to voksne familiemedlemmer.

Kilde: Egne beregninger på individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

⁶ Kapitel 4.7 i Hansen og Markeprand (2015, pp. 97-100) og kapitel 4.2 i Hansen, Stephensen og Kristensen (2013, pp. 97-104) redegør uddybende for udviklingen i familiestrukturen på landsplan.

⁷ Kvinders middellevetid er højere end mændenes i Danmark, se evt. figur 4.7 i Hansen og Markeprand (2015)

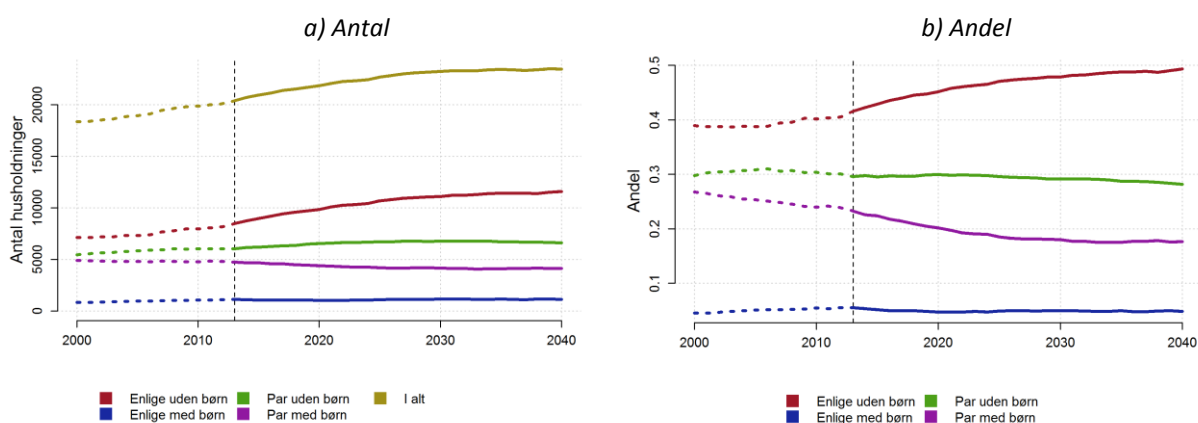
⁸ Familiens alder er defineret ved gennemsnitsalderen af de voksne i husstanden.

⁹ Se Figur 4.20 i Hansen og Markeprand (2015)

Det samlede antal af familier bosiddende i Syddjurs Kommune var ca. 20.400 i 2013. Frem mod år 2040 forventes befolkningsudviklingen at give anledning til, at antallet af familier forøges til omkring 23.400. Ændringen er drevet af et stagnerende antal af parhusholdninger med et marginalt fald på omkring 100 husholdninger, der dog mere end opvejes af en stigning i antal enlige på omkring 3.100 familier, der næsten udelukkende udgøres af enlige uden børn, jf. Figur 2.14. Antallet af par med børn falder med knap 650 familier, mens antallet af par uden børn øges med godt 550 familier. Antallet af enlige uden børn ventes at stige fra omkring 8.400 i 2013 til et niveau på 11.500 i 2040.

Figur 2.14. Udviklingen i familiestrukturen 2000-2040, Syddjurs Kommune, antal familier

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Betegnelsen "uden børn" henviser til, at familien ikke har hjemmeboende børn.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

I Tabel 2.2 fremgår udviklingen i familiestrukturen opgjort på andele for de fire familietyper *enlige uden børn*, *enlige med børn*, *par med børn* og *par uden børn* for henholdsvis Syddjurs Kommune, Landsdel Østjylland og hele landet. I forhold til hele landet samt Landsdel Østjylland har Syddjurs Kommune relativt flere par heraf specielt par uden børn. I fremskrivningen ventes familiestrukturen at nærme sig den, der er i både landsdel Østjylland og hele landet.

Tabel 2.2. Udvikling i familiestruktur opgjort på andele, procent

	2013	2020	2040
Syddjurs			
Enlige uden børn	41,6	45,1	49,3
Enlige med børn	5,5	4,8	4,9
Par uden børn	29,6	30,0	28,2
Par med børn	23,3	20,1	17,6
Østjylland			
Enlige uden børn	47,2	49,0	51,0
Enlige med børn	5,9	5,5	5,6
Par uden børn	25,4	25,7	23,9
Par med børn	21,5	19,8	19,5
Hele landet			
Enlige uden børn	47,3	49,7	52,1
Enlige med børn	6,3	5,9	6,1
Par uden børn	25,6	25,4	23,0
Par med børn	20,9	19,1	18,8

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

3 Befolkningens uddannelsesniveau

I SMILE opdeles befolkningen på højst fuldførte og igangværende uddannelse i henhold til UNI-C's kategorisering, der fremgår af Tabel 3.1.

Tabel 3.1. Oversigt over uddannelseskategorier

<i>Uddannelseskategori</i>	<i>Gruppering</i>
Ukendt	
Grundskole (til og med 9. klasse)	Grundskole
10. klasse	
Almengymnasial uddannelse	Gymnasial uddannelse
Erhvervsgymnasial uddannelse	
Erhvervsfaglig uddannelse	Erhvervsfaglig uddannelse
Kort videregående uddannelse	Kort videregående uddannelse (KVU)
Professionsbachelor	
Mellemlang videregående uddannelse	Mellemlang videregående uddannelse (MVU)
Universitetsbachelor	
Udelt kandidatuddannelse	
Delt kandidatuddannelse	
Ph.d.	Lang videregående uddannelse (LVU)
Masteruddannelse	

Anm.: I tabellen er uddannelseskategorierne opsat i stigende orden.

Kilde: Tabel 3.1 i Hansen og Markeprand (2015) samt Uni-C's uddannelsesgruppering på hovedgrupper.

For at kunne sammenfatte udviklingen i befolkningens uddannelsesniveau konstrueres et uddannelsesindeks. Til beregning af uddannelsesindekset fordeles befolkningen på uddannelsesgrupperingen i højre søjle i Tabel 3.1. Hver af disse uddannelser tildeles en vægt som angivet i Tabel 3.2. Uddannelsesindekset beregnes ved at summere over de relative andele af befolkningen fordelt på uddannelseskategorierne, hvor disse andele er ganget med vægtene i Tabel 3.2.

Tabel 3.2. Vægtning af uddannelse i uddannelsesindeks

<i>Uddannelse</i>	Grundskole	Gymnasial	Erhv. faglig	KVU	MVU	LVU
<i>Vægt</i>	0	1	2	3	4	5

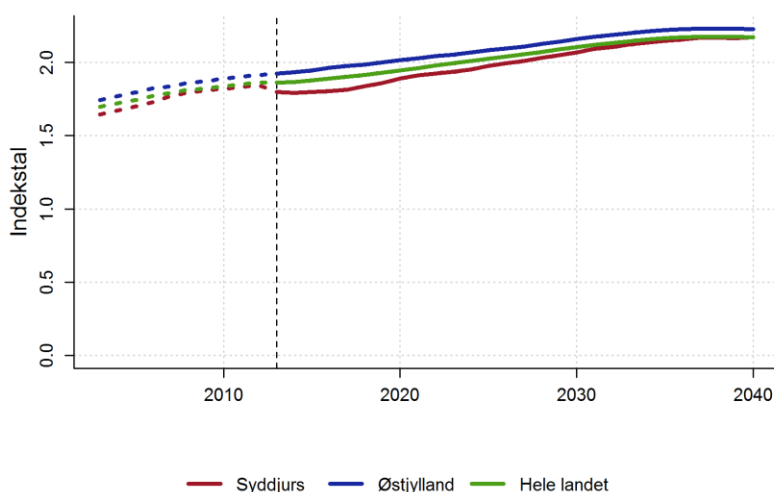
Anm.: Vægtene i denne tabel er en rettelse i forhold til tabel 5.1. i Hansen og Markeprand (2015). I beregningen af uddannelsesindekset i Hansen og Markeprand (2015) anvendes også heltal som vægte i uddannelsesindekset til trods for, at de er angivet i femtedele.

Kilde: Hansen og Markeprand (2015).

Figur 3.1 viser udviklingen i uddannelsesindekset i Syddjurs Kommune, Landsdelen Østjylland og hele landet for befolkningen i alderen 16-67 år. Det fremgår, at uddannelsesniveauet ventes at stige frem

mod 2040. Uddannelsesniveaet sammenfattet ved indekset er lavere i Syddjurs Kommune sammenholdt med Østjylland og hele landet indtil slutningen af fremskrivningen, hvor det når på niveau med uddannelsesniveaet for hele landet. Dog når det ikke helt på niveau med det generelle uddannelsesniveau i Østjylland. Det skal sammenholdes med, at uddannelsesniveaet i Østjylland og resten af landet også ventes at stige frem mod 2040.

Figur 3.1. Udvikling i uddannelsesindeks i Syddjurs Kommune, Østjylland og hele landet, 16-67 år

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Forskellen mellem uddannelsesniveaet i Syddjurs Kommune sammenholdt med Østjylland og hele landet skyldes primært forskellen i andelen af personer med en erhvervsfaglig uddannelse, som er højere i Syddjurs Kommune sammenholdt med Landsdel Østjylland, jf. Tabel 3.3. Andelen med en lang videregående uddannelse er omvendt lavere end, hvad der er gældende både i Østjylland og på nationalt plan. Selvom uddannelsesniveaet ventes at stige i Syddjurs Kommune, ventes forskellen på uddannelsesniveaet i Syddjurs Kommune og Landsdel Østjylland at videreføres i fremskrivningen. Det ventes i særlig grad i Syddjurs Kommune, at andelen af personer i alderen 16-67 år i højere grad vil opnå en længere videregående uddannelse, mens færre vil afslutte uddannelsesforløbet med en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Syddjurs Kommune ventes at have en kraftigere vækst i uddannelsesniveaet end i Landsdelen Østjylland og hele landet, hvilket skyldes at især antallet af personer med en kortere og mellemlang videregående uddannelse vokser kraftigere i Syddjurs.

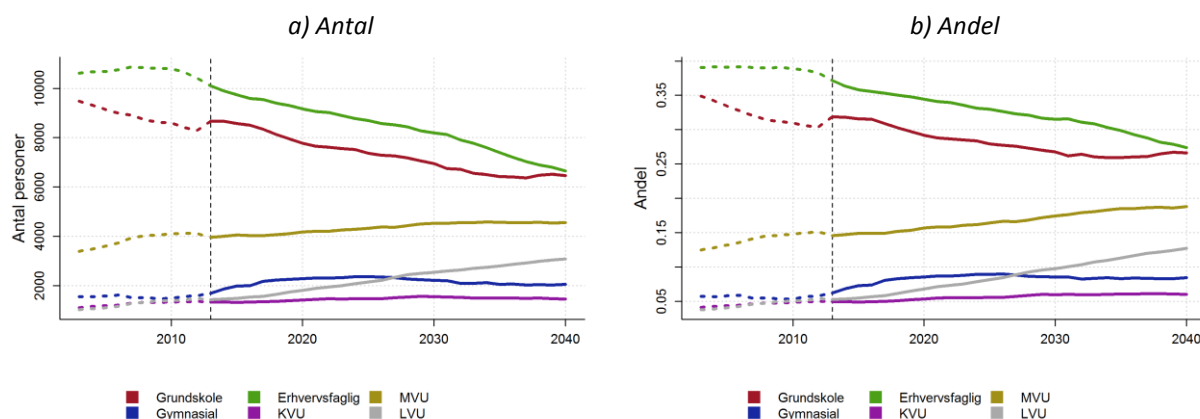
Tabel 3.3. Befolkningen opdelt på højest fuldførte uddannelse, 16-67 år, procent

	2013	2020	2040
Grundskole			
Syddjurs	31,9	29,2	26,6
Østjylland	29,2	28,5	27,3
Hele landet	31,5	30,4	28,9
Gymnasial uddannelse			
Syddjurs	6,2	8,6	8,4
Østjylland	10,9	10,8	10,2
Hele landet	9,2	10,3	9,9
Erhvervsfaglig uddannelse			
Syddjurs	37,1	34,4	27,4
Østjylland	30,6	28,3	22,8
Hele landet	31,5	28,8	22,8
KVU			
Syddjurs	4,9	5,4	6,0
Østjylland	5,1	5,3	5,3
Hele landet	4,8	4,9	4,8
MVU			
Syddjurs	14,6	15,7	18,8
Østjylland	16,2	17,1	19,5
Hele landet	15,3	16,1	18,7
LVU			
Syddjurs	5,3	6,8	12,7
Østjylland	7,9	10,0	15,0
Hele landet	7,7	9,6	14,8

Kilde: Egne beregninger på SMILE

Figur 3.2 viser forventningen til udviklingen i henholdsvis antallet og andelen af personer i alderen 16-67 år fordelt på højest fuldførte uddannelse i Syddjurs Kommune. Det forventes, at antallet og andelen af personer med en lang videregående uddannelse vil øges fremadrettet, mens personer, der højst har fuldført en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse, ventes at falde både som andel og i antal. Ændringen i befolkningens uddannelsesbaggrund skyldes, at de nyere generationer, som generelt har længere uddannelser, erstatter ældre generationer, der typisk har en kortere uddannelse. Endvidere har tilbøjeligheden til at starte på en videregående uddannelse været stigende på landsplan.

Figur 3.2. Antal personer opdelt på højest fuldførte uddannelse i Syddjurs Kommune, 16-67 år

Anm.: Grundskole indeholder både ukendte, grundskole og tiende klasse; Gymnasial er almen og erhvervs-gymnasial uddannelse; kortere videregående uddannelser (KVVU) er med varighed på mellem 2 og 3 år; mellemlang videregående uddannelser (MVU) indeholder professions- og universitetsbachelor. Lang videregående uddannelse (LVU) indeholder universitetskandidater, ph.d.-uddannelser og Master-uddannelser. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

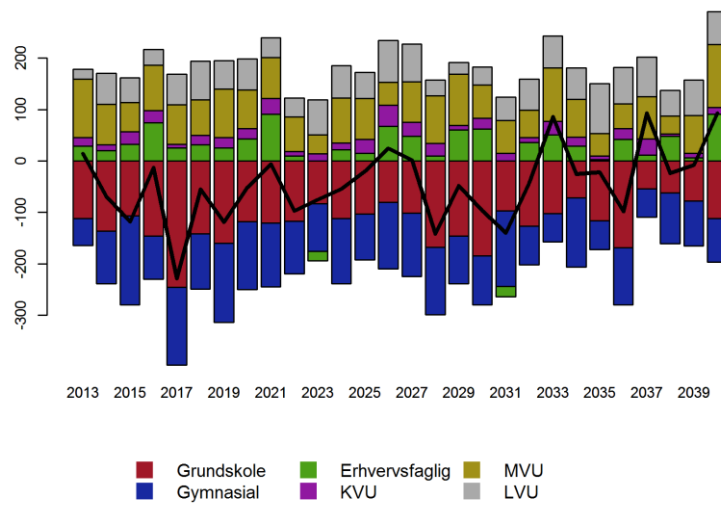
Historisk har der været en større fraflytning end tilflytning af personer med en grundskole eller gymnasial uddannelse, mens det omvendte typisk har gjort sig gældende for personer med en erhvervsfaglig eller videregående uddannelse. Denne tendens ventes at fortsætte fremadrettet, jf. Figur 3.3. Generelt vil der være en positiv nettotilflytning af personer med enten en mellemlang eller en lang videregående uddannelse. Tendensen er således konsistent med opgørelsen af nettotilflytningen fordelt på alder i Figur 2.7 og tilsiger, at fraflytning af unge med en grundskoleuddannelse eller gymnasial uddannelse typisk er forbundet med, at de unge starter på en videregående uddannelse i en anden kommune.¹⁰ Der er endvidere en udpræget tendens til, at befolkningen næsten 20 år efter færdiggørelsen af grundskolen vil være bosiddende i samme landsdel eller kommune, hvor grundskolen afsluttedes¹¹. Selvom der i starten af livsforløbet sker en fraflytning, vil der altså være en tendens til, at de personer flytter tilbage til ophavskommunen efter kortere eller længere tids ophold i andre kommuner. Tendensen afhænger af oprindelseskommune, tilflytningskommuner og ikke mindst tid siden fraflytning fra oprindelseskommunen. Mønsteret er konsistent med en positiv nettotilflytning af personer med et højere uddannelsesniveau. I øvrigt gælder på landsplan, at mobiliteten på tværs af kommunegrænser er stigende i uddannelsesniveauet og i graden af tilknytning til arbejdsmarkedet¹². Dette tilsiger dog ikke i sig selv, at nettotilflytningen af højt uddannede er positiv. Fremadrettet ventes ubalancen udtrykt i nettotilflytningen at reduceres som et følge af de små årgange, der ventes at være bosiddende i Syddjurs Kommune.

¹⁰ I 2015 starter godt 700 personer på en gymnasial uddannelse og næsten 1.200 på en erhvervsfaglig uddannelse, mens der ingen videregående uddannelsesforløb er påbegyndt på en uddannelsesinstitution i Syddjurs, kilde: Statistikbanken UDDAKT11.

¹¹ Momentum (2014).

¹² Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.34.

Figur 3.3. Forventet nettotilflytning opdelt på højest fuldførte uddannelse i Syddjurs Kommune, antal personer, 16-67 år

Anm.: Nettotilflytningen er antallet af personer der flytter bopæl til kommunen fratrukket antallet af personer der flytter bopæl fra kommunen.

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

4 Arbejdsmarkedet

I dette afsnit sammenlignes den historiske og fremskrevne udvikling i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning. Udviklingen kan dels opgøres i *niveauet* for arbejdsmarkedstilknytningen og dels i den *relative andel* af en given population i forskellige arbejdsmarkedskategorier. Niveauet er centralt i forhold til skatteprovenu og offentlige udgifter mv., mens de relative andele korrigerer for udviklingen i de demografiske komponenter. De relative andele udtrykker således bedre de adfærdsmæssige aspekter af befolkningens arbejdsmarkedstilknytning og beskriver dermed potentialet for politiske tiltag, der har til formål at ændre en u hensigtsmæssig udvikling.

I Syddjurs Kommune har antallet af personer i arbejdsstyrken været faldende siden 2008, jf. Figur 4.1a. Faldet finder både sin forklaring i den demografiske udvikling (primært aldringen af befolkningen) og i ændringen af det økonomiske klima i 2008. Fremadrettet ventes arbejdsstyrken at være stabil frem til 2030 hvorefter den ventes at aftage frem til 2040. Således forventes arbejdsstyrken at stige fra knap 17.700 i 2013, til 18.200 i 2020 og derefter stabiliseres omkring 17.000 i 2040. Beskæftigelsen har ligeledes været faldende siden 2008, og ventes at falde moderat i fremskrivningsårene fra cirka 16.500 i 2013 til godt 15.300 personer i 2040. Den kraftige stigning i beskæftigelsen op til 2008 og den derefter reduktion efter 2008 er betydeligt mere udtalt end ændringen i arbejdsstyrken, hvilket skal tilskrives, at beskæftigelsen er betydeligt mere konjunkturfølsom.

Udviklingen i arbejdsstyrken og beskæftigelsen afspejler den demografiske udvikling. Befolkningen i alderen 16-67 år ventes at falde med godt frem 10,8 pct. mod år 2040 relativt til niveauet i år 2013. Nedgangen i befolkningen er dermed mere udtalt end nedgangen i både arbejdsstyrken og beskæftigelsen, hvilket udmønter sig i, at beskæftigelsesfrekvensen¹³ og erhvervsfrekvensen¹⁴ for de 16-67-årige er stigende gennem stort set hele fremskrivningen, jf. Figur 4.1b. Et stigende uddannelsesniveau bidrager, sammen med den gradvist voksende pensionsalder og forkortelse af efterlønsperioden, til at øge befolkningens erhvervstilknytning over tid.

I Tabel 4.1 ses beskæftigelsesfrekvensen og erhvervsfrekvensen i Syddjurs Kommune, i Østjylland og i hele landet for årene 2013, 2020 og 2040. Her fremgår det, at Syddjurs Kommune ventes at klare sig bedre end udviklingen på landsplan, men lidt værre end Landsdel Østjylland, når erhvervsfrekvensen og beskæftigelsesfrekvensen betragtes. Ledigheden ventes også at forbedres mere i Syddjurs Kommune sammenholdt med både Østjylland og på landsplan i perioden fra 2013 til 2040. Den hastigere stigning i uddannelsesniveaut i Syddjurs Kommune bidrager til denne bedre udvikling i beskæftigelsen og erhvervsfrekvensen.

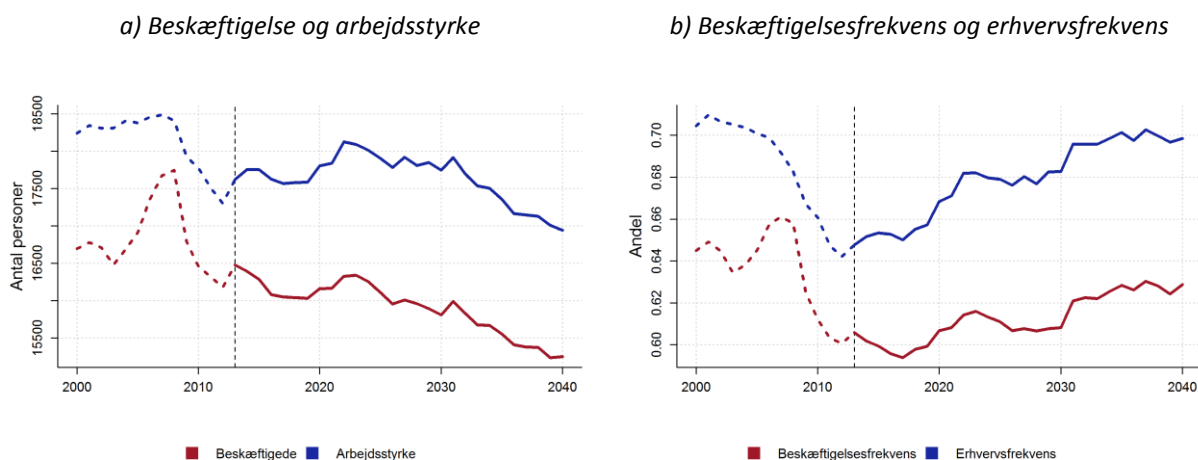
---

¹³ Beskæftigelsesfrekvensen beregnes her som antallet i beskæftigelse delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år.

¹⁴ Erhvervsfrekvensen beregnes som antallet i beskæftigelse samt ledige på henholdsvis dagpenge eller kontanthjælp delt med hele befolkningen i aldersgruppen 16-67 år. I SMILE kan en person kun tilhøre en kategori om året. Derfor skal der tages forbehold for, at studerende, som har job ved siden af studierne, ikke indregnes i arbejdsstyrken.

Figur 4.1. Beskæftigelse og arbejdsstyrke samt beskæftigelses- og erhvervsfrekvensen i alderen 16-67 år, personer

Anm.: Beskæftigede indeholder selvstændige, lønmodtagere og personer på syge- eller barseldagpenge, der er fraværende fra beskæftigelse primo året. Arbejdsstyrken består af beskæftigede og ledige. Som følge af Tilbagetrækningsreformen hæves folkepensionsalderen gradvist til 67 år i 2022 og levetidsindekseres efterfølgende fra 2030. DREAM (2014) skønner den forventede folkepensionsalder til 68 år i 2030, 69 år i 2035 og 70 år i 2040. Endvidere sker en gradvis reduktion af længden af efterlønsperioden til tre år. Det bemærkes, at figuren ikke tager højde for den fulde effekt på beskæftigelsen og arbejdsstyrken af øget tilbagetrækningsalder, da den maksimale aldersgrænse er fastholdt på 67 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.1. Beskæftigelsesfrekvens, erhvervsfrekvens og ledighed, 16-67 år, procent

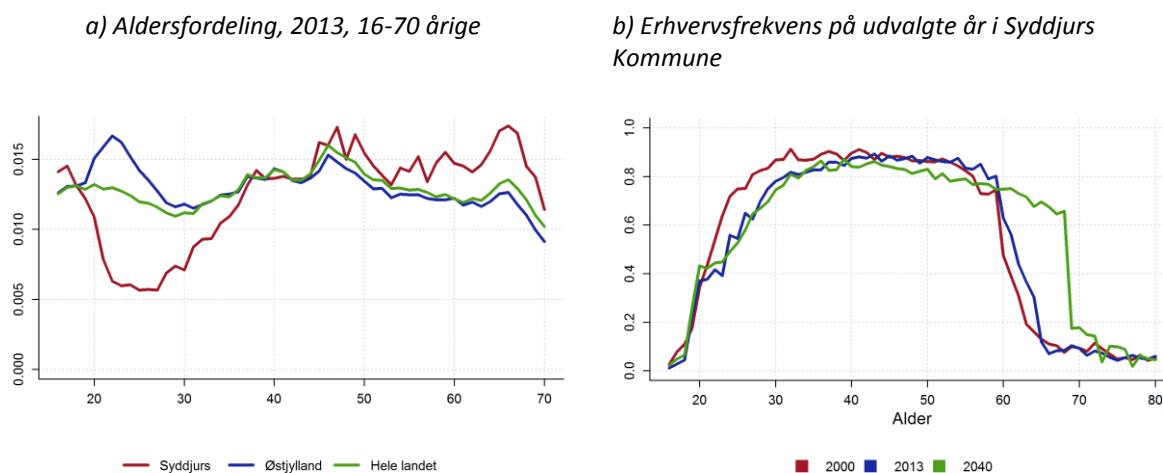
	2013	2020	2040
Beskæftigelsesfrekvens			
Syddjurs	60,6	60,7	62,9
Østjylland	56,9	57,6	59,6
Hele landet	57,9	58	59,5
Erhvervsfrekvens			
Syddjurs	64,8	66,8	69,8
Østjylland	61,2	63,8	66,6
Hele landet	62,6	64,5	66,7
Ledighed			
Syddjurs	6,5	9,2	10
Østjylland	6,9	9,6	10,5
Hele landet	7,4	10,1	10,9

Anm.: Ledigheden er beregnet som andelen af ledige ud af den samlede arbejdsstyrke. Erhvervsfrekvensen og beskæftigelsesfrekvensen er defineret i fodnote 13 og 14.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Befolkningens alderssammensætning i Syddjurs Kommune vil bidrage til at trække den gennemsnitlige erhvervsfrekvens op, idet der er en mindre andel under 30 år, hvor erhvervsfrekvensen er relativt lav, i forhold til hele landet, jf. Figur 4.2a. Endvidere er der også flere ældre end på landsplan, hvor erhvervsfrekvensen er relativt lav – det trækker også den generelle erhvervsfrekvens relativt til hele landet ned. Desuden viser Figur 4.2b, at erhvervsfrekvensen for ældre i alderen 65-68 år forventes at være betydeligt højere i 2040 som følge af arbejdsmarkedsreformer, som beskrives nærmere nedenfor.

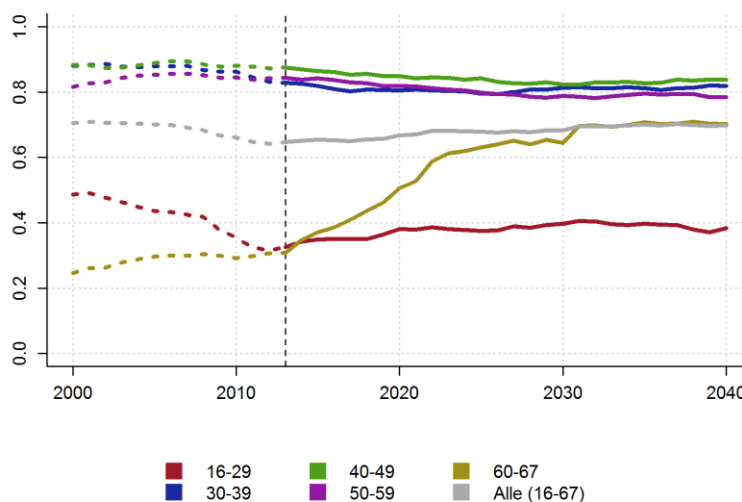
Figur 4.2. Befolkningens aldersfordeling og aldersopdelt erhvervsfrekvens

Kilde: SMILE database og egne beregninger på SMILE 3.0.

Med Velfærdsaftalen og Tilbagetrækningsreformen hæves pensionsalderen og efterlønsalderen. Pensionsalderen hæves gradvist til 67 år i 2022, mens efterlønsalderen gradvist hæves til 64 år i 2023. Herefter levetidsindekseres både efterløns- og pensionsalderen, så den forøges i takt med at middellevetiden stiger. Dette forventes at have en væsentlig betydning for de 60-67 åriges arbejdsmarkedstilknytning, jf. Figur 4.2b. Arbejdsmarkedstilknytningen for denne aldersgruppe har historisk fulgt en opadgående tendens fra år 2000, jf. Figur 4.3. Den accelererer dog fremover. Således stiger andelen af 60-67 årige i arbejdsstyrken fra knap 30½ pct. i 2013 til omkring 51 pct. i 2020 og stabiliseres først efter 2030 på et niveau omkring 69 pct. Den første acceleration skyldes, at efterlønsalderen steg allerede i 2014. Udviklingen fremover styrkes på den ene side på grund af den fortsatte stigning i tilbagetrækningsalderen og forkortelse af efterlønsperioden og på den anden side fordi, at antallet af medlemmer af efterlønsordningen falder for fremtidige generationer. Baseret på 2013-tal er ca. 55 pct. af de 59-årige på landsplan tilmeldt efterlønsordningen, mens denne andel er nærmere 30 pct. for de 50-årige. Overordnet er aldersstrukturen i erhvervsdeltagelsen relativt ensartet på tværs af geografi, jf. Tabel 9.2 i appendiks.

Figur 4.3. Aldersopdelt erhvervsfrekvens, Syddjurs Kommune

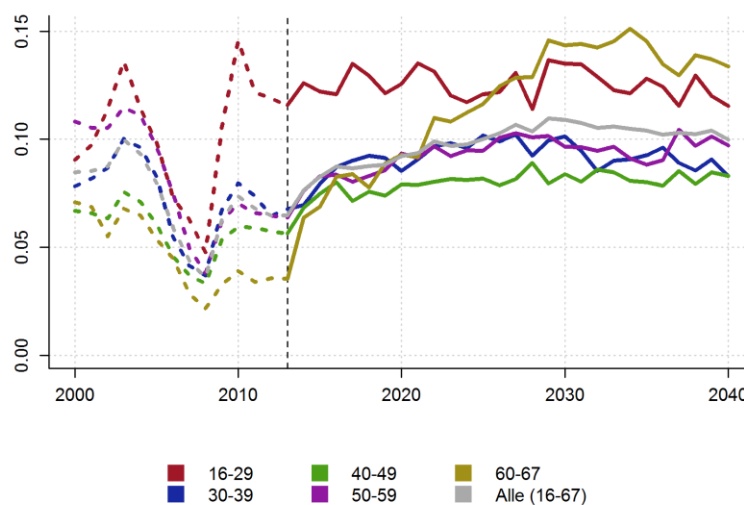
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Den samlede ledighed i Syddjurs Kommune ventes at stige fra 6½ pct. i 2013 til 9 pct. i 2020 og 10 pct. i 2040, jf. Figur 4.4 og Tabel 4.1.¹⁵ Det er omtrent på niveau med udviklingen på landsplan, men højere end hvad der er tilfældet i Landsdel Østjylland.

I alle alderskategorier undtagen for de 16-29-årige ventes ledigheden at ligge over udgangsniveauet i fremskrivningsårene, jf. Figur 4.4. Ledigheden for personer i alderen 60-67 år ventes at stige markant fra ca. 5 pct. i 2013 til omkring 15 pct. i 2040, hvilket også trækker det generelle ledighedsniveau op. Udviklingen skyldes som tidligere nævnt forringede muligheder for at gå på efterløn og folkepension som følge af arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de nyere generationer. Historisk er det særligt personer, som har været ledige, der har benyttet sig af efterlønsordningen til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. De forringede muligheder for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet resulterer derfor ikke alene i en højere beskæftigelse, men også i en højere ledighed, fordi de personer, som vil trække sig fra arbejdsmarkedet tidligere, også typisk har en lavere arbejdsmarkedstilknytning. Derfor finder man også samme mønster i Landsdel Østjylland og hele landet, jf. Tabel 4.1. Også fordelt på alder er ledigheds mønsteret forholdsvis ensartet mellem Syddjurs Kommune, Østjylland og landet som helhed, jf. Tabel 9.3 i appendikset.

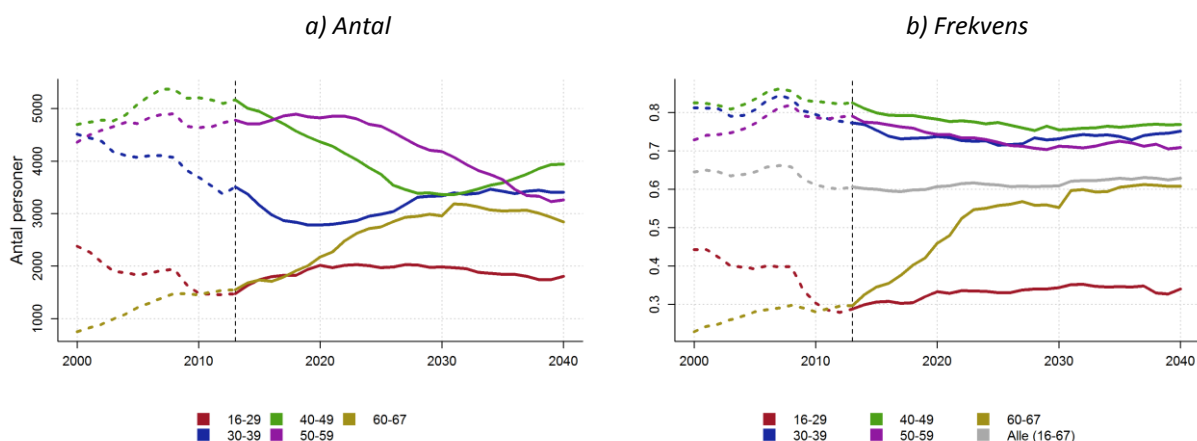
¹⁵ Ledigheden defineres her som værende antallet af ledige på dagpenge eller kontanthjælp i forhold til alle indbyggere i Syddjurs Kommune.

Figur 4.4. Ledighedsandel opdelt på aldersgrupper, Syddjurs Kommune

Anm.: Ledigheden er defineret som i Tabel 4.1. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Figur 4.5a viser beskæftigelsen fordelt på aldersgrupper i Syddjurs Kommune, hvor beskæftigelsen varierer over tid i de forskellige alderskategorier. Det fremgår af Figur 4.5b, at beskæftigelsesfrekvensen er en smule aftagende i de fleste alderskategorier, men i et relativt beskedent omfang og ellers er stabil i fremskrivningsårene. Det vidner om, at udviklingen i antallet af beskæftigede fordelt på alder i Figur 4.5a er et udtryk for demografiske ændringer fremfor adfærsændringer. Her udgør de 60-67 årige en markant undtagelse, fordi både antallet og andelen af personer i beskæftigelse stiger betydeligt for denne gruppe gennem fremskrivningen. Det skyldes for det første, at erhvervsdeltagelsen i denne aldersgruppe ventes at øges som følge af arbejdsmarkedsreformer og færre medlemmer af efterlønsordningen i de senere generationer. For det andet ventes beskæftigelsen at stige for personer i aldersgruppe 60-67 år, da befolkningens aldring tilsiger, at der fremadrettet forventes flere i denne aldersgruppe, jf. Figur 2.2. I det samlede billede betyder de svagt faldende beskæftigelsesfrekvenser i aldersgrupperne 30-59 år samt den stigende erhvervsfrekvens for aldersgruppen 60-67 år, at beskæftigelsesfrekvensen for alle aldre (16-67 år) ventes at være stabil omkring niveauet fra 2013 gennem hele fremskrivningen, jf. Figur 4.5b.

Figur 4.5. Aldersfordelt beskæftigelse i Syddjurs Kommune, 1.000 personer og frekvenser

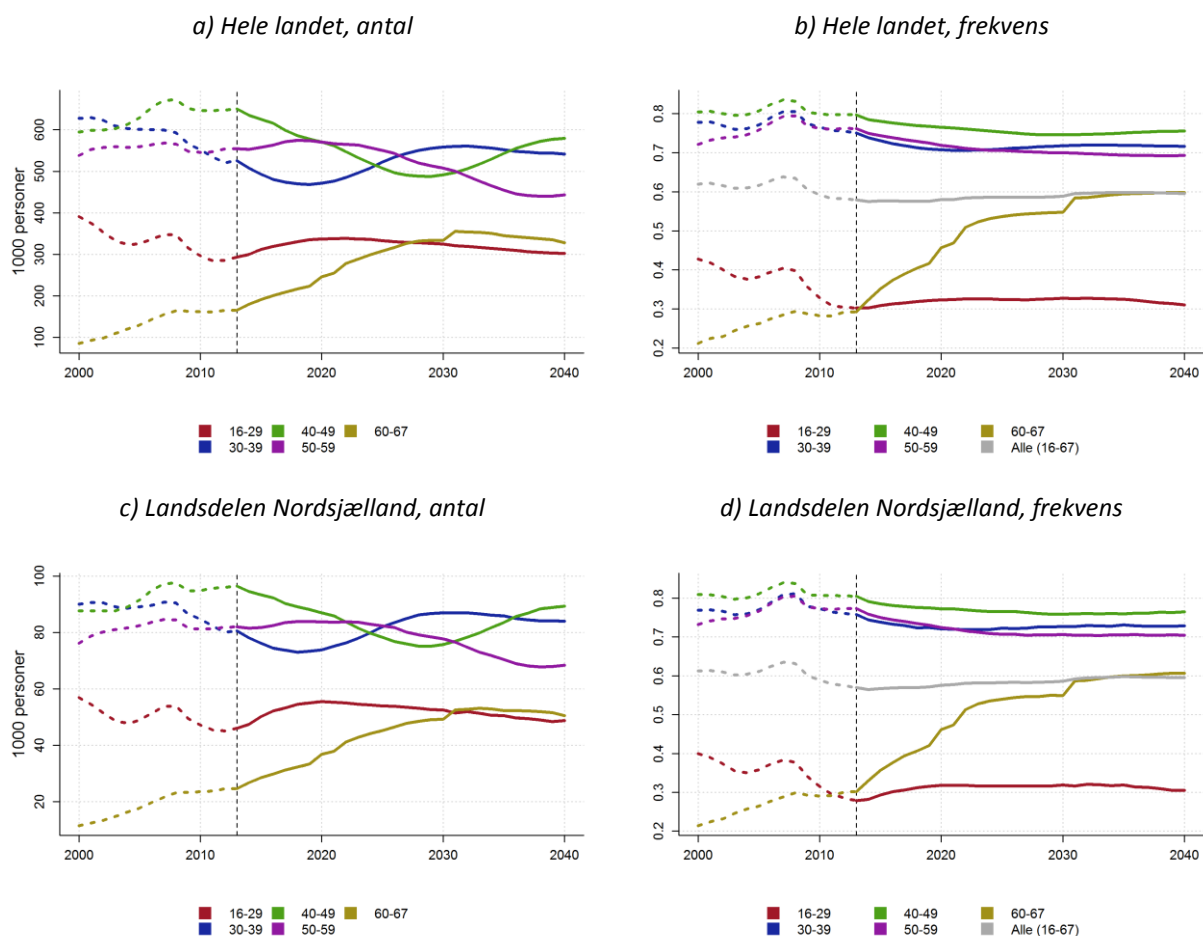
Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Sammenholdes udviklingen i beskæftigelsen med hele landet og landsdelen Østjylland fremgår det, at udviklingen i beskæftigelsen i Syddjurs Kommune både historisk og fremadrettet følger mønsteret for beskæftigelsen såvel i landsdelen som på landsplan, jf. Figur 4.5 og Figur 4.6. For udvalgte år er den aldersfordelte beskæftigelse såvel i antal som i frekvenser sammenholdt mellem de tre geografiske områder i Tabel 9.1 i appendiks.

Betragtes hele befolkningens socioøkonomiske tilhørsforhold både inden og uden for arbejdsstyrken, jf. Figur 4.7, opnås et mere fuldstændigt billede af erhvervsdeltagelsen i forhold til ovenstående. Det samlede antal beskæftigede ventes at falde fra godt 16.600 personer i 2013 til 16.400 personer i 2040. Antallet af studerende ventes at falde relativt kraftigt fra omkring 8.700 personer i 2013 til 7.700 i 2040. Det er resultatet af to modsatrettede udviklinger: dels at antallet af 15-40-årige, der typisk udgør de uddannelsesmæssigt fleste, falder med godt 4.100 fra 2013 til 2040, men også at relativt flere forventes at påbegynde en uddannelse i forhold til historiske tal, især frem til 2020. Således ventes andelen af de 15-35-årige, der ikke er i gang med et uddannelsesforløb, at være i gennemsnit 61,7 pct. i perioden 2013-2030, mens det tilsvarende tal for 2003 til 2012 var 68 pct. Antallet af kontanthjælpsmodtagere uden tilknytning til arbejdsmarkedet ventes at stige markant fra på knap 650 personer i 2013 til knap 1.050 personer i 2040. Stigningen kan delvist tilskrives Førtidspensionsreformen, der betyder, at færre på kontanthjælp får tildelt førtidspension, som tidligere beskrevet. Antallet af førtidspensionister har historisk ligget stabilt på et niveau omkring 1.500 personer i Syddjurs Kommune og ventes i fremskrivningen at stige til knap 2.000 personer frem mod 2040.

Figur 4.6. Aldersfordelt beskæftigelse i hele landet og Landsdel Østjylland, 1.000 personer og frekvenser

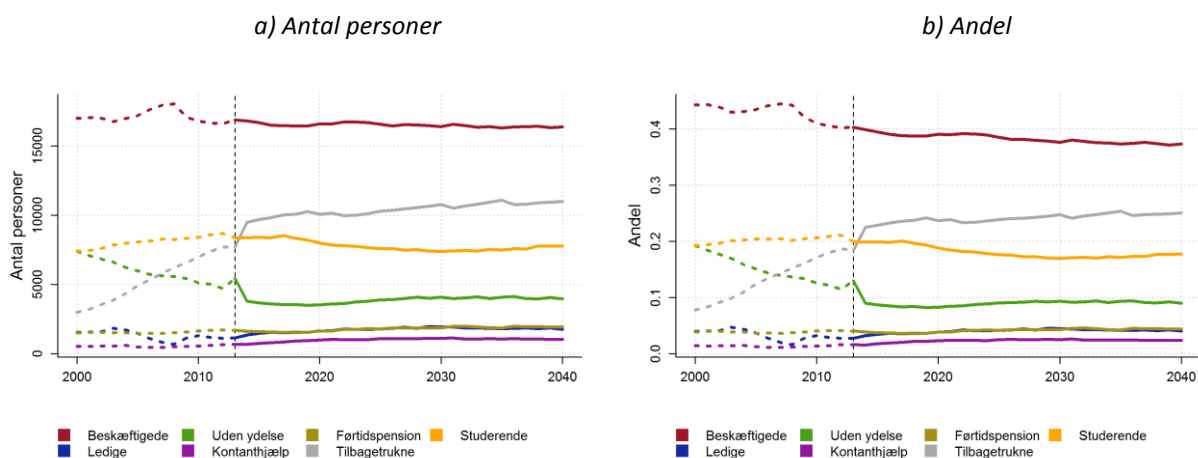

Anm.: Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Frekvenserne udtrykker beskæftigelsens andel af hele befolkningen i aldersgruppen.

Kilder: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Antallet af tilbagetrukne, dvs. folkepensionister og efterlønsmodtagere, stiger i den historiske periode fra godt 3.000 personer i 2000 til 7.700 personer i 2012. Stigningen i antallet af tilbagetrukne aftager omkring 2012, hvilket skyldes, at antallet af efterlønsmodtagere begynder at falde. Faldet i antallet af efterlønsmodtagere skyldes dels forkortelsen af efterlønsperioden og dels, at senere generationer har en lavere tilknytning til efterlønsordningen. Antallet af folkepensionister fortsætter med at øges, men hoppet fra 2013 til 2014 skyldes en omklassificering af personer som ikke modtager ydelser til modtagere af folkepension. Antallet af tilbagetrukne ventes fremadrettet at stabilisere sig omkring et niveau på 11.000 personer. Antallet af personer uden ydelser er historisk faldet fra omkring 7.400 personer i 2000 til knap 4.700 personer i 2013, men ventes at stabiliseres på et niveau omkring 4.000 personer i fremskrivningsårene.

Figur 4.7. Befolkningen opdelt på arbejdsmarkedskategorier, alle aldersgrupper, Syddjurs Kommune

Anm.: Tilbagetrukne omfatter både efterlønsmodtagere og folkepensionister. Ledige omfatter ledige, der modtager dagpenge eller kontanthjælp. Kontanthjælpskategorien omfatter modtagere af kontanthjælp, der vurderes at have andre problemer end ledighed. Antallet af tilbagetrukne stiger markant i første fremskrivningsår, hvilket skal tilskrives, at personer over 64 år, som ikke modtager ydelser, kategoriseres som "uden ydelser" i den historiske periode, men som folkepensionister i fremskrivningsperioden. Studerende omfatter personer helt ned til 6 års alderen, mens personer uden ydelse omfatter alle børn under 6 år. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Arbejdsmarkedsdatabasen og egne beregninger på SMILE 3.0.

Tabel 4.2 opsummerer befolkningens fordeling på arbejdsmarkedskategorier for alle aldre i Syddjurs Kommune og sammenholder udviklingen med landsdelen og på landsplan. Tallene her og Figur 4.7b nuancerer Tabel 4.1 og Figur 4.7a. Det fremgår af Tabel 4.2, at andelen af tilbagetrukne i Syddjurs Kommune fremadrettet er væsentligt højere end i landet som helhed, mens andelen af beskæftigede på sigt ventes at falde relativt mere i forhold til den samlede befolkning end i de andre geografiske områder. Faldet i beskæftigelsesandelen er dog forholdsmæssigt større end i resten af landet. Det skal i øvrigt bemærkes, at beskæftigelsesandelen af den samlede befolkningen udvikler sig i modsat retning af beskæftigelsen vurderet alene for personer i alderen 16-67 år, jf. Tabel 4.1.

Tabel 4.2. Befolkning opdelt i andele på arbejdsmarkedskategorier i Syddjurs Kommune, i Landsdel Østjylland og i hele landet, alle aldre, procent

	2013	2020	240
Beskæftigede			
Syddjurs	40,3	39,1	37,4
Østjylland	39,5	39,1	38,2
Hele landet	39,6	38,8	37,8
Ledige			
Syddjurs	2,7	3,9	4,0
Østjylland	2,9	4,1	4,4
Hele landet	3,1	4,3	4,5
Uden ydelse			
Syddjurs	13,0	8,3	9,0
Østjylland	13,3	10,1	10,6
Hele landet	13,7	10,0	10,6
Kontanthjælp			
Syddjurs	1,6	2,3	2,4
Østjylland	1,9	2,4	2,5
Hele landet	2,0	2,5	2,6
Førtidspension			
Syddjurs	4,0	3,9	4,4
Østjylland	4,1	3,9	4,2
Hele landet	4,1	4,1	4,4
Tilbagetrukne			
Syddjurs	18,4	23,7	25,1
Østjylland	14,4	17,6	18,1
Hele landet	15,5	18,9	18,8
Studerende			
Syddjurs	20,0	18,8	17,7
Østjylland	24,0	22,7	22,1
Hele landet	21,9	21,4	21,2

Anm.: Bemærk at andelen af beskæftigede og ledige her er beregnet som andel af hele befolkningen i alle aldre. Ledigheden i Tabel 4.1 er defineret som andel af arbejdsstyrken, mens andelen af ledige her er defineret som andel af hele befolkningen. Endvidere stiger andelen af tilbagetrukne markant fra 2013 til 2020, men andelen uden ydelser falder markant i samme periode. Grunden hertil er forklaret i figurteksten til Figur 4.7. Studerende indeholder også grundskoleelever i alderen 6 år og opefter.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

5 Udviklingen i boligefterspørgslen

SMILE fremskriver antallet af familier og i udgangspunktet tildeles hver familie netop én bolig i modellen. I virkeligheden kan en bolig imidlertid huse flere familier. I år 2013 er der således 18.640 boliger og 20.390 familier i Syddjurs Kommune, hvorfor hver bolig i gennemsnit bebos af 1,09 familier. På landsplan rummer en bolig i gennemsnit ca. 1,1 familie, idet antallet af boliger i år 2013 er godt 2.620.000, mens antallet af familier er tæt på 2.880.000. Skønnet over det fremtidige antal boliger er opnået ved, at det forventede antal familier normeres med forholdet mellem antallet af boliger og familier i fremskrivningens startår 2013. Der beregnes en skaleringsfaktor for alle kombinationer af beskrivende boligkarakteristika og familietyper, herunder for hver kommune.

I det følgende betragtes forventningen til antallet af boliger karakteriseret ved henholdsvis boligtype og -art samt størrelsen på boligen og boligens bystørrelse udtrykt ved indbyggertallet for boligens beliggenhed. Type- og artsklassifikationen repræsenterer boligmassens mest centrale karakteristika, der omfatter kategorierne anført i Tabel 5.1.

Tabel 5.1. Kategorier af boligtyper og boligarter

Boligtype	Boligart
Ejebolig	Parcelhus
Almen bolig	Rækkehus
Andelsbolig	Stuehus
Offentlig udlejningsbolig	Etagebolig
Privat udlejningsbolig	Døgninstitution (eks. plejehjem)
	Erhvervsbolig
	Kollegium
	Fritidshus
	Anden helårsbeboelse

Anm.: Parcelhuse, rækkehuse, stuehuse og etageboliger udgør de mest udbredte anvendelsesformer, hvorfor de øvrige boligartskategorier i dette kapitel er sammenlagt under betegnelsen "andet".

Kilde: Egen tilblivelse.

Det skønnes, at det samlede boligbehov i Syddjurs Kommune vil forsætte den historiske vækst frem til 2025, for derefter at stagnere frem mod 2040. Således ventes antallet af boliger at stige med knap 2.300 enheder frem til 2020, fra godt 18.630 i 2012, for i 2040 at være omkring 20.930 beboede boliger i Syddjurs Kommune. Udviklingen afspejler dermed stigningen i antallet af familier, jf. Figur 2.14. Udover ændringen i antallet af boliger ventes endvidere en forskydning i boligmassens sammensætning på karakteristika, hvilket overordnet indebærer en forholdsmæssig større søgning mod almene boliger og private udlejningsboliger på bekostning af ejerboliger. Opgjort på boligart er der fortrinsvis tale om en stigning i efterspørgselsandelen efter rækkehuse og etageboliger, mens der er faldende efterspørgsel efter parcelhuse, der i basisåret udgør den mest udbredte boliganvendelse. I overensstemmelse med udviklingen i befolkningens præferencer vedrørende boligtype og -art ventes en stigende efterspørgsel efter boliger med et areal mellem 80 og 100 m² beliggende i byområder med mindre end 1.000 indbyggere.

Fordelingen af boligbehovet på underliggende karakteristika afspejler i vidt omfang befolkningens uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning samt familie- og aldersstruktur¹⁶. I de følgende afsnit relateres befolkningens boligpræferencer med den adfærd, der på landsplan kendetegner forholdet mellem boligstruktur og underliggende demografiske og socioøkonomiske karakteristika. Endvidere forklares den indbyrdes sammenhæng mellem de enkelte boligkarakteristika ligeledes ud fra de nationale tendenser. Det er vigtigt at bemærke, at befolkningens gennemsnitlige præferencer kan afvige fra, hvad der observeres på kommunalt plan, idet særlige forhold kan gøre sig gældende lokalt, eksempelvis grundet det indbyrdes prisforhold mellem boligarter. Eksempelvis vil et parcelhus typisk være genstand for relativt større søgning for en enlig familie uden for storbykommunerne og det tilhørende opland. I de pågældende områder er der således ikke nødvendigvis en væsentlig forskel i præferencerne for parcelhuse mellem enlige og parfamilier, selvom dette gør sig gældende på landsplan. Selvom det følgende ikke kvantificerer det estimerede forhold mellem demografiske og socioøkonomiske baggrundskarakteristika på den ene side og boligvalg på den anden side på kommunalt plan, omtales løbende hvorledes søgningen mod de enkelte boligkarakteristika overordnet er estimeret i Syddjurs Kommune. Dvs. beskrivelsen redegør ikke i detaljeret form for de betingede boligvalg på kommunalt plan, men omtaler i stedet præferencerne i kommunen på tværs af samtlige underliggende karakteristika.

5.1 Boligtype

Valget af boligtype afhænger af en række underliggende karakteristika for familien og dens medlemmer, hvilket er uddybet i kapitel 3 i Hansen et al. (2013). I det følgende fremhæves en række af de mest væsentlige underliggende karakteristika og uddybes, hvordan disse karakteristika isoleret set præger flyttemønstre og boligvalg i SMILE, men listen er ikke udtømmende:

- Alder
- Familiestruktur
- Oprindelse
- Uddannelsesniveau
- Arbejdsmarkedstilknytning

De enkelte karakteristika beskrives ud fra den forudsætning, at en familie ellers følger det gennemsnitlige adfærdsmønster på tværs af øvrige karakteristika. Beskrivelsen vil derfor dække over en underliggende variation. Eksempelvis er der i gennemsnit større sandsynlighed for, at en parfamilie flytter i en ejerbolig frem for andre boligtyper, men betragtes alene parfamilier over 75 år, er sandsynligheden for, at der vælges en ejerbolig mindre end, hvad er tilfældet for den gennemsnitlige parfamilie.

Alderen i Syddjurs Kommune ventes generelt at stige. Det har betydning for boligtypepræferencerne, fordi alderen er med til at bestemme, om en familie vælger at flytte, om familien flytter til en ny kommune og hvilken boligtype familien vælger at flytte til. Den generelle flyttetilbøjelighed er typisk højst omkring 25-års alderen, men vil herefter monotont aftage indtil en mindre stigning indtræder omkring 80-års alderen. Sandsynligheden for at flytte til en ny kommune er generelt også faldende med alderen. Alderen er også et vigtigt parameter, når valget af boligtype skal træffes. Eksempelvis

---

¹⁶ Se kapitel 3.6 i Hansen og Markeprand (2015) for en uddybelse heraf.

er ejerboliger relativt populære for yngre familier, mens offentlige udlejningsboliger er relativt populære for familier i pensionsalderen. Derimod er private udlejningsboliger populære blandt både yngre og ældre familier¹⁷.

Familiestrukturen ventes at forskydes over mod en større andel af enlige familier, mens andelen af par omvendt falder. Familiestrukturen nuancerer boligtypepræferencerne fordelt på alder ved, at eksempelvis ejerboliger er væsentligt mere populære for par end de er for enlige. Endvidere er andelsboliger eksempelvis betydeligt mere populære for unge enlige end de er for par, mens andelsboliger er mere populære blandt par end enlige efter 50 års alderen. Hertil har enlige en større flyttetilbøjelighed end parfamilier¹⁸.

Befolkningens *etnicitet* eller *oprindelse* er også af betydning for boligvalget. Parfamilier, hvor begge voksne er ikke-vestlige indvandrere, er i højere grad bosat i almene boliger, men i mindre grad bosat i ejerboliger relativt til en familie, hvor begge voksne har dansk oprindelse. Det samme mønster tegner sig for enlige ikke-vestlige indvandrere relativt til enlige familier af dansk oprindelse¹⁹. Uagtet familieforhold vil forskydningen i den bosiddende befolknings sammensætning på oprindelse til fordel for en større andel af ikke-vestlige indvandrere, jf. Figur 2.12, altså styrke søgningen mod almene boliger. Enlige familier med vestlig baggrund og parfamilier, hvor begge voksne er vestlige indvandrere, bor i højere grad i private udlejningsboliger, men i mindre grad i ejerboliger relativt til familier, hvor de voksne har dansk oprindelse. Derimod har parfamilier, hvor den ene voksne er vestlig eller ikke-vestlig indvandrer og den anden er af dansk oprindelse, omtrent samme bopælsmønster hvad angår boligtype som en familie, hvor begge forældre er af dansk oprindelse.

*Uddannelsesniveaue*t ventes at ændre sig, så befolkningen generelt opnår et højere uddannelsesniveau. Det påvirker boligtypepræferencerne, fordi personer, med højere uddannelse, i større grad foretrækker en ejerboliger fremfor almene boliger og private udlejningsboliger end personer med en grundskoleuddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse.

Udviklingen i befolkningens *arbejdsmarkedsstatus* ventes generelt at trække boligtypepræferencerne mod private udlejningsboliger og almene boliger. Det skyldes, at disse boligtyper er populære blandt familier uden tilknytning til arbejdsmarkedet, eksempelvis pensionister, som vokser betydeligt i både antal og andel i fremskrivningen²⁰.

Ejerboliger, almene boliger og private udlejningsboliger udgør de tre mest normale boligtyper både på landsplan, men også i Syddjurs Kommune. Fremskrivningen for Syddjurs Kommune viser, at der ventes en større søgning mod almene boliger og private udlejningsboliger, mens antallet af ejerboliger ventes at være stabilt, jf. Figur 5.1a. Andelsboliger og offentlige udlejningsboliger er derimod mindre udbredte i Syddjurs Kommune.

På trods af at befolkningen og antallet af familier i kommunen reduceres, skyldes den større søgning mod almene boliger og private udlejningsboliger dels, at andelen af enlige i Syddjurs Kommune

---

¹⁷ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) afsnit 3.6.1

¹⁸ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

¹⁹ Samme konklusion finder man i Andersen (2015) om end, der anvendes et andet datasæt og definitionen af ikke-vestlige indvandrere adskiller sig i forhold til den anvendte i SMILE. I SMILE anvendes Danmarks Statistiks definitioner, hvor personer med oprindelse i EU-lande betragtes som vestlige indvandrere, mens Andersen (2015) også definerer personer med oprindelse i østeuropæiske EU-lande som ikke-vestlige indvandrere.

²⁰ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 63 f.

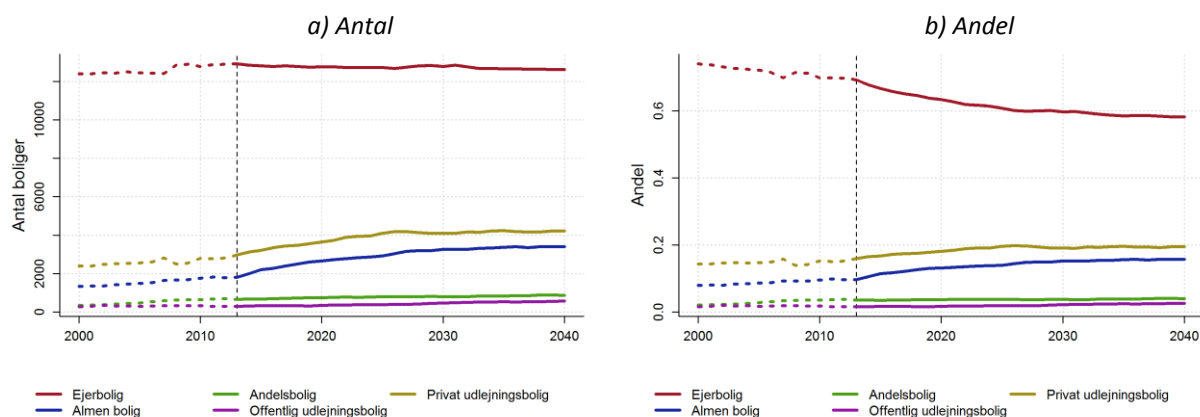
stiger, men også at en større andel af befolkningen vil være ældre og stå udenfor arbejdsmarkedet. En del af søgningen mod almene boliger og private udlejningsboliger kommer fra ældre, der fraflytter ejerboliger, hvilket umiddelbart skulle give anledning til et fald i antallet af ejerboliger. Niveaue for ejerboliger opretholdes dog i nogen grad, selvom det er faldende. Det har en række forskellige årsager. For det første stiger restlevetiden i fremskrivningen, hvilket betyder, at parfamilier fremadrettet overgår til en status som enlige ved en højere alder. Dette vil betyde, at flyttebegivenheden udskydes, og bidrager til, at niveauet for ejerboliger holdes relativt stabilt fremadrettet, ligesom det er tilfældet med antallet af parfamilier, jf. Figur 2.14²¹. For det andet stiger befolkningens uddannelsesniveaue blandt de yngre generationer, hvilket også bidrager til en højere erhvervsdeltagelse blandt personer i den arbejdsdygtige alder. Selvom andelen af yngre personer i kommunen falder, vil den typisk være bedre uddannet og tættere knyttet til arbejdsmarkedet, hvilket begge er faktorer, der øger efterspørgslen på ejerboliger i de yngre årgange. Det ændrer dog ikke ved det overordnede billede i Figur 5.1b., der viser, at der ventes en forskydning i præferencestrukturen for boligtyper, så ejerboliger bliver relativt mindre eftertragtede i forhold til almene boliger og private udlejningsboliger.

For udvalgte år er indholdet i Figur 5.1 sammenfattet i Tabel 9.4 i appendikset, hvor udviklingen i Syddjurs Kommune endvidere er sammenholdt med tendenserne i Landsdel Østjylland og på nationalt plan. Den geografiske sammenligning viser specielt, at andelen af ejerboliger i Syddjurs Kommune i udgangsåret er væsentligt højere end i både landsdelen og på landsplan. På lang sigt ventes andelen af ejerboliger i Syddjurs Kommune fortsat at være højere end på landsplan og i Landsdel Østjylland. Trods forskelle i niveauerne gengives skiftet i præferencestrukturen i Syddjurs Kommune også i resten af Østjylland og i hele landet. Derfor gælder det både i Syddjurs Kommune, i Landsdel Østjylland og på landsplan, at andelen af ejerboliger falder på bekostning af private udlejningsboliger og i nogen grad almene boliger.

---

²¹ Bemærk, at udskydelsen af flyttebegivenheden for par til en stigende alder alene er motiveret af, at den stigende levealder fastholder familiens status som parfamilie i længere tid og dermed den relativt mindre sandsynlighed i forhold til enlige for at fraflytte en ejerbolig, der typisk er et parcelhus. Med stigende levealder formodes befolkningens sundhedstilstand for en given alder også at blive forbedret. Dette fænomen betegnes som sund aldring. Med rimelighed må dette formodes også at udskyde flytning mod mere ældrevenlige boliger, men effekten heraf indgår ikke i modellens adfærdsmønster. Søgningen mod ældrevenlige boliger i den nærværende fremskrivning kan dermed siges at være et overkantsskøn.

Figur 5.1. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligtype

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt type, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt type i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

5.2 Boligart

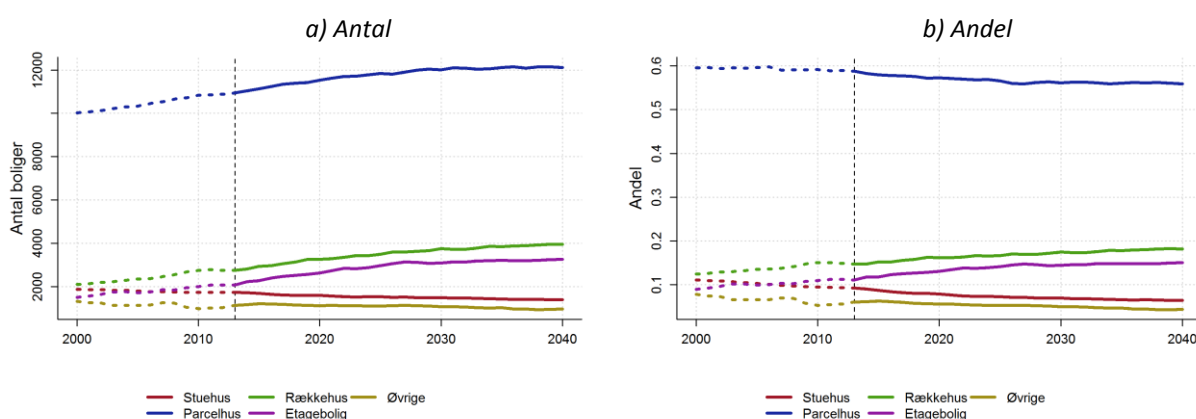
Efterspørgslen efter rækkehuse og etageboliger ventes at udgøre hele fremgangen af boliger i Syddjurs Kommune frem mod 2040. Søgningen mod parcelhuse har de seneste år op til fremskrivningens startår været præget af et stabilt antal boliger siden 2008 på knap 10.800 i 2012. Dette niveau ventes at stige med ca. 1.000 boliger frem til 2030, men ventes herefter at stagnere frem mod 2040, jf. Figur 5.2a. Søgningen mod stuehuse ventes at aftage relativt kraftigt i fremskrivningen, mens der ventes en stigende efterspørgsel efter både rækkehuse (43 pct. fra 2013 til 2040) og etageboliger (57 pct. fra 2013 til 2040), samt de mindre udbredte boligarter omfattet af kategorien "andet". Som tilfældet er det for boligtype, vil udviklingen i efterspørgslen efter boliger fordelt på art afstedkomme, at der over tid indtræder en gradvis forskydning i præferencestrukturen. Fordelt på boligart ventes præferencestrukturen at forskydes til fordel for rækkehuse og etageboliger på bekostning af parcelhuse, jf. Figur 5.2b.

Indholdet i Figur 5.2 er sammenfattet i Tabel 9.5 i appendikset, hvor udviklingen i Syddjurs Kommune også sammenholdes med tendenserne i Landsdel Østjylland og på landsplan. Det fremgår heraf, at parcelhuse er betragteligt mere udbredte i Syddjurs Kommune end i landsdelen og på nationalt plan. I udgangsåret udgør parcelhuse således 59 pct. af den samlede boligmasse i Syddjurs mod 42 pct. i Landsdelen Østjylland og 40 pct. på landsplan. Parcelhuse er også mod fremskrivningens slutning den foretrukne boligart i Landsdelen Østjylland og på landsplan om end, andelen af efterspørgslen rettet mod rækkehuse og etageboliger er stigende over tid på bekostning af en relativt mindre søgning mod parcelhuse.

Den forventede stigning i søgningen mod etageboliger og rækkehuse samt den relativt stabile, men aftagende søgning mod parcelhuse i Syddjurs Kommune forklares ikke blot ved, at disse er de foretrukne valg for personer med et relativt højt uddannelsesniveau og høj tilknytning til arbejdsmarkedet, men vil også i udpræget grad afspejle det ændrede søgemønster hvad boligtyper angår. Såfremt man flytter i en ejerbolig er der i Syddjurs Kommune sammenlagt godt 85 pct.

sandsynlighed for, at der er tale om et parcel- eller stuehus. Rækkehuse og etageboliger er med 11 pct. sandsynlighed mål for søgning, hvis man flytter til en ejerbolig i Syddjurs Kommune. En etagebolig eller rækkehuse er det hyppigste valg, hvis man er søgt mod en almen bolig (48 pct. hhv. 45 pct.). Valg af en privat udlejningsbolig vil med lidt mindre hyppighed (31 pct.) betyde, at der flyttes til et parcelhus. Herudover vil næsten 15 pct. af flytninger til private udlejningsboliger indebære, at der flyttes i rækkehus²². For enlige er etageboliger på landsplan den foretrukne boligart i de aldersgrupper, hvor flytninger er hyppige. Parcel- og rækkehuse følger umiddelbart efter. Par har på nationalt plan en større tendens end enlige til at vælge et parcelhus, men vil foretrække etageboliger frem for parcelhuse forud for tidspunktet for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Efter tilbagetrækningsalderen dominerer søgningen efter etageboliger og rækkehuse tilbøjeligheden til at flytte i et parcelhus. Fordoblingen i antallet af ældre over 70 år fra 2013 til 2040, jf. Figur 2.2, vil således styrke søgningen mod rækkehuse og etageboliger. Det samme vil den stigende andel af enlige. På grund af den stigende levealder udskyder parfamilier i større udstrækning beslutningen om at flytte fra en ejerbolig. Da parcelhuse typisk er ejerboliger, betyder parfamiliers udskydelse af beslutningen om at flytte, at antallet af parcelhuse stiger en smule.

Figur 5.2. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligart

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt art, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt art i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Kategorien "Øvrige" er en sammenlægning af kategorierne "Kollegium", "Anden helårsbeboelse", "Erhvervsbolig", "Døgninstitution" og "Fritidshus". Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0

5.3 Boligstørrelse

Der forventes gennem fremskrivningen en voksende efterspørgsel efter boliger med et areal på 80-119 m², hvilket resulterer i, at den relative andel af boliger med de pågældende størrelser fremadrettet fortrænger andelen af boliger over 120 m², jf. Figur 5.3. Udviklingen i boligmassens foretrukne areal i Syddjurs Kommune er i Tabel 9.6 i appendikset sammenholdt med præferencerne for Østjylland og hele landet. Her fremgår det, at de mindre boliger (<80 m²) fastholder en stabil andel i Syddjurs, mens der i Østjylland og hele landet sker en faldende efterspørgsel.

²² Se evt. Hansen og Markeprand (2015), hvor disse sandsynligheder er opgjort på landsplan, s. 66 ff.

Den øgede søgning mod etageboliger og rækkehuse er forenelig med, at flytning til disse boligarter på landsplan typisk vil rette sig mod boliger med et areal på mellem 60 og 120 m². Flytning til et parcelhus indebærer hyppigst, at tilflytningsboligen er af en størrelse mellem 100 og 120 m², hvorfor den relativt mindre søgning mod de større boliger er forenelig med den relativt mindre efterspørgsel efter parcelhuse²³. Den indbyrdes sammenhæng mellem boligkarakteristika har her afgørende betydning for udviklingen i præferencerne relateret til boligmassens areal. På landsplan gælder dog, at boliger på 80-99 m² uanset alder er en af de foretrukne boligstørrelser ved flytning for såvel enlige som par. For par er søgningen mod denne boligstørrelse specielt udpræget for par over pensionsalderen. Omvendt er det for enlige udpræget mest populært at vælge en bolig på mellem 60 og 79 m², hvilket trods den stigende andel af enlige kun har en beskedne effekt på søgningen mod denne boligstørrelse i Syddjurs Kommune.

Som tidligere anført kan estimaterne for de lokale præferencer sagtens variere relativt til forholdene på landsplan. Eksempelvis kan de enliges præferencer på landsplan meget vel være præget af tendenserne i de større byer, hvor et større boligareal ikke er typisk for en enlig familie, selv om dette meget vel kan være tilfældet i Syddjurs Kommune. I bykommuner er den gennemsnitlige boligstørrelse som tidligere nævnt også typisk mindre grundet pladmæssige restriktioner. Sandsynligheden estimeres til 28 pct. for, at der vælges en bolig af størrelsen 60-79 m², hvis der flyttes til København, mens det samme kun vil gøre sig gældende i 16 pct. af tilfældene, hvis der flyttes til Syddjurs Kommune²⁴. Til sammenligning indebærer en flytning til Syddjurs Kommune med en sandsynlighed på 31,5 pct., at der flyttes til en bolig på mellem 80 og 120 m², mens den tilsvarende sandsynlighed estimeres til 27 pct. ved flytning til Københavns Kommune. Forventningen til et stigende uddannelsesnivea og en øget arbejdsmarkedsdeltagelse underbygger også udviklingen i søgningen mod boliger mellem 80 og 120 m².

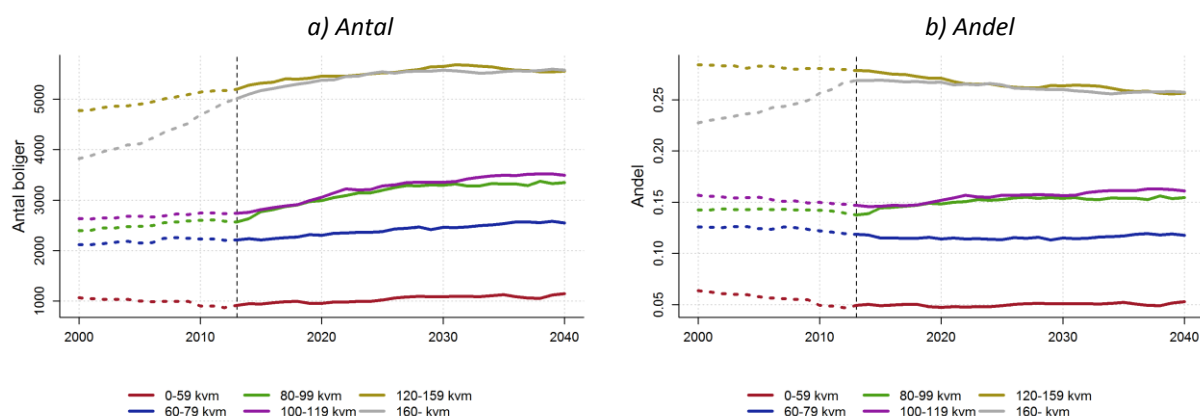
---

²³ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 68 ff.

²⁴ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 148, Tabel A.9.10. Bemærk, at kvantificeringen alene gælder flytninger, der ikke er foranlediget af flytning hjemmefra, pardannelse eller parsplittelse. Denne type flytninger udgør i gennemsnit langt hovedparten af samtlige flyttebevægelser.

Figur 5.3. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på boligstørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt størrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt størrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

5.4 Bystørrelse

I SMILE er kategorisering af boligen i henhold til bystørrelse et statisk begreb forstået på den måde, at bystørrelsen refererer til det indbyggerantal, der karakteriserede byen ved fremskrivningens start. Selv om indbyggerantallet i en kommune øges over tid, vil dette altså ikke give anledning til, at den samme bolig omklassificeres til en større bystørrelse. På samme vis kan der heller ikke over tid opstå bystørrelser, der ikke fandtes i en kommune i basisåret 2013.

Figur 5.4a viser udviklingen i boligefterspørgslen fordelt i henhold til indbyggerantallet i den by, hvor boligen er beliggende. Der er i 2013 ingen byer i Syddjurs Kommune med over 10.000 indbyggere, og der vil derfor heller ikke i fremskrivningen være boliger i disse kategorier.²⁵ Over tid kan noteres en stabil efterspørgsel efter boliger beliggende i alle kategorier af byområder, dog med en klar aftagende effekt efter 2030. På landsplan vil flytning til et rækkehus typisk være målrettet et byområde med færre end 50.000 indbyggere, mens det samme gør sig gældende ved flytning til et parcelhus. Etageboliger leder i mere end 20 pct. af flyttetilfældene på landsplan til en beliggenhed i et område med 10.000-50.000 indbyggere, men er herudover primært forenelig med en beliggenhed i endnu større byområder²⁶. I Syddjurs Kommune estimeres de historiske præferencer for valg af bystørrelse ved flytning til, at der med 54 pct. sandsynlighed vælges en bolig beliggende i en by med 1.000 til 9.999 indbyggere på tværs af alle baggrundskarakteristika.²⁷ Størstedelen af boligerne i Syddjurs Kommune er beliggende i byer med 1.000 – 9.999 indbyggere og dette scenarie ventes også at gøre sig gældende i fremskrivningen. Fordelingen af boliger opdelt på bystørrelse ventes at være

²⁵ De fem største byer i Syddjurs Kommune (tal i parentes er indbyggertallet i 2013) udgøres af Ebeltoft (7.528), Hornslet (5.398), Rønne (2.802), Ryomgård (2.417) og Kolind (1.792), se DST, Statistikbanken, BY1.

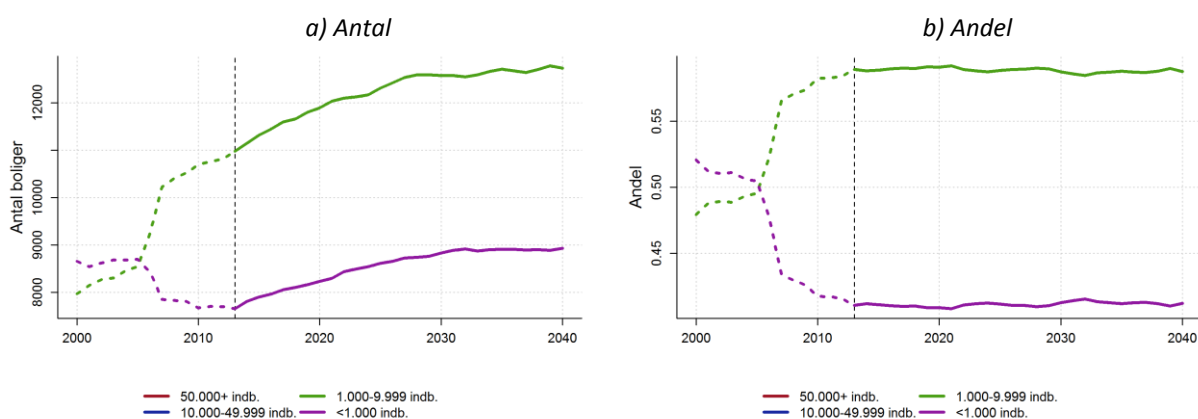
²⁶ Se evt. Hansen og Markeprand (2015), s. 73, figur 3.49.

²⁷ Sandsynlighederne er estimeret til SMILE 3.0, men findes ikke afrapporteret i Hansen og Markeprand (2015).

konstant, jf. Figur 5.4b. Tabel 9.7 i appendiks opsummerer for udvalgte år indholdet i Figur 5.4b og sammenholder udviklingen med tendenserne for Østjylland og hele landet. Udviklingen i Syddjurs Kommune afspejler, at dens bystruktur i 2013 afviger en del fra landsdelen (og hele landet). I Landsdel Østjylland udgør boliger i byer med mindre end 1.000 indbyggere godt 18 pct., hvorimod der for Syddjurs Kommune bor her godt 41 pct.

Figur 5.4. Udviklingen i antallet og andelen af boliger fordelt på bystørrelse

Anm.: I fremskrivningens startår korrigeres ved imputation for boliger med ukendt bystørrelse, hvorfor der ikke forekommer boliger med ukendt bystørrelse i fremskrivningen. For at få en konsistent udvikling over tid, er de historiske serier for de enkelte boligtyper skaleret til det imputerede udgangsniveau i 2013. Den lodrette linje angiver det sidste historiske år, her 2013.

Kilde: Individbaseret udtræk fra Danmarks Statistik og fremskrivning på SMILE 3.0.

6 Marginaleksperimenter

I det følgende præsenteres en serie af marginaleksperimenter, der primært har til formål at give illustrative eksempler på, hvorledes ændrede adfærdsmønstre selv på kort eller mellemlangt sigt kan dæmpe eller øge de negative økonomiske konsekvenser, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Viden om den grundlæggende udviklings følsomhed over for ændringer i adfærdsstrukturen kan således betyde forbedrede muligheder for at imødekomme kommunens langsigtede servicebehov, herunder eksempelvis forbedrede vilkår for at tilvejebringe den finansiering, der er knyttet til børnepasning, ældrepleje og udbetaling af indkomstoverførsler. Ved at afdække adfærdskorrektionens konsekvenser for centrale størrelser som befolkningens alderssammensætning, familiestruktur og boligpræferencer, kan eksperimenterne desuden potentielt finde anvendelse som et redskab til brug for eksempelvis planlægning af udstykning af jord, omlægning af jord og opførelse eller nedrivning af bestemte boligtyper, der vil være eksponeret for ændret søgning, hvis antagelserne i marginaleksperimenterne opfyldes. Resultaterne af eksperimenterne er grundlæggende symmetriske. En modsatrettet ændring i adfærdsmønstret kan dermed, alt andet lige, forventes at give et nogenlunde tilsvarende resultat som oprindeligt, blot med omvendt fortegn. Eksperimenter, der i den her præsenterede form ikke giver anledning til en udvikling i erhvervsdeltagelsen, der styrker den kommunale budgetbalance, kan således tænkes som havende den omvendte effekt, hvis adfærden ændres i modsat retning.

Som anført i kapitel 1, skal modellens resultater fortolkes med varsomhed. Ud over, at resultaterne er behæftet med en modelteknisk usikkerhed, er udviklingen også udtryk for en videreførelse af de historiske strukturelle adfærdsmønstre. Modellens resultater repræsenterer dermed den udvikling, der forventes på sigt i fravær af vedvarende ændringer i befolkningens adfærdsstruktur. Resultaterne skal dermed tænkes som en beskrivelse af den overordnede retning for udviklingen i kommunale forhold omkring hvilken, der med stor sandsynlighed vil forekomme betydelige udsving. En ændring i kommunens lokalplaner, en ændring i det økonomiske klima eller en ændring i udbuddet af finansielle produkter er eksempler på faktorer, der alle betyder, at udviklingen i kortere eller længere perioder afviger fra, hvad modellens resultater umiddelbart tilsiger. Hvis grundlæggende strukturer undergår en vedvarende ændring, vil dette typisk betyde, at kommunen på langt sigt udvikler sig i en markant anden retning, end hvad kan udledes af fremskrivningen. Eftersom udviklingen i en kommune er tæt knyttet til udviklingen i nabokommunerne, vil ændringer her også kunne få afgørende betydning for den enkelte kommune. Eksempelvis kan opretholdelse af en øget tilflytning fra nabokommunerne vanskeliggøres, hvis forholdene uden for kommunen ændres væsentligt. Som grundforløbet har marginalbetragtningerne altså primært til formål at belyse konsekvenserne af udvalgte adfærdsændringer uden sideløbende ændringer i andre grundlæggende forhold.

For en bedre forståelse for eksperimenternes udformning præsenteres hovedidéen bag SMILE's opbygning kort. SMILE er bygget op omkring, at hver familie og person i modellen hvert år udsættes for en lang række begivenheder eller hændelser, som bestemmer, om familien flytter, får børn, familiens personer får et arbejde, boligkarakteristika for tilflytningsboligen i tilfælde af flytning mv. Til hver hændelse er estimeret en sandsynlighed for, at den pågældende hændelse indtræffer. Sandsynligheden varierer på tværs af baggrundskarakteristika for de enkelte personer, familien eller for den bolig, som familien er bosiddende i. Ofte vil sandsynlighederne både afhænge af familie- og boligkarakteristika. En teknisk udredning af estimationstilgangen anvendt til bestemmelse af de

såkaldte overgangssandsynligheder ligger uden for denne fremstillings rammer, men interesserede kan med fordel se kapitel 3 i Hansen & Markeprand (2015).

Hvorvidt en hændelse indtræffer bestemmes ved at trække et tilfældigt tal mellem 0 og 1 og sammenholde det med den estimerede sandsynlighed knyttet til hændelsen. Skal det eksempelvis besluttes, hvorvidt en familie flytter eller ej, trækkes således et tilfældigt tal mellem 0 og 1. Hvis tallet er mindre end den estimerede sandsynlighed for, at en familie med de pågældende karakteristika flytter, så indtræffer flytningen, mens familien bliver boende, hvis tallet er større end den estimerede sandsynlighed. Hvis det tilfældige tal, der trækkes, eksempelvis er 0,15 og den estimerede sandsynlighed for at flytte er 20 pct. (= 0,2), så flytter familien, mens den bliver boende, hvis tallet er større end 0,2.

Metaforisk svarer ovenstående til, at alle familier årligt trækker en seddel fra en tombola, der afgør, hvorvidt den flytter. Der trækkes enten en seddel med "Bliv boende" eller "Flyt". Antallet af sedler, hvor der står hhv. "Bliv boende" eller "Flyt" afhænger af de estimerede sandsynligheder. Hvis der eksempelvis er 20 pct. sandsynlighed for, at en familie med bestemte karakteristika flytter, kan man forestille sig en tombola med 20 sedler, der viser "Flyt" og 80 sedler, der viser "Bliv boende". Hvis der er få familier (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), der trækker en seddel fra tombolaen, kan der være betydelig variation i hvor mange, der flytter. Hvis der derimod er mange, der trækker en seddel fra tombolaen (som alle har 20 pct. sandsynlighed for at flytte), vil der være meget tæt på 20 pct., der flytter. Jo flere familier en begivenhed berører, des større sikkerhed vil der være om resultatet af begivenheden. Dette fænomen kaldes "Store tals lov". Ideelt set bør man gentage et eksperiment et stort antal gange og lade resultatet være et gennemsnit af udfaldet af de enkelte eksperimenter. Afviklingstiden i SMILE tillader desværre ikke denne tilgang, hvorfor en gentagelse af et eksperiment ville føre til et andet resultat opgjort kvantitativt. Forskellen mellem resultaterne af gentagne afviklinger er et udtryk for modellens usikkerhed. Ambitionen med eksperimenterne er således ikke at afgøre om der i 2040 efterspørges 1.527 eller 1.586 flere boliger end i grundforløbet, for det berettiger modelrammen ikke til, at man kan udtale sig om, men man skulle gerne kunne konkludere, at den ændrede adfærd resulterer i en større boligsøgning i omegnen af 1.500 flere boliger. Der sigtes således mod, at det kvalitative udfald af eksperimentet er forholdsvist entydigt og at ændringen kan approksimeres kvantitativt. Er disse kriterier opfyldt anses resultatet for robust²⁸.

Et eksperiment udformes ved at skalere en given sandsynlighed. Hvis sandsynligheden for at flytte skaleres ned med 50 pct., svarer det til, at vi erstatter 10 sedler i tombolaen med "Flyt" til fordel for 10 sedler med "Bliv boende", således fordelingen af sedler nu er 90/10 fremfor 80/20. Hvis eksperimentet berører få familier, kan tilfældigheder resultere i, at *flere* flytter i eksperimentet relativt til grundforløbet. Derfor er det som nævnt ovenfor vigtigt, at eksperimentet er stort nok til at give "robuste" resultater.

I SMILE er der overordnet to måder at gøre et eksperiment mere robust på. For det første kan et eksperiment gøres mere robust ved at udvide størrelsen af den risikogrube, som eksperimentet berører. Det kan eksempelvis være ved at udvide aldersgruppen, som skal have reduceret sandsynligheden for at flytte fra 18-20 år til 15-30 år. For det andet kan udfaldet af eksperimentet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne med mere end det, der ville være nødvendigt,

---

²⁸ For en generel vejledning til fortolkning af modellens resultater henvises til kapitel 2 i Hansen & Markeprand (2015).

hvis den risikogruppe, eksperimentet berører, er stor nok. Hvis eksperimentet berører en lille gruppe (unge fra 18-20 år), og der ønskes et robust resultat af ændret adfærd (sandsynlighed for at flytte), kan resultatet gøres mere robust ved at skalere sandsynlighederne kraftigere (nedskalér sandsynligheden med 75 pct. i stedet for 50 pct.). Det sikrer, at en større del af gruppen ændrer adfærd relativt til grundforløbet, så effekterne af eksperimentet fremstår tydeligere.

For hvert af de fire marginaleksperimenter præsenteres resultaterne som afvigelser relativt til grundforløbet. Modellens stokastiske struktur betyder dog, at et eksperiment, der sigter mod enten en bestemt stigning eller et fald i en given størrelse ikke nødvendigvis vil resultere i et forløb, hvor dette er kvalitativt eller kvantitativt opfyldt for samtlige fremskrivningsår. Adfærden i eksperimenterne er derfor fastlagt således, at den gennemsnitlige årlige ændring relativt til grundforløbet i perioden 2020 til 2040 svarer til det ønskede. Modellens stokastik nødvendiggør altså, at ændringen vurderes på baggrund af en længere årrække efter indfasningen er fuldført. Samtlige eksperimenter er indfaset fra 2016 til 2020, hvorefter ændringen fastholdes i den resterende del af fremskrivningen. Relativt til grundforløbet vurderes marginaleksperimenterne med hensyn til effekten på befolkningens overordnede aldersfordeling, familiestrukturen, befolkningens uddannelsesniveau samt tilknytning til arbejdsmarkedet. Endvidere betragtes ændringen i boligefterspørgslen nuanceret på de fire centrale boligkarakteristika. Ændringerne præsenteres som absolutte ændringer relativt til grundforløbet, men eventuelle konsekvenser vedrørende den langsigtede sammensætning af befolkningen og boligefterspørgslen på underliggende karakteristika belyses også. For de eksperimenter, hvor der kun er begrænsede afledte effekter på befolkning, familiestruktur, socioøkonomi og boligstruktur udelades sammenligningen med grundforløbet.

6.1 Øget tilflytning af børnefamilier fra Århus

I dette eksperiment øges sandsynligheden for, at børnefamilier, der fraflytter, Århus Kommune flytter til Syddjurs Kommune. Eksperimentet søger dermed at simulere konsekvenserne af en varig ændring i flyttemønstret for børnefamilier, og kunne være resultatet af en succesfuld bosætningskampagne målrettet børnefamilier i Århus Kommune. Opjusteringen af tilflytningssandsynligheden implementeres med en gradvis stigning fra 2016 til fuld effekt i 2020, hvorefter det ændrede adfærdsmønster fastholdes i resten af fremskrivningsperioden til 2040. Derfor ventes alt andet lige, at tilflytningen hvert år er højere sammenholdt med grundforløbet. Sandsynligheden for at flytte til Syddjurs Kommune fra Århus Kommune opjusteres på bekostning af en forholdsmæssig nedjustering af sandsynligheden for at flytte til øvrige kommuner. Tilflytningen øges forholdsmæssigt på tværs af underliggende karakteristika som køn, alder, uddannelsesniveau og karakteristika for fraflytningsboligen for husholdninger. Dog restringeres adfærdskorrektionen til at berøre familier, hvor der er mindst et barn i husholdningen.

Størrelsen af ændringen er tilpasset, således at antallet af ekstra tilflyttede familier øges med i gennemsnit 200 familier om året, når effekten er fuldt indfaset. Den fulde indfasning svarer til en forøgelse af sandsynligheden for at tilflytte Syddjurs Kommune fra Århus Kommune med 50 pct. Generelt er sandsynligheden for at tilflytte Syddjurs Kommune fra Århus Kommune 6 pct. Sandsynligheden for at tilflytte Syddjurs Kommune til Århus Kommune, når den fulde effekt af adfærdsændringen er indfaset, ville således være 9 pct., hvis eksperimentet ikke skulle opfylde andre betingelser. I år 2040 har den vedvarende ændring i flytteomfanget givet anledning til en opjustering af den samlede befolkning bosiddende i Syddjurs Kommune på omtrent 5.000 personer, jf. Figur 6.1a, relativt til grundforløbet. Fordelt på alder er der fortrinsvist tale om en stigning i antallet af

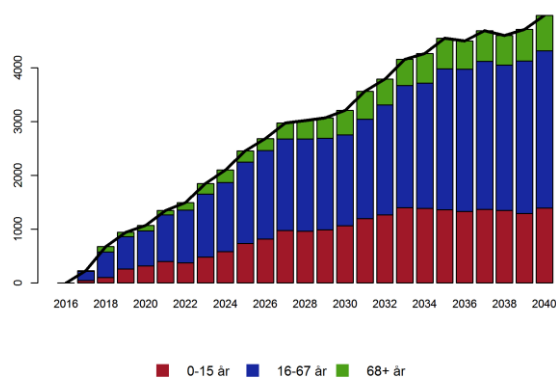
personer i alderen 16-67 år, hvor befolkningen på sigt er øget med ca. 3.000 personer relativt til grundforløbet. Antallet af personer under 16 år øges mod 2040 til næsten 1.300 personer mere end i grundforløbet, mens antallet af personer over 68 år stiger med godt 700 personer. Den langsommelige ændring i de ældste aldersgrupper gennem fremskrivningen skyldes, at den ekstra tilflytning er målrettet børnefamilier kombineret med det forhold at de ældre aldersgrupper flytter relativt sjældnere, hvorfor stigningen i de ældste aldersgrupper skal begrundes med aldring af personer, der er tilflyttet tidligere i forløbet²⁹.

På sigt er befolkningen i Syddjurs steget med næsten 11 pct. relativt til grundforløbet. Den yngste aldersgruppe tegner sig for en stigning på mere end 19 pct. relativt til grundforløbet, mens antallet af personer i den mellemste aldersgruppe øges med godt 12 pct. på sigt. Befolkningen i den ældste aldersgruppe er opskrevet med godt 5 pct.

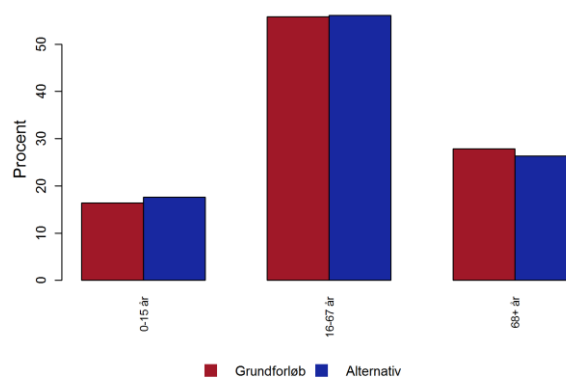
Den øgede tilflytning fra Århus Kommune af familier med børn ændrer relativt markant på befolkningens overordnede aldersfordeling på lang sigt, jf. Figur 6.1b. Således falder forsørgerbrøken³⁰ med knap 1¼ pct. point frem til 2040, mens aldringsbrøken³¹ falder med omkring 3 pct. point. Forsørgerbrøken falder således fra 0,7925 til 0,78 med den større tilflytning, hvilket betyder, at hvor 100 personer i grundforløbet skulle forsørge 79 personer, skal de pågældende i alternativforløbet knap forsørge 78 personer.

Figur 6.1. Ændring i befolkningens aldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Udover tilflytningen af børn i de tilflyttende familier, betyder aldersprofilen for de voksne i de tilflyttende familier også, at antallet af fødsler i kommunen stiger. Ydermere er fertilitetskvotienten stigende for husholdninger med 1-2 børn, dvs. at en kvinde med et barn i husholdningen har større

²⁹ Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58.

³⁰ Forsørgerbrøken udtrykker antallet af børn og unge samt personer i pensionsalderen i forhold til befolkningen i den typiske arbejdsdygtige alder. Mere specifikt udtrykker den antallet af personer under 16 år og over 67 år i forhold til antallet af personer mellem 16 og 67 år.

³¹ Aldringskvote er defineret som antallet af personer på 67 år og derover divideret med antallet af personer i alderen 16 og 67 år.

sandsynlighed alt-andet-lige for at føde et ekstra barn end en kvinde i en husholdning uden et barn. I hele fremskrivningsperioden øges antallet af fødsler årligt fra 360 i grundforløbet til 410 hændelser i marginaleksperimentet, altså godt 50 ekstra fødte pr. år.

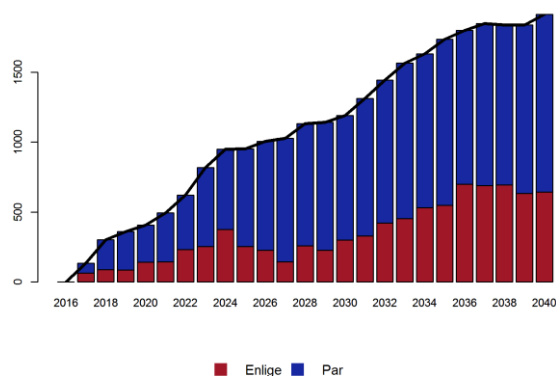
Den øgede tilflytning af børnefamilier, ud over stigningen i befolkningen, giver også naturligt anledning til en stigning i det samlede antal familier, der på sigt er bosiddende i Syddjurs Kommune. Frem mod 2040 øges det samlede antal familier med omkring 2.000 relativt til grundforløbet, jf. Figur 6.2a.

Enlige familier på landsplan er kendetegnet ved en større grad af mobilitet relativt til parfamilier, dog er børnefamilier i langt højere grad par, hvilket resulterer i, at en stor andel af de tilflyttende familier er karakteriseret ved at være par.³² Således udgør par omkring 66½ pct. af forøgelsen af familier relativt til grundforløbet i 2040, jf. Figur 6.2a.

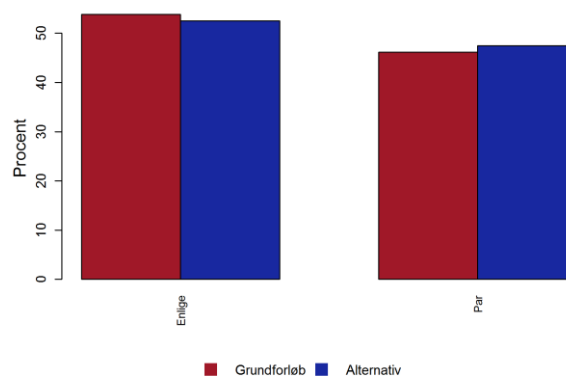
Familiestrukturen vil på sigt ændres relativt markant i forhold til grundforløbet, i det sammensætningen af tilflytningen af børnefamilier fra Århus på karakteristika afviger betragteligt fra den samlede tilflytning fra alle kommuner, jf. Figur 6.2b.

Figur 6.2. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestrukturen, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Den øgede tilflytning til Syddjurs Kommune bevirker, at den langsigtede stigning i befolkningen i stor udstrækning skal henføres til en stigning i antallet af personer med en videregående uddannelse, men også af personer med en grundskoleuddannelse udgør en stor andel af den ekstra befolkning. Tilflytningen af personer med en videregående uddannelse repræsenterer næsten 37 pct. af den samlede ændring, hvoraf størstedelen vil have en mellemlang videregående uddannelse. Alt andet lige ventes det, at en større tilflytning resulterer i et større antal personer med enten en kort eller lang videregående uddannelse. Antallet af tilflyttere med en kort eller lang videregående uddannelse er dog relativt beskedne, hvilket skaber mere usikkerhed om resultatet.

Den store andel af personer med grundskoleuddannelse skyldes dog især, at den øgede tilflytning består af børn i de tilflyttende husholdninger. Betragtes således aldersgruppen 16-67 år, ventes det,

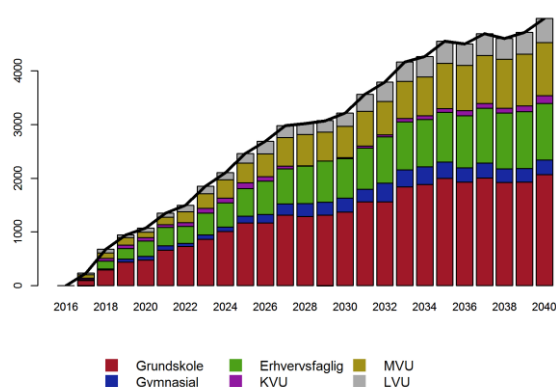
³² Se evt. Hansen og Markeprand (2015) s. 58, figur 3.33.

at tæt på 38 pct. i den bosiddende befolkning har en videregående uddannelse i 2040, mens dette gælder for ca. 53½ pct. af de ekstra tilflyttere.

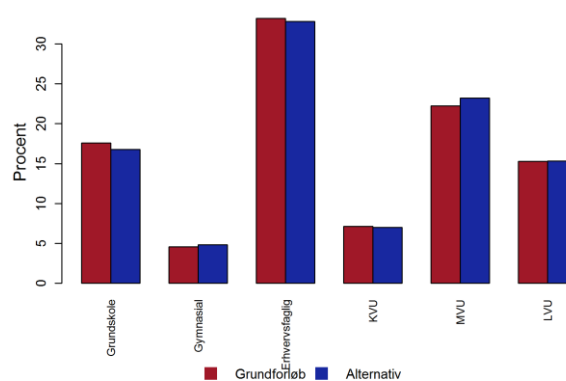
Den uddannelsesmæssige sammensætning af den tilflyttende befolkning er så forskellig fra den bestående, så ændringen i befolkningens uddannelsessammensætning relativt til grundforløbet er betydelig for såvel hele befolkningen som personer i alderen 16-67 år, jf. Figur 6.3b. Især vil andelen af personer med mellemlange og lange videregående uddannede vokse med 3,3 pct. point.

Figur 6.3. Ændring i befolkningens uddannelsesniveau

a) Ændring i uddannelseskategorier, antal personer

b) Fordeling på højest fuldførte uddannelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper. Kategorien grundskole omfatter også her personer med ukendt uddannelsesniveau. Dvs. indvandrere og børn, der er i gang med en grundskoleuddannelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

På lang sigt ventes der en betragtelig stigning i beskæftigelsen, samt i den arbejdsmarkedstilknyttede del af befolkningen, når hele befolkningen i Syddjurs Kommune betragtes fordelt på arbejdsmarkedskategorier. Ved en større tilflytning af børnefamilier fra Århus ventes antallet af beskæftigede i gennemsnit at være knap 1.800 personer højere i perioden 2036-2040 sammenholdt med grundforløbet. Således udgør de beskæftigede omkring 66 pct. af befolkningsforøgelsen af de over 16-67-årige frem mod 2040. Marginaleffekten betyder, at andelen af de erhvervsaktive, dvs. beskæftigede og ledige som en andel af befolkningen 16-67-årige, er relativt uændret i 2040 idet beskæftigelsesstigningen opvejes af flere studerende på sigt, der står uden for det regulære arbejdsmarked.

Som følge af den tidligere omtalte stigning i antallet af børn med de tilflyttende husholdninger, sker der frem mod 2040 en ekstraordinær stigning i antallet af studerende over 16 år, med i gennemsnit næsten 190 personer om året. Dette betyder, at andelen af studerende i kommunen relativt til grundforløbet stiger som følge af den kraftige stigning i unge personer i befolkningen.

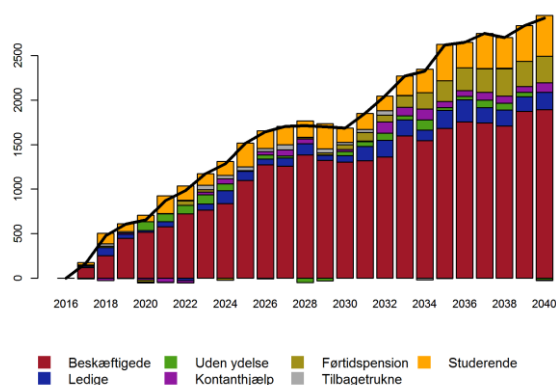
Andelen af tilbagetrukne reduceres som en følge af dels den yngre befolkning og dels som en følge af en længere uddannede befolkning, der typisk har en bedre arbejdsmarkedstilknytning, således at andelen af tilbagetrukne falder med 1½ pct. point i forhold til grundforløbet.

I de resterende arbejdsmarkedskategorier er der betydelige udsving fra år til år, hvilket kan ses som udtryk for, at der relativ stor usikkerhed på udviklingen i disse kategorier.

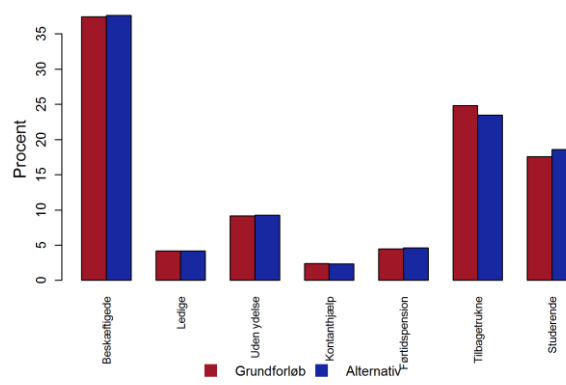
Den større tilflytning af børnefamilier har en relativ kraftig effekt på den samlede befolkningsfordeling på arbejdsmarkedskategorier, jf. Figur 6.4b. Overordnet vil den øgede tilflytning fra Århus Kommune give anledning til en klar forøgelse af studerende, en større andel af beskæftigede og reduktion i andelen af tilbagetrukne.

Figur 6.4. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknnytning

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer, 16-67-årige

b) Tilknnytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Anm.: Alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Efterspørgslen på boliger ventes at være stigende som resultat af det større antal tilflyttere fra Århus Kommune. Således ventes efterspørgslen at nå op på over 1.800 boliger yderligere i 2040 sammenholdt med grundforløbet. Det svarer til en stigning i efterspørgslen på lidt under 80 boliger om året over perioden 2016-2040, men med betydelige udsving. Den øgede tilflytning til Syddjurs Kommune giver udslag i en større efterspørgsel efter hovedsageligt ejerboliger, men også et stigende antal private udlejningsboliger.

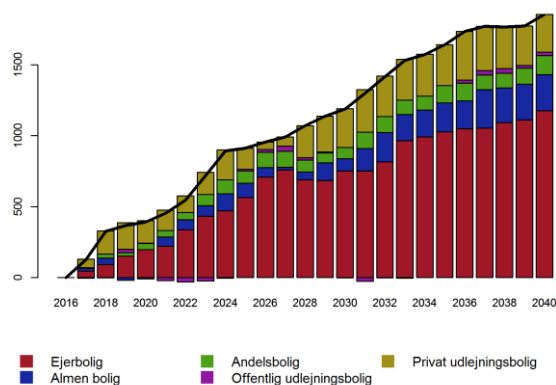
Ejerboliger er generelt en populær boligtype, hvilket betyder, at der er en relativ stabil mereefterspørgsel på denne boligtype gennem hele perioden fra 2021 til 2040 relativt til grundforløbet. Efterspørgslen fordelt på boligtyper afhænger herudover af en række andre underliggende karakteristika som eksempelvis familiens uddannelsesniveau, de voksnes gennemsnitlige alder i familien, om familien består af enlige eller par og familiens arbejdsmarkedstilknnytning. Ejerboliger er særligt populære blandt familier, husholdninger hvor kvinden har en videregående uddannelse, hvor en eller færre i familien er tilknyttet arbejdsmarkedet samt for par mellem 20 og 50 år. Den større andel af par kombineret med aldersfordelingen af tilflyttere, der er koncentreret om de 30-45 årige, øger antallet af ejerboliger relativt til de øvrige boligtyper.

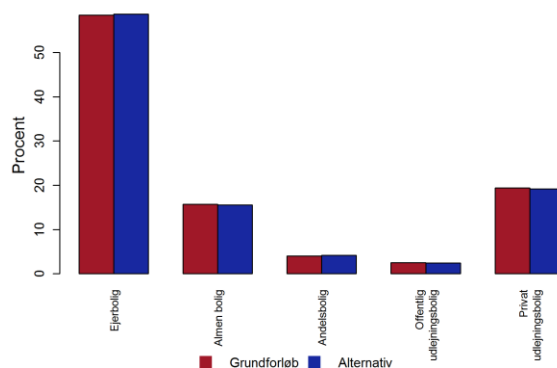
Eksperimentet giver kun anledning til marginale ændringer i sammensætningen af boligtyper, idet ejerboliger og private udlejningsboliger i forvejen udgør hovedparten af de eksisterende boliger, Figur 6.5b og Tabel 9.8³³.

Figur 6.5. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype.

a) Ændring i boligtyper, antal boliger

b) Boliger fordelt på type, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

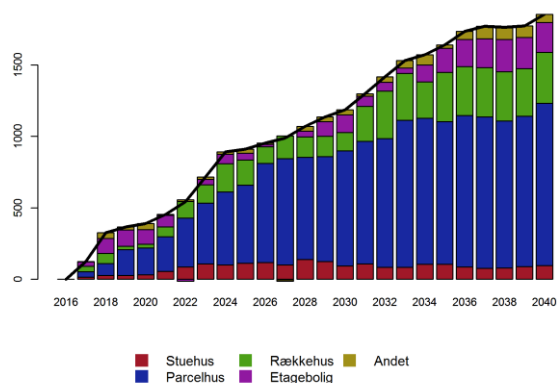
Eksperimentet peger relativt entydigt på, at en større tilflytning af børnefamilier vil resultere i en større bolig efterspørgsel, som fordelt på boligart primært må ventes at komme på parcelhuse hovedsageligt og i mindre grad rækkehuse og etageboliger. I Figur 6.6a fremgår det, at forholdet i efterspørgslen på de tre boligarter udvikler sig relativt stabilt over tid. Variationen over tid i forholdet mellem de tre boligarter tilskrives primært modellens usikkerhed. Eksperimentet giver dog anledning til at konkludere, det primært er parcelhuse, der må forventes en større efterspørgsel efter, hvis antallet af tilflyttede børnefamilier stiger. Det hænger også sammen med, at denne boligart er populære som enten privat udlejningsbolig eller ejerbolig, hvor der, jf. Figur 6.5a, ventes en større efterspørgsel.

I Figur 6.6b sammenholdes de gennemsnitlige relative andele af boliger fordelt på art mellem grundforløbet og eksperimentet i perioden 2036 til 2040. Eksperimentet giver kun anledning til marginale ændringer i sammensætningen af boligarter, idet parcelhuse i forvejen er den klart mest dominerende boligart.

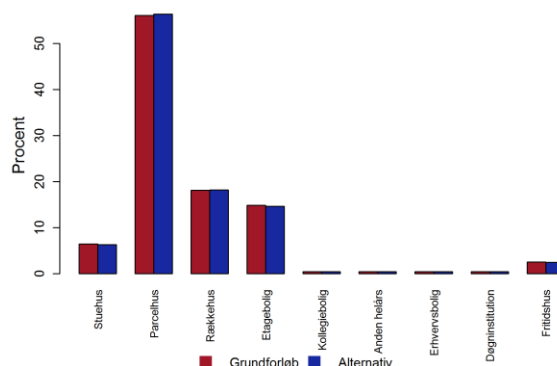
³³ De absolutte og relative ændringer fordelt på boligkarakteristika relativt til grundforløbet er også angivet i Tabel 9.8 i appendiks

Figur 6.6. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligarter, antal boliger

b) Boliger fordelt på art, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

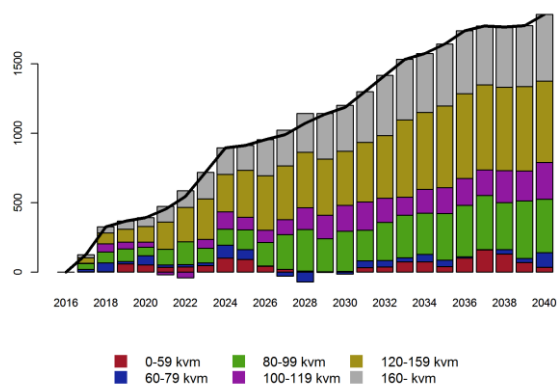
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Overordnet vil den øgede efterspørgsel efter boliger primært rette sig mod boliger større end 120 m², jf. Figur 6.7a. I forhold til grundforløbet ventes den største stigning dog at rette sig relativt mere imod de mindre af disse boliger, nemlig 120-159 m². Forskydningen af efterspørgslen relativt over imod de mindre af de store boliger skyldes en kombination af ændringen i alders-, uddannelses- og arbejdsmarkedsfordelingen i kommunen som følge af den større tilflytning. Denne størrelse er mest efterspurgt af børnefamilier og familier karakteriseret ved et højt uddannelsesniveau samt familier med tilknytning til arbejdsmarkedet.

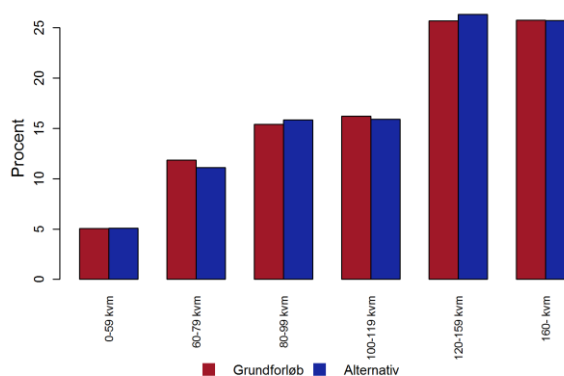
Boligsøgningen fordelt på størrelse giver anledning til en relativ kraftig forskydning i boligstrukturen fra boliger under 79 m² over imod boliger i størrelsen 120-159 m², jf. Figur 6.7b.

Figur 6.7. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse.

a) Ændring i boligstørrelser, antal boliger

b) Boliger fordelt på størrelse, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

6.2 Færre ledige på dagpenge

SMILE skelner mellem to typer af ledige: ledige a-kasse medlemmer og kontanthjælpsmodtagere der vurderes at være arbejdsmarkedsparete³⁴. I 2013 ultimo er det samlede antal ledige 1.140, hvoraf antallet af dagpengemodtagere udgør næsten 90 pct.

I dette eksperimentet reduceres antallet af ledige dagpengemodtagere, ved at sandsynligheden for at overgå fra ledighed for disse personer til beskæftigelse, kontanthjælp og uden ydelse skales op, mens sandsynligheden for at overgå fra beskæftigelse, kontanthjælp og uden ydelse til ledighed reduceres.³⁵ Justeringen indføres gradvist fra 2016 til 2020, hvor efter den er fuldt indfaset. Adfærdskorrektionen fastholdes i resten af fremskrivningsperioden frem til 2040. Scenariet kunne være afstedkommet af dagpengereformen fra 2010 (og 2015) og/eller af kommunen ændrer sin arbejdsmarkedsindsats over for dagpengemodtagere.

Udgangspunktet er, at antallet af dagpengemodtagere i Syddjurs Kommune i 2013 i Syddjurs Kommune er knap 1.000 personer eller omkring 3,8 pct. af de 16-67 årige, hvilket også svarer til andelen af dagpengemodtagere i hele landet. I fremskrivningen ventes en større stigning i andelen af dagpengemodtagere i Syddjurs Kommune frem mod 2040 sammenholdt med hele landet. I 2040 ventes andelen af dagpengemodtagere at nå knap 6 pct. i Syddjurs Kommune i grundforløbet mod 6,2 pct. i hele landet.

Marginaleksperimentet udføres ved, at antallet af personer, der overgår til dagpenge, falder, samt at de personer, der er på dagpenge, hurtigere forlader ledighed. Stødet er tilrettelagt, så antallet af dagpengemodtagere i 2040 er omtrent, hvad der gælder i 2013, nemlig 1.000 personer.

Generelt er andelen af personer, der forlader dagpengesystemet, relativ lille, således at godt 90 pct. af de personer der i starten af året er på dagpenge, fortsat vil være på dagpenge i slutningen af året. Folk der forlader dagpengesystemet, og ikke trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet, havner med i beskæftigelse (73 pct.), på kontanthjælp (1½ pct.) eller helt mister deres ydelse (25½ pct.). Omvendt vil tilgangen til ledige på dagpenge typisk komme fra beskæftigelse (56½ pct.), kontanthjælp (3½ pct.) og uden ydelse (40 pct.).³⁶

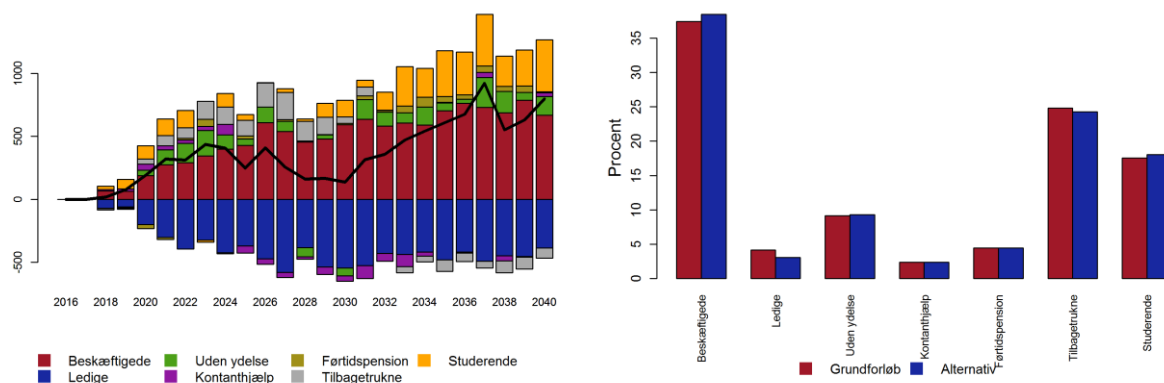
³⁴ En person kategoriseres som arbejdsmarkedsparete, hvis denne vurderes til ikke at have andre problemer end arbejdsløshed. Alternativet til at være arbejdsmarkedsparete er betegnelsen indsatsklar eller midlertidigt passive, der ikke kan deltage i aktiveringsindsats.

³⁵ At det antages, at en ledighedsreduktion også vil aflejre sig i flere uden ydelse og ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere, kan begrundes i at skærpelse af aktiv arbejdsmarkedspolitik typisk har to effekter: generelt skelnes der mellem programeffekt og en fastholdelseeffekt. Den første er positiv, og er den tilsigtede effekt af den aktive arbejdsmarkedspolitik, mens den anden er negativ og skyldes, at et tiltag kan fastholde det enkelte individ i tiltaget, fremfor overgang til beskæftigelse, der typisk er det endelige mål. Endelig kan et aktivt tiltag have den modsatte effekt, end den tilsigtede ved at skubbe et individ længere væk fra arbejdsmarkedet.

³⁶ Det bemærkes, at en person ikke kan direkte overgå fra uden ydelse eller kontanthjælp til dagpenge; dog kan dagpenge retten optjenes i løbet af året, hvorved en person igen bliver dagpengeberettiget.

Figur 6.8. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknnytning, Syddjurs Kommune

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal personer b) Tilknnytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

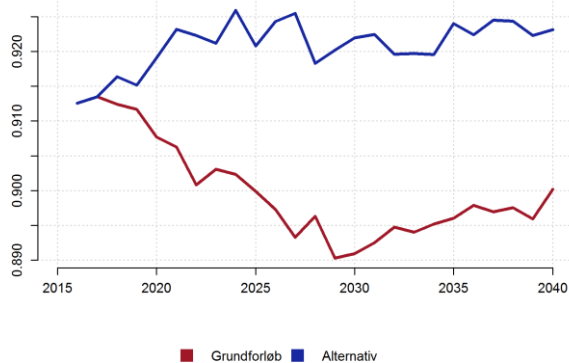

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

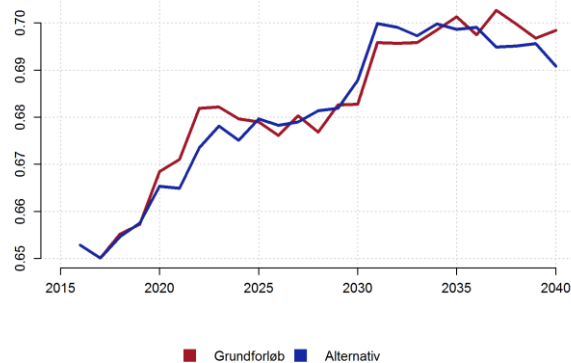
Den lavere andel og det færre antal af ledige dagpengemodtagere vil først og fremmest betyde flere i beskæftigelse, hvilket skyldes den tidligere beskrevet høje interaktion mellem disse to arbejdsmarkedskategorier. På længere sigt sker der også et fald i antallet af tilbagetrukne personer, hvilket skyldes at anvendelsen af efterlønsordningen er højere for ledige end for beskæftigede.

Figur 6.9. Udviklingen i beskæftigelsesgraden og erhvervsfrekvensen, Syddjurs Kommune

a) Udvikling i beskæftigelsesgrad

b) Udviklingen i erhvervsfrekvensen

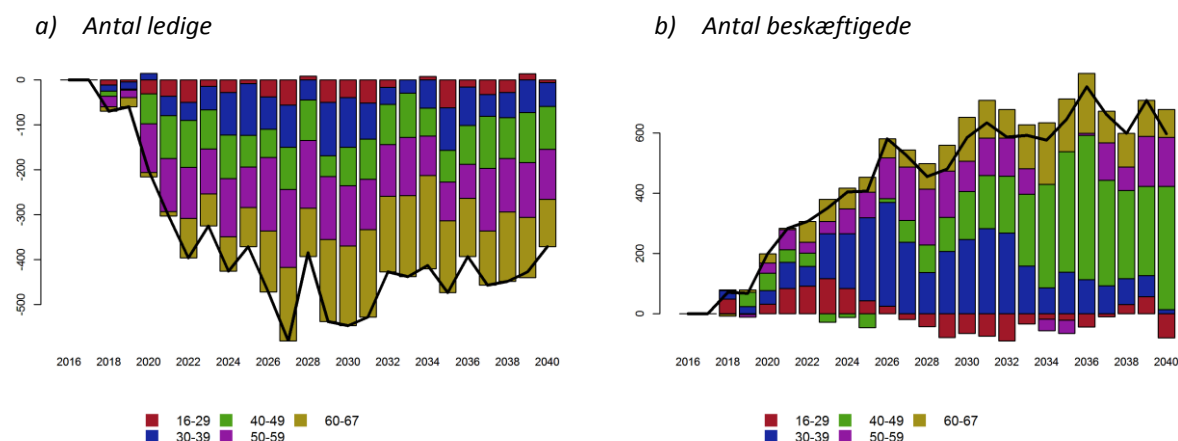

Anm.: Beskæftigelsesgraden angiver andelen af arbejdsstyrken, dvs. beskæftigede og ledige, der er i beskæftigelse for alle aldersgrupper.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

En konsekvens af den faldende ledighed og højere beskæftigelse vil umiddelbart betyde en stigende beskæftigelsesgrad, og i dette tilfælde endda en stigning i fremtidens beskæftigelsesgrad i forhold til i 2013, og ikke blot i forhold til grundforløbet. Omvendt betyder antagelsen om, at flere ledige også vil overgå til kontanthjælp eller uden ydelse, at den direkte effekt på erhvervsfrekvensen er negativ.

Figur 6.10. Ændring i antal beskæftigede og ledige fordelt på aldersgrupper, 16-67 år

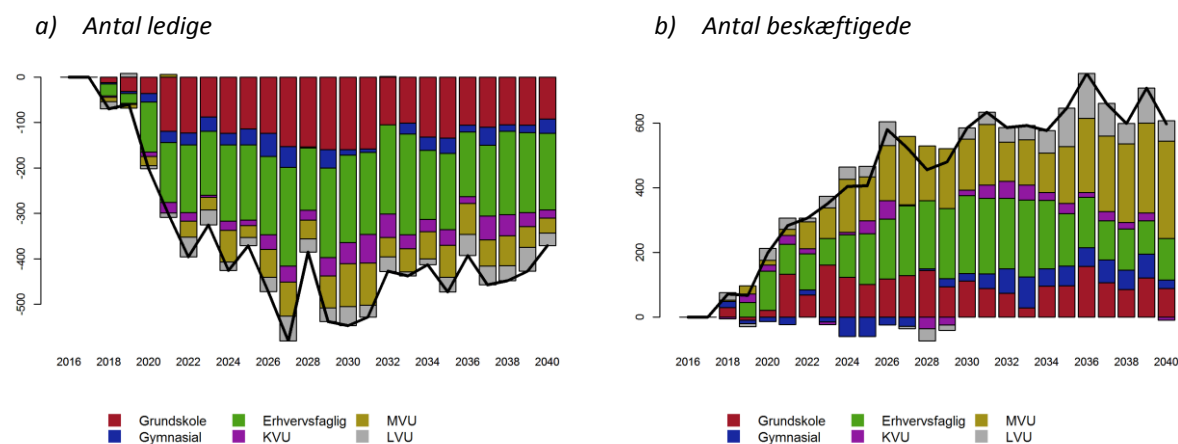
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Aldersmæssigt er risikoen for at være ledig på dagpenge størst for personer i slutningen af 20'erne samt starten af 60'erne. Dette har en betydning for effekten af ledighedsfaldet fordelt på aldersgrupper. Der er dog også en mere langsigtet effekt af et ledighedsfald: der er en *persistens* i et individs arbejdsmarkedstilknøytning, således at en person, der, i sin fortid, har oplevet ledighed, har en større sandsynlighed alt-andet-lige for i den nære fremtid at opleve ledighed, end hvis der ikke havde været en ledighedsperiode. Det betyder på længere sigt, at de aldersgrupper, som påvirkes mindre direkte af ledighedsfaldet, vil opnå et ekstra fald i ledigheden, som følge af persistensen i arbejdsmarkedet. Antalsmæssigt er reduktionen i ledigheden mest stabil for aldersgruppen 50+, mens beskæftigelseseffekten er større for 36-40-årige samt 61-65-årige, jf. Figur 6.10.

Uddannelsesmæssigt er risikoen for ledighed størst for uaglærte personer, dvs. personer med enten en grundskole eller gymnasial uddannelse som den højst fuldførte, mens den er lavest for personer med en videregående uddannelse. Således er godt 8,7 pct. af de 35-59-årige med en grundskole som højst fuldført uddannelse på dagpenge, kun 56 pct. er beskæftiget mens omkring 18 pct. er på førtidspension i grundforløbet. For de erhvervsfaglige er 6½ pct. ledige, omkring 78 pct. er i beskæftigelse og 7½ pct. er på førtidspension. I modsætning hertil er godt 4,4 pct. af personer med en længere videregående uddannelse på dagpenge, 87½ pct. er beskæftiget, mens 2 pct. er på førtidspension. Denne forskel i den uddannelsesmæssige tilknytning til arbejdsmarkedet har betydning for effekten af ledighedsfaldet opdelt på uddannelsesgrupper.

Den forbedrede tilknytning til arbejdsmarkedet for personer, der før modtog dagpenge, har en betragtelig effekt på ledigheden for personer med en grundskole uddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse, jf. Figur 6.11a.

Figur 6.11. Ændring i antal beskæftigede og ledige fordelt på uddannelse, 16-67 år

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

6.3 Øget tilflytning af ældre

I dette eksperiment øges sandsynligheden for, at ældre husholdninger, hvoraf mindst én person i husholdningen er folkepensionist, flytter til Syddjurs Kommune. Stødet implementeres, så flyttheadfærd for ældre husholdninger skaleres i 2016 og gradvist forøget frem til 2020 og derefter er konstant opjusteret fremover. Dette kunne være et resultat af en forbedret mulighed for at omdanne sommerhuse til helårsboliger med justering af planloven. De ekstra tilflyttende husholdninger antages i dette eksperiment at have samme adfærd som ældre husholdninger der tilflytter kommunen.³⁷

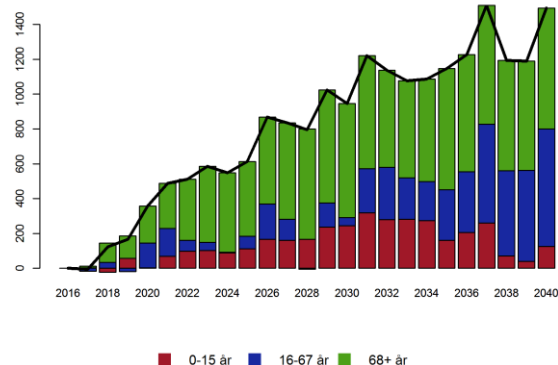
På baggrund af den historiske flyttheadfærd ventes det i fremskrivningen, at ældre vil fraflytte deres parcelhus til fordel for etageboliger og/eller rækkehuse. Således udgør familier, der bor i parcelhuse, godt 65 pct. af alle 55-årige familier³⁸, men falder til godt 40 pct. for de 85-årige og yderligere til 30 pct. for de 93-årige. Omvendt vil godt 34 pct. af de 85-årige være bosat i et rækkehus, mens omtrent 15 pct. er bosat i etageboliger. Til trods for, at denne gruppe af ældre over 85 år, ventes at øges fra knap 2 pct. af den samlede befolkning i 2013 til knap 6 pct. i 2040, vil den samlede efterspørgsel efter parcelhuse stige med omkring 1.100 boliger frem til 2040. Antallet af etageboliger og rækkehuse ventes begge at stige med mere end 1.100 boliger i samme periode.

³⁷ Omdannelsen af sommerhuse i dette eksperiment til helårsboliger vil dog blive implementeret ved at antallet af sommerhuse, der indgår som fritidshuse i boligart, fastholdes, og de ekstra omdannede boliger bliver opgjort som parcelhuse. Dette skyldes, at antallet af boliger i SMILE ikke er udbudsbegrænset, og det antages at omdannelsen af sommerhusene blot vil anspore en øget bygning med nye sommerhuse, der erstatter de omdannede sommerhuse.

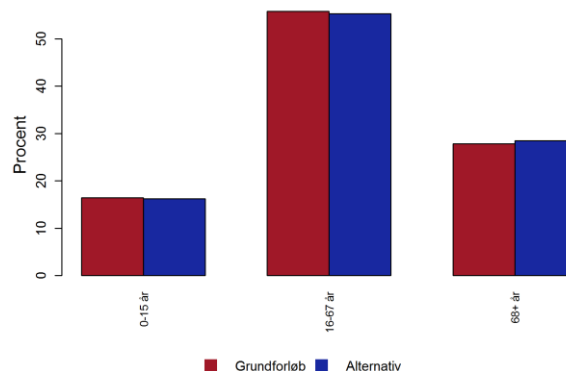
³⁸ For en enlig familie defineres familiens alder som den voksnes alder, men for en parfamilie defineres familiens alder som det nærmeste heltal af de to voksnes alders gennemsnit. Således er en 55-årig familie en familie, hvor de voksnes gennemsnitsalder er 55, eksempelvis en 54-årig og en 56-årig.

Figur 6.12. Ændring i befolkningsaldersstruktur

a) Ændring i befolkningen fordelt på alder, antal personer

b) Befolkningens overordnede aldersfordeling, gennemsnit 2035-40, grund- og alternativ forløb

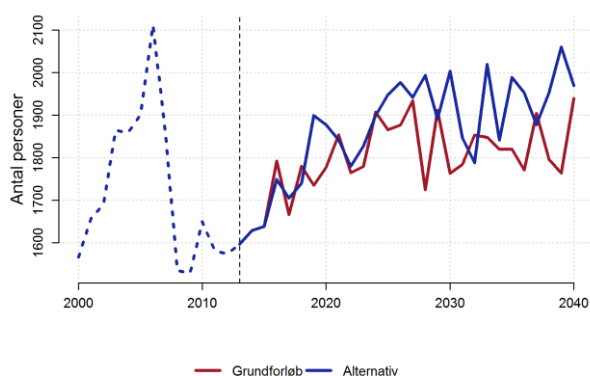

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

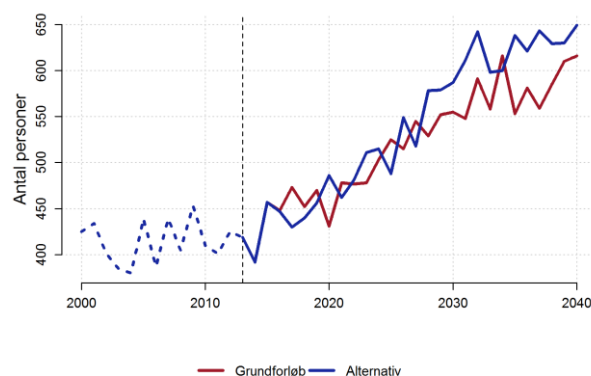
Den øgede tilflytning af ældre vil i sig selv betyde en relativ aldring af befolkningen i Syddjurs Kommune, jf. Figur 6.12. Den samlede befolkning vil øges med knap 1.300 personer i gennemsnit på langt sigt. Forøgelse af befolkningen udgøres af 55 pct. for de 67+-årige, svarende til omkring 800 personer i 2040, medens denne andel kun udgøres af 29 pct. i den bestående befolkning. Årligt forøges antallet af tilflyttende personer med i gennemsnit 130 personer i perioden 2036-2040, hvorved nettotilflytningen skifter fra at være overvejende neutral til at være positiv i hele fremskrivningen. Antallet af døde stiger i forhold til grundforløbet som følge af tilflytningen af de flere ældre personer, jf. Figur 6.13b, således at antallet af døde stiger med i gennemsnit 50 personer årligt i perioden 2036-2040.

Figur 6.13. antal døde og nettotilflytninger, grund- og alternativforløb

a) Antal tilflytninger

b) Antal døde

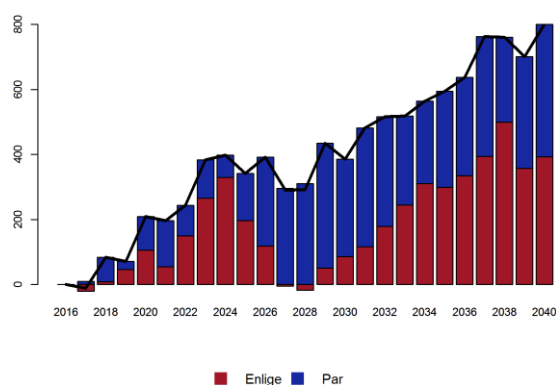
Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

Antallet af husholdninger vil øges i hele forløbet i forhold til grundforløbet, dog ikke i samme omfang som antallet af personer, idet flere tilflyttere er par. Således stiger antallet af familier med godt 750 husholdninger, hvoraf godt 54 pct. udgøres af enlige familier eller godt 400 husholdninger, jf. Figur 6.14. En del af de enlige tilflyttere vil løbende danne nye husholdninger hvori der dannes nye par,

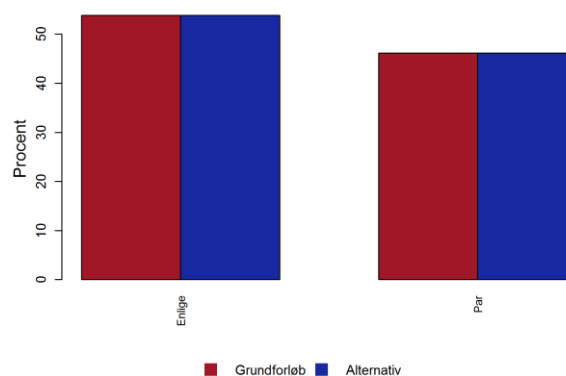
hvilket dog er relativt sjældent i denne aldersgruppe, medens andre tilflyttede par husholdninger brydes op eventuelt som følge af dødsfald i husholdningen. Således vil strukturen ændres som tiden går, og siden tilflytningen udgøres af 40 pct. af enlige husholdninger, sker der en netto reduktion i antallet af par husholdninger. Tilflytningen af familier opdelt på familietype varierer dog en del over tid, således at tilvæksten frem til 2025 vil domineres af enlige familier, der udgør godt 52 pct., hvorefter parfamilier overtager tilvæksten og udgør omkring 62 pct. Dette afspejler sig også i tilvæksten af familietyper.

Figur 6.14. Ændring i befolkningens familiestruktur

a) Ændring i antal familier

b) Familiestruktur, gennemsnit 2036-40, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

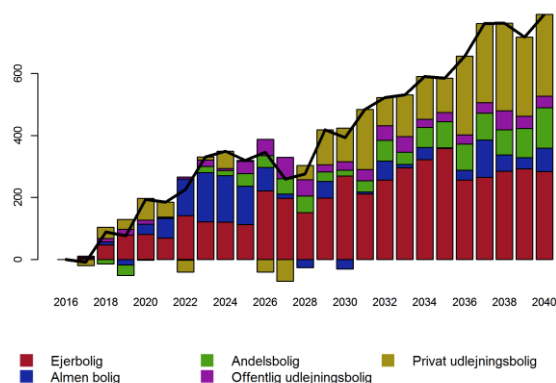
Den ændrede befolkningsstruktur, herunder den ændrede aldersprofil, samt den direkte og afledte effekt på familiestrukturen som følge af et ændret flyttemønster til og fra Syddjurs Kommune, vil have tydelige virkninger på efterspørgslen efter boliger. Der sker således en markant stigning i antallet af ejerboliger med lidt under 280 boliger, mens antallet af almene boliger stiger med lidt over 60 boliger, frem mod 2040 i forhold til grundforløbet, jf. Figur 6.15a og Tabel 9.9³⁹. Derudover vil antallet af private udlejningsboliger også blive øget, samlet med omkring 110 boliger frem til 2040. At de ekstra boliger i højere grad end de bestående boliger vil rette sig mod almene boliger og private udlejningsboliger i forhold til ejerboliger, jf. Figur 6.15b, skyldes, at den ekstra tilflytning består af mange ældre og enlige.

³⁹ De absolutte og relative ændringer fordelt på boligkarakteristika relativt til grundforløbet er også angivet i Tabel 9.9 i appendiks

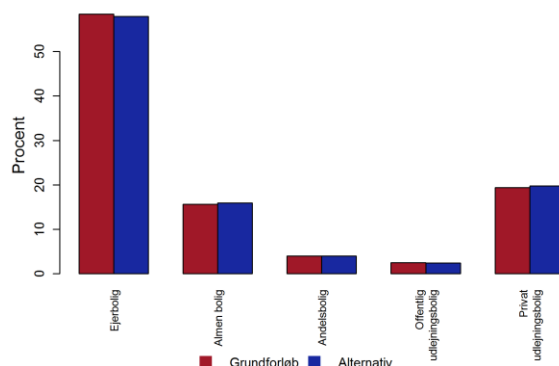

Figur 6.15. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligtype

a) Ændring i boligtype, antal boliger

b) Boliger fordelt på boligtype, gennemsnit 2036-40, grund- og alternativ forløb

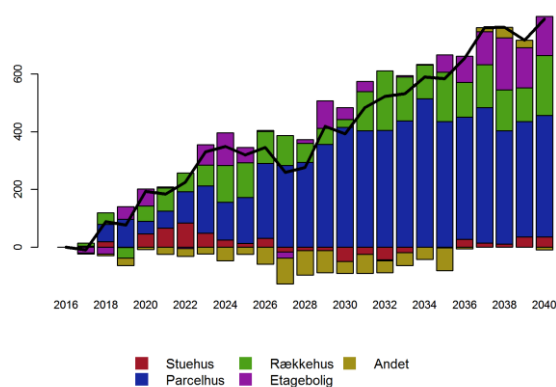

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

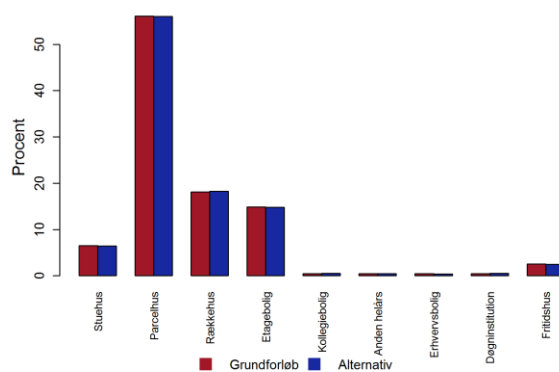
Den store stigning i efterspørgslen efter almene boliger og private udlejningsboliger vil være sammenkædet med en stigning i rækkehuse og etageboliger, jf. Figur 6.16. Samtidig betyder stigningen i ejerboliger, men også i private udlejningsboliger, at de boligarter, der er mest udbredt i ejerboliger, nemlig parcelhuse, også forøges i forhold til grundforløbet. Antallet af parcelhuse stiger således med omkring 420 og antallet af etageboliger stiger med omkring 140 frem mod 2040. En del af de private udlejningsboliger er dog også parcelhuse, hvilket i sig selv øger efterspørgslen efter parcelhuse yderligere. Vurderingen her af den øgede efterspørgsel efter parcelhuse er et underkant skøn, idet antagelsen om, at de ekstra tilflyttende familier vælger bolig som en gennemsnitlig tilflytter-familie, kan være forkert. Dog kan det ikke forventes, selv hvis alle de tilflyttende familier på tilflytningstidspunktet vil vælge et parcelhus, at alle ekstra boliger på langt sigt er parcelhuse, idet en del af disse ekstra familier vil flytte fra parcelhuset. Særligt når den ene partner i en parfamilie afgår ved døden, vil den tilbageværende partner typisk fraflytte boligen og søge mod andre boligtyper.

Figur 6.16. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligart

a) Ændring i boligart, antal boliger

b) Boliger fordelt på boligart, gennemsnit 2036-40, grund- og alternativ forløb

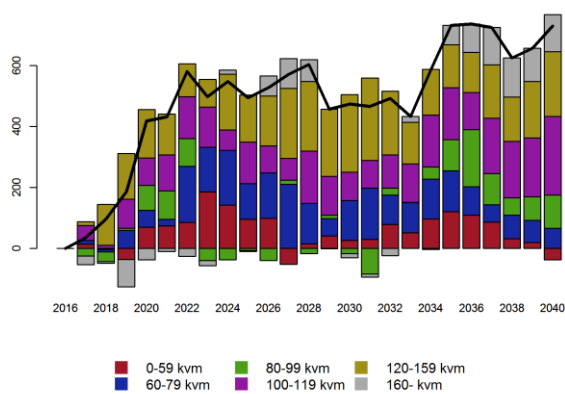

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

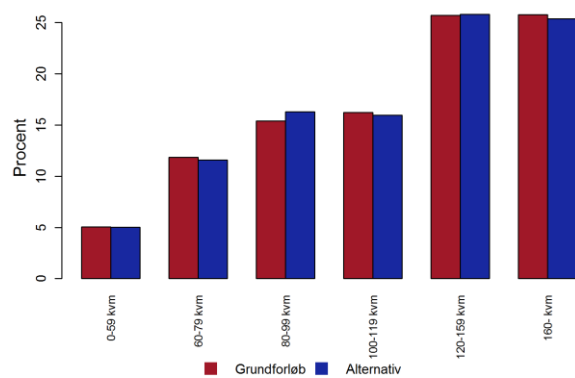
Ældre enlige husholdninger efterspørger typisk etageboliger med et mindre boligareal, mens ældre par i højere grad end ældre enlige efterspørger parcelhuse med større boligareal, hvilket også giver sig udslag i at især efterspørgslen efter boliger i den mindre mellemstørrelse nemlig 80-99 m² stiger i forhold til grundforløbet, mens antallet af de større mellemste boliger nemlig 120-159 m² fastholder sin andel i forhold til de øvrige boligstørrelser, jf. Figur 6.17.

Figur 6.17. Ændring i antallet af boliger fordelt på boligstørrelse

a) Ændring i boligstørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på boligstørrelse, gennemsnit 2036-40, grund- og alternativ forløb

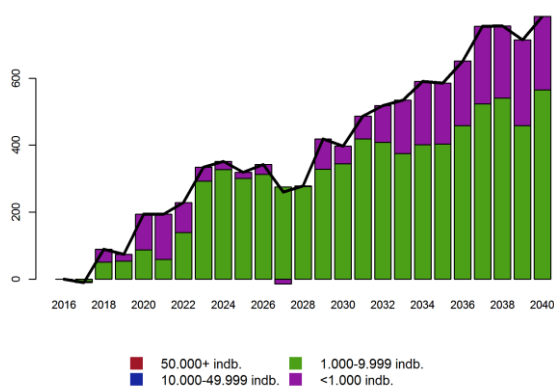

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

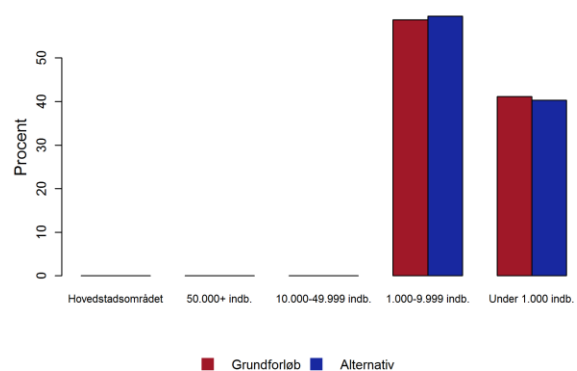
Tilflytningen af ældre husholdninger vil hovedsagligt rette sig mod boliger i de store byer (bl.a. Ebeltoft, Hornslet mv.) med over 1.000 indbyggere, jf. Figur 6.18a. Denne udvikling er især trukket af den stigende efterspørgsel efter etageboliger og rækkehuse, heraf vil omkring 83 pct. hhv. 76 pct. rette sig mod de store byer, mens kun omkring 48 pct. af efterspørgslen mod parcelhusene rettes mod boliger i de store byer.

Figur 6.18. Ændring i antallet af boliger fordelt på bystørrelse

a) Ændring i bystørrelse, antal boliger

b) Boliger fordelt på bystørrelse, gennemsnit 2036-40, grund- og alternativ forløb

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

6.4 Færre førtidspensionister

En person er berettiget til at modtage førtidspension, hvis dennes arbejdsevne er varigt nedsat og tildelingen hviler på bopælskommunens vurdering. Arbejdsevnen udtrykker, i forhold til erhvervsevnen (aktuel før 2003), muligheden for at opnå beskæftigelse inden for alle erhverv og ikke blot det erhverv, man tidligere har været beskæftiget i. Fra 2013 kan en person under 40 år ikke modtage førtidspension, men skal i et såkaldt ressourceforløb, medmindre det er åbenlyst, at et sådan er grundløst. Et ressourceforløb kan højst vare i fem år, hvorefter en person under 40 år kan blive førtidspensionsberettiget. I SMILE er førtidspensionsreformen implementeret således, at en person under 40 år, der normalt ville blive tildelt en førtidspension, vil blive betragtet som en ikke-ledig kontanthjælpsmodtager og markeres som værende i ressourceforløb. Årligt antages en andel af de tilbageværende i ressourceforløb at overgå til et almindeligt arbejdsmarkedsforløb, men hvis det 40. år rundes på ressourceforløb, overgår vedkommende til førtidspension.

Udgangspunktet er, at antallet af førtidspensionister i Syddjurs Kommune i 2013 er knap 1.770 personer eller omkring 6,4 pct. blandt de 16-67 årige og dermed en anelse højere end andelen af 16-67-årige i hele landet på godt 6,2 pct. I fremskrivningen ventes en betydelig stigning i andelen af førtidspensionister til omkring 7½ pct. i Syddjurs Kommune frem mod 2040.

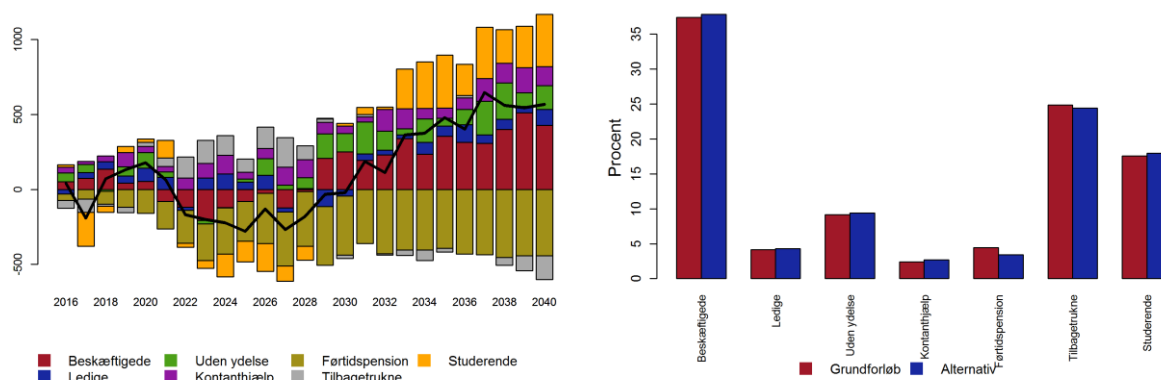
Marginaleksperimentet udføres ved, at antallet af personer, der tildeles en førtidspension, falder. Stødet er tilrettelagt så andelen af kontanthjælpsmodtagere i 2040 er lidt under, hvad der gælder i dag, nemlig 5,9 pct. i gennemsnit i perioden 2020-40. Resultatet kunne være en konsekvens af en kommunal investeringsstrategi i jobcenteret, samt et øget fokus på styringsredskaber i en aktiv arbejdsmarkedspolitik i form af forskellige ydelser og tilbud på beskæftigelsesområdet. Se i øvrigt afsnit 6.2 for en yderligere diskussion af effekten af en øget arbejdsmarkedspolitisk satsning.

Personer, der bliver tildelt førtidspension, er typisk karakteriseret ved følgende:

- modtager kontanthjælp primo det år hvor tildelingen af førtidspension sker
- 45 år og tiltagende for ældre
- Er ufaglært eller har en erhvervsfaglig uddannelse
- Løst tilknyttet arbejdsmarkedet i form af en lang periodes ikke-ledig kontanthjælp umiddelbart op til tildelingen

Figur 6.19. Ændring i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning, Syddjurs Kommune

a) Ændring i arbejdsmarkedskategorier, antal b) Tilknytning til arbejdsmarkedet, gennemsnit over 2036-2040, grund- og alternativ forløb

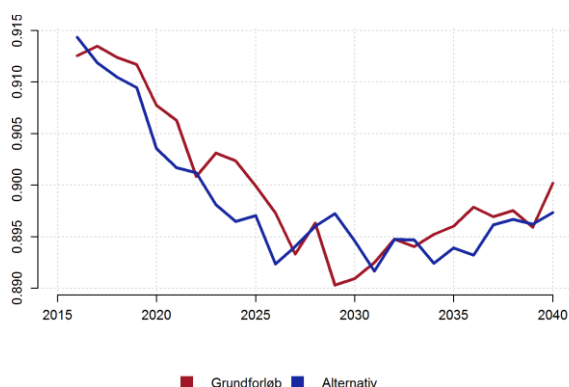

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

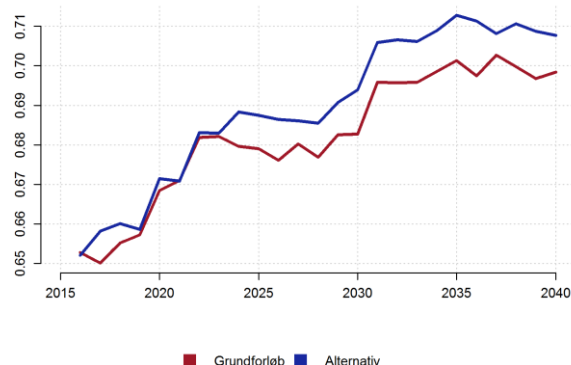
På langt sigt falder antallet af personer på førtidspension med godt 500 personer i forhold til grundforløbet. På mellemlang sigt vil de færre tildelinger af førtidspension betyde en stigning i antallet af efterlønsmodtagere samt ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere, mens beskæftigelsen er uændret. Dette skyldes, at det er de færreste der tildeles førtidspension, der kommer direkte fra beskæftigelse. Først på langt sigt, omkring 10 år efter faldet i tildelingen af førtidspensionering, vil faldet i tildelingen af førtidspensionister give en betydelig stigning i beskæftigelsen. Det skal bemærkes, at grafen kunne antyde en voksende befolkning i stødet som følge af de færre antal førtidspensionister, hvilket dog ikke er tilfældet ud over tilfældige udsving baseret på model usikkerheden. På langt sigt vil godt 58 pct. af faldet i antal førtidspensionister være overgået til beskæftigede og godt 32 pct. til kontanthjælp, mens resten er blevet ledige.

Figur 6.20. Udviklingen i beskæftigelsesgraden og erhvervsfrekvensen, Syddjurs Kommune

a) Udvikling i beskæftigelsesgrad

b) Udviklingen i erhvervsfrekvensen

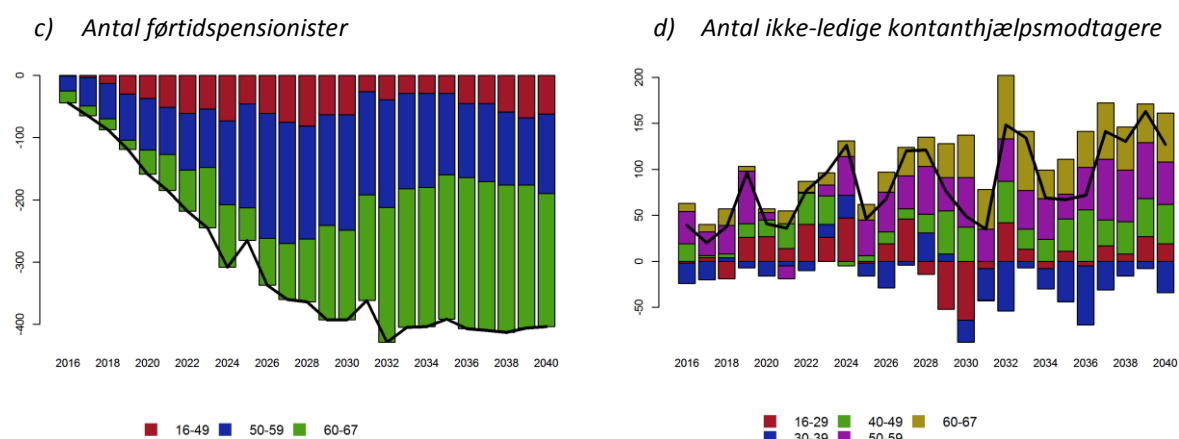

Anm.: Beskæftigelsesgraden angiver andelen af arbejdsstyrken, dvs. beskæftigede og ledige, der er i beskæftigelse.

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

En konsekvens af reduktionen i førtidspensionister vil umiddelbart betyde en faldende beskæftigelsesgrad og en stigning i erhvervsfrekvensen. Den lavere beskæftigelsesgrad skyldes, at antallet af ledige stiger mere relativt til beskæftigelsen, siden det forventes, at de personer, der er overgået til arbejdsmarkedet fra førtidspension har en dårligere tilknytning til beskæftigelse end de øvrige i arbejdsstyrken. Omvendt betyder den lavere andel af førtidspensionister, der er overgået til enten beskæftigelse og/eller ledighed, samlet set, at andelen af befolkningen, der er tilknyttet arbejdsmarkedet stiger.

Figur 6.21. Ændring i antal kontanthjælpsmodtagere og førtidspensionister fordelt på aldersgrupper, 16-67 år

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

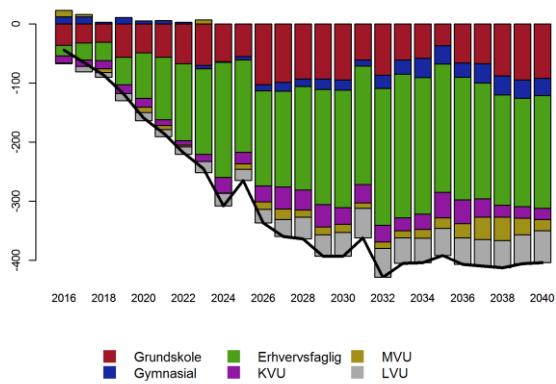
Da overgangen fra førtidspension til en status med arbejdsmarkedstilknytning er meget træg, vil andelen af befolkningen på førtidspension stige med alderen. Derudover stiger risikoen for at overgå til førtidspension også med alderen, hvilket forstærker den akkumulerende effekt i førtidspensionsordningen over tid og i forhold til alder. Et fald i tildelingen af førtidspension har således et langt, opbyggende forløb før den maksimale effekt indtræder. Først omkring år 2030 indtræder den maksimale effekt på faldet i antal førtidspensionister sig på omkring 400 personer. Dette er i modsætning til antallet af ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere, hvor den langsigtede effekt er en stigning på omkring 100 og indtræder omkring små ti år tidligere.

Generelt set vil antallet af førtidspensionister falde for alle aldersgrupper, så den samlede andel af 16-67-årige, der er ledige i 2040, falder fra at være næsten 7,5 pct. i grundforløbet til 5,8 pct. i marginalstødet, jf. Figur 6.21. Stødet har størst effekt på de 55+ årige, og mindst effekt på dem under 55 år.

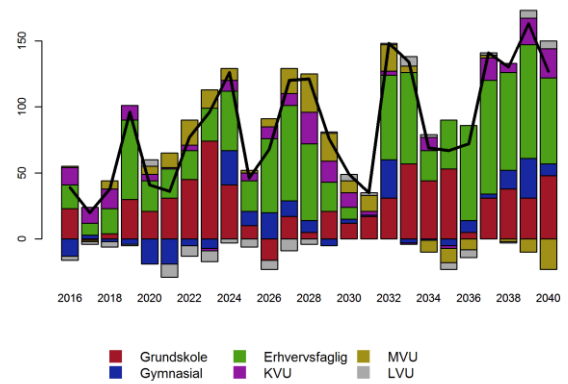
Den forbedrede tilknytning til arbejdsmarkedet for personer, der før havde en førtidspension, har en særlig stor betydning for personer med en grundskole uddannelse samt en erhvervsfaglig uddannelse, jf. Figur 6.22. Dette skyldes, at personer med en grundskole eller erhvervsfaglig uddannelsesbaggrund også generelt har en større sandsynlighed for at blive førtidspensionist. De har dog også større sandsynlighed for at blive ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere, hvorfor det især er kontanthjælpsmodtagere for disse uddannelsesgrupper, der forøges.

Figur 6.22. Ændring i antal førtidspensionister og ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere fordelt på uddannelse, 16-67 år

a) Antal førtidspensionister

b) Antal ikke-ledig kontanthjælp

Kilde: Egne beregninger på SMILE 3.0.

7 Konklusion

Udviklingen i befolkningens alderssammensætning, familiestruktur, arbejdsmarkedstilknytning, uddannelsesniveau og boligefterspørgsel ventes i overordnede træk at følge udviklingen på landsplan. I enkelte tilfælde vil udviklingen i Syddjurs kommune dog bevæge sig i en lidt anden retning. Specielt er kommunen karakteriseret ved en lavere befolkningsvækst end i hele landet især begrundet i et (voksende) fødselsunderskud.

Befolkningens sammensætning på oprindelse forventes i Syddjurs Kommune på samme vis som i resten af landet at være præget af forventningen til en positiv nettoindvandring. Kommunen adskiller sig dog fra hele landet ved, at andelen af indvandrere og efterkommere er mindre historisk og også forventes at være det fremadrettet. Som nævnt indregnes ikke, at der løbende kan være tale om en forskydning i indvandringens fordeling på kommuner som følge af ændringer i visiteringskvoterne for indvandrere med flygtningestatus som opholdsgrundlag.

Som i resten af landet forventes andelen af personer ældre end 67 år at udgøre en stigende andel af den samlede befolkning i Syddjurs Kommune. Tilbageføringsreformen håndterer i kraft af en gradvis forskydning af tilbageføringsalderen en del af den udfordring, som en aldrende befolkning har på de kommunale budgetter. Udfordringen er dog fortsat betydelig såfremt en del af udgifterne til individuel offentlig service, herunder sundhed og ældrepleje, afholdes af kommunen. De pågældende udgifter er typisk stærkt stigende med alderen. Aldringen af befolkningen er også en væsentlig årsag til, at der i Syddjurs Kommune som i resten af landet forventes en større andel af ældre enlige fremadrettet. Endvidere vil unges præferencer for at leve som enlige også medvirke til, at andelen af enlige øges på bekostning af parfamilier.

Befolkningens uddannelsesniveau er, som på landsplan, præget af, at yngre og mere veluddannede generationer erstatter de ældre, hvilket øger det generelle uddannelsesniveau. Til trods for, at andelen af befolkningen med en erhvervsfaglig uddannelse som højst fuldførte forventes at falde til fordel for en stigning i andelen med en lang videregående uddannelse, ventes andelen med en erhvervsfaglig uddannelse også fremadrettet at være væsentlig højere i Syddjurs Kommune relativt til niveauet på landsplan. Tilsvarende vil andelen med en lang videregående uddannelse også vedvarende ligge under landsgennemsnittet. Trods en lidt anderledes uddannelsessammensætning følger udviklingen i befolkningens arbejdsmarkedstilknytning i Syddjurs Kommune i store træk udviklingen på landsplan. Således skal den øgede erhvervsdeltagelse i vidt omfang tilskrives, at flere 60-67-årige forbliver på arbejdsmarkedet som følge af den gradvist forhøjede tilbageføringsalder.

Boligefterspørgslen i Syddjurs Kommune forventes fremadrettet karakteriseret ved, at flere vil søge mod almene boliger og private udlejningsboliger, som typisk er etageboliger og rækkehuse, mens færre vil efterspørge en ejerbolig, der typisk er repræsenteret ved et parcelhus. På trods af den delvise fortrængning forventes ejerboliger og parcelhuse dog også i fremskrivningen at udgøre den dominerede boligtype og -art ligesom det historisk har været tilfældet. De ændrede boligpræferencer omfatter desuden en øget søgning mod boliger med et lidt mindre boligareal, end det historisk har været tendensen. Søgningen mod mindre boliger er motiveret af befolkningens aldring og af den gradvist ændrede familiestruktur, der tilsiger, at en større andel af familierne ventes at udgjort af enlige.

Den indbyrdes forskydning i boligpræferencerne i kommunen gengives i vidt omfang også på landsplan. Nationalt observeres således også en indbyrdes forskydning mellem ejerboliger og private

udlejningsboliger, ligesom etageboliger på sigt foretrækkes frem for parcelhuse. I modsætning til udviklingen i Syddjurs Kommune, vil boligmassens andel af henholdsvis almene boliger og rækkehuse dog være relativt konstant på landsplan. Det skal dog bemærkes, at udviklingen på landsplan i væsentlig grad er præget af udviklingen i storbykommunerne, hvor efterspørgslen efter etageboliger forventes at stige markant fremadrettet. Nationalt gengives desuden den gradvist større tilbøjelighed til at efterspørge boliger med et mindre areal.

Marginaleksperimenterne belyste effekten af øget tilflytning af børnefamilier fra Århus Kommune, færre ledige dagpengemodtagere i kommunen, af at der sker en øget tilflytning af folkepensionister og af, at færre i kommunen tildeles en førtidspension. Fælles for det andet og fjerde eksperiment var, at begge gav anledning til et direkte løft i beskæftigelsesgraden eller erhvervsdeltagelsen for den i kommunen bosiddende befolkning. En øget tilflytning af børnefamilier vil dog også indirekte betyde en større erhvervsdeltagelse. Omvendt vil en tilflytning af ældre betyde en stigende forsørgerbrøk i kommunen.

Generelt var konsekvenserne for befolkningens alderssammensætning af det første marginaleksperiment en foryngelse af befolkningen, mens det tredje havde en aldring af aldersstruktur. Foryngelsen af befolkningen vil både betyde flere i de erhvervsaktive aldre, men også flere børn under 15 år, der flytter med tilflyttende familier, samt et øget antal fødsler.

Påvirkningen af arbejdsmarkedstilknytningen var især udtalt ved den øgede tiltrækning af børnefamilier samt ændringen i antallet af ledige dagpengemodtagere og førtidspensionister. Entydigt gav tilflytningen af børnefamilier og færre ledige dagpengemodtagere en betragtelig stigning i arbejdsmarkedstilknytningen i kommunen, mens de færre førtidspensionister i første omgang i højere grad gav flere kontanthjælpsmodtagere samt efterlønsmodtagere. Den øgede tilflytning af ældre vil betyde en større andel af befolkningen i Syddjurs Kommune, der er tilbagetrukket og en mindre andel i beskæftigelse.

Betragtes marginaleksperimenterne konsekvenser for boligstrukturen, havde tilflytning af børnefamilier den effekt, at især efterspørgslen efter parcelhuse og større boliger steg. Reduktionen af antallet af ikke-ledige kontanthjælpsmodtagere havde ingen signifikant effekt på boligstrukturen. Derimod betød flere ældre tilflyttere, at der blev efterspurgt flere ejerboliger, herunder parcelhuse, men også relativt flere etageboliger og færre rækkehuse. Dog ændres der ikke markant på boligstrukturen ved tilflytning af flere ældre. Dette gav en større efterspørgsel efter mellemstore boliger.

Formålet med marginaleksperimenterne var primært at give illustrative eksempler på ændrede adfærdsmønstre, der selv på kort eller mellemlangt sigt potentielt kan dæmpe eller øge de budgetmæssige udfordringer, som den grundlæggende strukturelle udvikling alt andet lige giver anledning til. Det er dog alene en politisk beslutning at gennemføre tiltag, der kan motivere ændringer i befolkningens beslutningsmønstre, der kan lede til ændringer i stil med de her præsenterede. Ved at belyse sammenhængen mellem modellens underliggende karakteristika vurderes det herudover, at resultatet med fordel kan finde anvendelse til en eksempelvis mere målrettet markedsføring over for de familietyper, der vil finde allerede eksisterende boliger eller fremtidige byggeprojekter attraktive. Desuden kan ændringerne potentielt finde anvendelse til beslutningerne vedrørende omlægning eller udstykning af jord samt forhold vedrørende bevarelse af den eksisterende boligmasse.

8 Referencer

Andersen, H. S. (2015): Indvandring, integration og etnisk segregation: udviklingen i indvandringens bosætning siden 1985. København: SBI forlag (SBI, Vol. 2015:01)

DREAM (2014): Langsigtet Økonomisk Fremskrivning 2014, DREAM rapport 2014. www.dreammodel.dk.

Hansen, M. F. & T. Markeprand (2015): Fremskrivning af familiekarakteristika og boligefterspørgslen i danske kommuner. DREAM rapport 2015. www.dreammodel.dk.

Hansen J. Z., P. Stephensen & J. B. Kristensen (2013): Fremskrivning af den danske boligefterspørgsel. DREAM rapport 2013. www.dreammodel.dk.

Momentum (2014): 6. ÅRGANG. 4. UDGAVE, 18. FEBRUAR 2014, Kommunernes Landsforening. http://www.kl.dk/ImageVault/Images/id_66394/ImageVaultHandler.aspx

9 Appendiks

Tabel 9.1. Aldersfordelt beskæftigelse 16-67 årige, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Syddjurs					
16-29 år	2.4 (0.44)	1.5 (0.29)	2 (0.33)	2 (0.34)	1.8 (0.34)
30-39 år	4.5 (0.81)	3.5 (0.77)	2.8 (0.74)	3.3 (0.73)	3.4 (0.75)
40-49 år	4.7 (0.82)	5.2 (0.83)	4.4 (0.78)	3.4 (0.75)	3.9 (0.77)
50-59 år	4.4 (0.73)	4.8 (0.79)	4.8 (0.74)	4.2 (0.71)	3.3 (0.71)
60-67 år	0.7 (0.23)	1.5 (0.3)	2.2 (0.46)	3 (0.55)	2.8 (0.61)
Alle (16-67 år)	16.7 (0.64)	16.5 (0.61)	16.2 (0.61)	15.8 (0.61)	15.3 (0.63)
Østjylland					
16-29 år	56.9 (0.4)	46 (0.28)	55.5 (0.32)	52.5 (0.32)	48.7 (0.31)
30-39 år	90 (0.77)	80.6 (0.76)	73.9 (0.72)	87 (0.73)	84 (0.73)
40-49 år	87.6 (0.81)	96.4 (0.81)	87 (0.77)	75.7 (0.76)	89.3 (0.76)
50-59 år	76.2 (0.73)	82 (0.77)	83.7 (0.72)	77.7 (0.71)	68.4 (0.7)
60-67 år	11.5 (0.21)	24.6 (0.3)	36.7 (0.46)	49.2 (0.55)	50.6 (0.61)
Alle (16-67 år)	322.3 (0.61)	329.6 (0.57)	336.8 (0.58)	342 (0.59)	341.1 (0.6)
Danmark					
16-29 år	390.7 (0.43)	293.7 (0.3)	337.9 (0.32)	324.8 (0.33)	302.6 (0.31)
30-39 år	627.7 (0.78)	525.4 (0.75)	470.9 (0.71)	560.1 (0.72)	542.7 (0.72)
40-49 år	594.8 (0.8)	650 (0.8)	570.1 (0.77)	491.8 (0.75)	581.3 (0.76)
50-59 år	538.6 (0.72)	554.6 (0.76)	570 (0.72)	507.8 (0.7)	443.1 (0.69)
60-67 år	85.3 (0.21)	165.1 (0.29)	246 (0.46)	334.2 (0.55)	328.1 (0.6)
Alle (16-67 år)	2237.1 (0.62)	2189 (0.58)	2195 (0.58)	2218.7 (0.59)	2197.8 (0.6)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.2. Aldersfordelt arbejdsstyrke 16-67 årige, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Syddjurs					
16-29 år	2.6 (0.49)	1.7 (0.33)	2.3 (0.38)	2.3 (0.4)	2 (0.38)
30-39 år	4.9 (0.88)	3.8 (0.83)	3 (0.81)	3.7 (0.81)	3.7 (0.82)
40-49 år	5 (0.88)	5.5 (0.87)	4.7 (0.85)	3.7 (0.82)	4.3 (0.84)
50-59 år	4.9 (0.82)	5.1 (0.84)	5.3 (0.82)	4.6 (0.79)	3.6 (0.78)
60-67 år	0.8 (0.25)	1.6 (0.31)	2.4 (0.51)	3.5 (0.64)	3.3 (0.7)
Alle (16-67 år)	18.2 (0.7)	17.6 (0.65)	17.8 (0.67)	17.7 (0.68)	16.9 (0.7)
Østjylland					
16-29 år	63.3 (0.44)	51.8 (0.31)	63.9 (0.37)	60.4 (0.37)	56.2 (0.35)
30-39 år	98.3 (0.84)	86.9 (0.82)	81.4 (0.79)	96.1 (0.8)	92.8 (0.8)
40-49 år	93.5 (0.86)	102.2 (0.85)	94.6 (0.84)	82.5 (0.83)	97.5 (0.84)
50-59 år	83.9 (0.81)	87.6 (0.83)	92.2 (0.8)	86 (0.78)	75.9 (0.78)
60-67 år	12.2 (0.23)	25.7 (0.31)	40.6 (0.51)	56.7 (0.63)	58.4 (0.7)
Alle (16-67 år)	351.1 (0.67)	354.1 (0.61)	372.8 (0.64)	381.8 (0.65)	380.9 (0.67)
Danmark					
16-29 år	428.7 (0.47)	331.8 (0.34)	390.1 (0.37)	375.4 (0.38)	350 (0.36)
30-39 år	678.3 (0.84)	570.1 (0.81)	523 (0.79)	621.2 (0.8)	602.6 (0.8)
40-49 år	631.1 (0.85)	693.4 (0.85)	621.5 (0.83)	540.2 (0.82)	636.9 (0.83)
50-59 år	590 (0.79)	596.1 (0.82)	630.2 (0.79)	564.8 (0.78)	494.3 (0.77)
60-67 år	90.8 (0.23)	172.9 (0.31)	275 (0.51)	385 (0.63)	381.5 (0.69)
Alle (16-67 år)	2418.9 (0.67)	2364.4 (0.63)	2439.8 (0.64)	2486.6 (0.66)	2465.3 (0.67)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af befolkningen i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.3. Aldersfordelt ledighed 16-67 årige, antal 1.000 personer og (frekvenser)

	2000	2013	2020	2030	2040
Syddjurs					
16-29 år	0.2 (0.09)	0.2 (0.12)	0.3 (0.13)	0.3 (0.13)	0.2 (0.12)
30-39 år	0.4 (0.08)	0.3 (0.07)	0.3 (0.09)	0.4 (0.1)	0.3 (0.08)
40-49 år	0.3 (0.07)	0.3 (0.06)	0.4 (0.08)	0.3 (0.08)	0.4 (0.08)
50-59 år	0.5 (0.11)	0.3 (0.06)	0.5 (0.09)	0.4 (0.1)	0.4 (0.1)
60-67 år	0.1 (0.07)	0.1 (0.04)	0.2 (0.09)	0.5 (0.14)	0.4 (0.13)
Alle (16-67 år)	1.5 (0.08)	1.1 (0.06)	1.6 (0.09)	1.9 (0.11)	1.7 (0.1)
Østjylland					
16-29 år	6.3 (0.1)	5.8 (0.11)	8.4 (0.13)	8 (0.13)	7.5 (0.13)
30-39 år	8.3 (0.08)	6.3 (0.07)	7.5 (0.09)	9.1 (0.09)	8.8 (0.1)
40-49 år	5.8 (0.06)	5.8 (0.06)	7.6 (0.08)	6.9 (0.08)	8.2 (0.08)
50-59 år	7.7 (0.09)	5.6 (0.06)	8.5 (0.09)	8.3 (0.1)	7.5 (0.1)
60-67 år	0.7 (0.06)	1.1 (0.04)	3.9 (0.1)	7.5 (0.13)	7.9 (0.13)
Alle (16-67 år)	28.9 (0.08)	24.5 (0.07)	36 (0.1)	39.8 (0.1)	39.8 (0.1)
Danmark					
16-29 år	38.1 (0.09)	38.1 (0.11)	52.7 (0.13)	50.2 (0.13)	47.8 (0.14)
30-39 år	50.6 (0.07)	44.7 (0.08)	52.3 (0.1)	61.1 (0.1)	59.9 (0.1)
40-49 år	36.3 (0.06)	43.4 (0.06)	51.4 (0.08)	48.9 (0.09)	55.7 (0.09)
50-59 år	51.4 (0.09)	41.4 (0.07)	60.1 (0.1)	57.4 (0.1)	51.2 (0.1)
60-67 år	5.4 (0.06)	7.8 (0.04)	28.9 (0.11)	51 (0.13)	52.9 (0.14)
Alle (16-67 år)	181.8 (0.08)	175.4 (0.07)	245.4 (0.1)	268.6 (0.11)	267.6 (0.11)

Anm.: Frekvenserne er opgjort som andel af arbejdsstyrken i den relevante aldersgruppe.

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.4. Antal og andel boliger fordelt på boligtype for Syddjurs, Østjylland og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Syddjurs					
Ejer	12.4 (74%)	12.9 (69.3%)	12.8 (63.3%)	12.8 (59.7%)	12.6 (58.2%)
Almen	1.3 (8%)	1.8 (9.7%)	2.7 (13.2%)	3.3 (15.3%)	3.4 (15.7%)
Andel	0.3 (2.1%)	0.7 (3.6%)	0.7 (3.7%)	0.8 (3.8%)	0.9 (4%)
Offentlig udlejning	0.3 (1.6%)	0.3 (1.6%)	0.3 (1.7%)	0.5 (2.2%)	0.6 (2.6%)
Privat udlejning	2.4 (14.3%)	3 (15.9%)	3.6 (18.1%)	4.1 (19.1%)	4.2 (19.5%)
Østjylland					
Ejer	188.3 (54.6%)	198.4 (50.9%)	208.6 (49.8%)	218.2 (49.4%)	222.9 (49.2%)
Almen	68.5 (19.9%)	78.1 (20.1%)	88.3 (21.1%)	95.2 (21.5%)	98.4 (21.7%)
Andel	10.7 (3.1%)	16.8 (4.3%)	17.3 (4.1%)	18 (4.1%)	18.4 (4.1%)
Offentlig udlejning	6.2 (1.8%)	9.2 (2.4%)	7.8 (1.9%)	8.3 (1.9%)	9.4 (2.1%)
Privat udlejning	71.2 (20.6%)	87 (22.3%)	96.8 (23.1%)	102.4 (23.2%)	104.4 (23%)
Danmark					
Ejer	1292.2 (52.8%)	1319.3 (50.3%)	1355.6 (48.3%)	1390.8 (47.2%)	1401.3 (46.5%)
Almen	483.3 (19.8%)	537.1 (20.5%)	581.3 (20.7%)	616.3 (20.9%)	635.1 (21.1%)
Andel	159.7 (6.5%)	205.1 (7.8%)	211.6 (7.5%)	225.4 (7.6%)	234.9 (7.8%)
Offentlig udlejning	45.7 (1.9%)	48.9 (1.9%)	49 (1.7%)	55.6 (1.9%)	63.7 (2.1%)
Privat udlejning	465.1 (19%)	514 (19.6%)	606.6 (21.6%)	660.5 (22.4%)	679.4 (22.5%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.5. Antal og andel boliger fordelt på boligart for Syddjurs, Østjylland og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Syddjurs					
Stuehus	1.9 (11.1%)	1.7 (9.3%)	1.6 (7.9%)	1.5 (7%)	1.4 (6.4%)
Parcelhus	10 (59.6%)	11 (58.8%)	11.5 (57.3%)	12 (56.1%)	12.1 (55.9%)
Rækkehus	2.1 (12.5%)	2.8 (14.8%)	3.3 (16.2%)	3.7 (17.5%)	3.9 (18.2%)
Etagebolig	1.5 (9%)	2.1 (11.1%)	2.6 (13.1%)	3.1 (14.4%)	3.3 (15%)
Andet	1.3 (7.9%)	1.1 (6%)	1.1 (5.6%)	1.1 (5%)	1 (4.4%)
Østjylland					
Stuehus	18.9 (5.5%)	16.1 (4.1%)	16.7 (4%)	16.7 (3.8%)	16.5 (3.6%)
Parcelhus	148.2 (42.7%)	164 (42.1%)	174.6 (41.7%)	181.9 (41.1%)	185 (40.8%)
Rækkehus	42.7 (12.3%)	56.8 (14.6%)	63.4 (15.1%)	69.2 (15.7%)	72.4 (16%)
Etagebolig	123 (35.4%)	141.1 (36.2%)	149.5 (35.7%)	158.3 (35.8%)	162.8 (35.9%)
Andet	14.3 (4.1%)	11.5 (3%)	14.7 (3.5%)	15.9 (3.6%)	16.7 (3.7%)
Danmark					
Stuehus	128.2 (5.2%)	111.2 (4.2%)	110.8 (3.9%)	106.4 (3.6%)	101.8 (3.4%)
Parcelhus	994 (40.3%)	1050.7 (40%)	1087.4 (38.8%)	1112.3 (37.7%)	1113.4 (36.9%)
Rækkehus	312 (12.7%)	386 (14.7%)	413.2 (14.7%)	442.7 (15%)	454.8 (15.1%)
Etagebolig	935.9 (38%)	1006.6 (38.4%)	1099.7 (39.2%)	1185.2 (40.2%)	1237.8 (41.1%)
Andet	95 (3.9%)	70 (2.7%)	93 (3.3%)	102 (3.5%)	106.6 (3.5%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.6 Antal og andel boliger fordelt på boligstørrelse for Syddjurs, Østjylland og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Syddjurs					
0-59 m ²	1.1 (6.3%)	0.9 (4.9%)	1 (4.7%)	1.1 (5.1%)	1.1 (5.3%)
60-79 m ²	2.1 (12.6%)	2.2 (11.9%)	2.3 (11.4%)	2.5 (11.5%)	2.5 (11.8%)
80-99 m ²	2.4 (14.2%)	2.6 (13.8%)	3 (14.8%)	3.3 (15.4%)	3.3 (15.4%)
100-119 m ²	2.6 (15.7%)	2.7 (14.7%)	3.1 (15.2%)	3.4 (15.7%)	3.5 (16.1%)
120-159 m ²	4.8 (28.4%)	5.2 (27.9%)	5.5 (27.1%)	5.7 (26.4%)	5.6 (25.6%)
159- m ²	3.8 (22.7%)	5 (26.9%)	5.4 (26.7%)	5.6 (26%)	5.6 (25.7%)
Østjylland					
0-59 m ²	45.2 (13.1%)	47.9 (12.3%)	44 (10.5%)	44.7 (10.1%)	45.2 (10%)
60-79 m ²	60 (17.3%)	67.1 (17.2%)	69.8 (16.7%)	72 (16.3%)	73.6 (16.2%)
80-99 m ²	63.1 (18.2%)	68.3 (17.5%)	81.1 (19.4%)	89.1 (20.2%)	93.1 (20.5%)
100-119 m ²	47.3 (13.7%)	51.1 (13.1%)	59.1 (14.1%)	65.2 (14.8%)	68.8 (15.2%)
120-159 m ²	77.5 (22.4%)	84.8 (21.8%)	91.1 (21.7%)	95.7 (21.7%)	97.3 (21.5%)
159- m ²	52.8 (15.3%)	70.5 (18.1%)	73.8 (17.6%)	75.2 (17%)	75.5 (16.7%)
Danmark					
0-59 m ²	336.2 (13.7%)	318 (12.1%)	311.8 (11.1%)	321.1 (10.9%)	327.6 (10.9%)
60-79 m ²	457.5 (18.7%)	480.2 (18.3%)	488.1 (17.4%)	503.6 (17.1%)	514.8 (17.1%)
80-99 m ²	465.1 (19%)	488 (18.6%)	565.3 (20.2%)	618.7 (21%)	644.9 (21.4%)
100-119 m ²	331.5 (13.5%)	349.6 (13.3%)	399.8 (14.3%)	438.7 (14.9%)	456.9 (15.2%)
120-159 m ²	517.2 (21.1%)	555.1 (21.2%)	588.2 (21%)	609.9 (20.7%)	615.5 (20.4%)
159- m ²	342.7 (14%)	433.5 (16.5%)	450.7 (16.1%)	456.5 (15.5%)	454.9 (15.1%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.7 Antal og andel boliger fordelt på bystørrelse for Syddjurs, Østjylland og hele landet, 1.000 boliger

	2000	2013	2020	2030	2040
Syddjurs					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	8 (47.9%)	11 (58.9%)	11.9 (59.1%)	12.6 (58.7%)	12.7 (58.7%)
Under 1000	8.7 (52.1%)	7.7 (41.1%)	8.2 (40.9%)	8.8 (41.2%)	8.9 (41.2%)
Østjylland					
Over 50.000	135 (39.5%)	186.5 (47.9%)	185.4 (44.3%)	187.6 (42.4%)	189.4 (41.8%)
10.000-50.000	52.3 (15.3%)	51.1 (13.1%)	58.3 (13.9%)	62.7 (14.2%)	64.2 (14.1%)
1000-10.000	81 (23.7%)	82 (21%)	97.3 (23.2%)	107.8 (24.4%)	113.5 (25%)
Under 1000	73.8 (21.6%)	69.9 (18%)	77.8 (18.6%)	83.9 (19%)	86.5 (19.1%)
Danmark					
Over 50.000	887.2 (36.5%)	1027.3 (39.1%)	1091.6 (38.9%)	1160.8 (39.4%)	1214.1 (40.3%)
10.000-50.000	535 (22%)	580.5 (22.1%)	593.7 (21.2%)	604.9 (20.5%)	601.5 (20%)
1000-10.000	521.9 (21.5%)	552.1 (21%)	622.1 (22.2%)	665.8 (22.6%)	679.9 (22.6%)
Under 1000	484.4 (19.9%)	464.5 (17.7%)	496.7 (17.7%)	517.1 (17.5%)	519 (17.2%)

Kilde: Registerdata fra Danmarks Statistik og SMILE 3.0.

Tabel 9.8 Absolut og relativ ændring i antallet af boliger for øget tilflytning af børnefamilier fra Århus Kommune fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	2 (1.5%)	5.6 (4.4%)	7.5 (5.9%)	10.3 (8.1%)	11.8 (9.3%)
Almen	-0.1 (-0.4%)	1 (3.4%)	0.9 (2.7%)	2 (6.1%)	2.5 (7.4%)
Andel	0.4 (5.7%)	0.9 (10.7%)	0.8 (9.8%)	1.2 (14.4%)	1.3 (15.6%)
Offentlig udlejning	0 (0.4%)	0.1 (3.3%)	0 (-0.8%)	0 (-0.1%)	0.2 (4.1%)
Privat udlejning	1.6 (4.4%)	1.5 (3.6%)	2.7 (6.7%)	2.9 (6.8%)	2.7 (6.3%)
Boligart					
Stuehus	0.3 (2%)	1.1 (7.4%)	0.9 (6.3%)	1.1 (7.4%)	1 (6.9%)
Parcelhus	1.9 (1.6%)	5.5 (4.6%)	8.1 (6.7%)	10 (8.2%)	11.4 (9.4%)
Rækkehus	0.2 (0.8%)	1.8 (5%)	1.3 (3.4%)	3.4 (9%)	3.6 (9%)
Etagebolig	1 (3.9%)	0.5 (1.6%)	1.2 (4%)	1.7 (5.2%)	2.1 (6.4%)
Øvrige	0.4 (3.7%)	0.3 (2.5%)	0.4 (3.4%)	0.2 (2.3%)	0.6 (6%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	0.5 (5.4%)	0.9 (8.9%)	0.1 (0.5%)	0.4 (3.5%)	0.3 (3%)
60-79 m ²	0.7 (2.9%)	0.7 (3%)	-0.1 (-0.6%)	0.5 (1.8%)	1 (4.1%)
80-99 m ²	0.6 (2%)	1.4 (4.4%)	2.9 (8.7%)	3.4 (10.1%)	3.8 (11.5%)
100-119 m ²	0.4 (1.3%)	0.9 (2.7%)	1.9 (5.6%)	1.9 (5.3%)	2.7 (7.6%)
120-159 m ²	1.1 (2%)	3.4 (6.1%)	3.9 (6.9%)	5.9 (10.5%)	5.9 (10.6%)
160- m ²	0.6 (1.2%)	1.8 (3.2%)	3.3 (5.9%)	4.4 (8%)	4.8 (8.6%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	2.7 (2.3%)	5.5 (4.5%)	8.2 (6.5%)	10.9 (8.6%)	12.5 (9.9%)
Under 1000	1.2 (1.4%)	3.6 (4.1%)	3.7 (4.2%)	5.4 (6.1%)	5.9 (6.6%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE

Tabel 9.9 Absolut og relativ ændring i antallet af boliger relativt til grundforløbet for øget tilflytning af ældre fordelt på boligkarakteristika, 100 boliger (pct.)

	2020	2025	2030	2035	2040
Boligtype					
Ejer	0.9 (0.7%)	0.6 (0.5%)	-0.6 (-0.5%)	0.8 (0.7%)	0.8 (0.7%)
Almen	0.1 (0.4%)	0.8 (2.6%)	-0.3 (-1%)	0.7 (2.1%)	1.3 (3.9%)
Andel	0.2 (2.7%)	0.3 (3.2%)	0.2 (2%)	0.3 (3.1%)	0 (-0.4%)
Offentlig udlejning	0 (1.1%)	0.2 (3.8%)	-0.1 (-3%)	-0.3 (-5.9%)	-0.3 (-5.9%)
Privat udlejning	-0.3 (-0.9%)	-1.4 (-3.4%)	1.9 (4.6%)	0.9 (2.2%)	1.3 (3.1%)
Boligart					
Stuehus	0.2 (1.4%)	0.4 (2.9%)	0.4 (2.5%)	0 (-0.1%)	0.1 (0.4%)
Parcelhus	0.6 (0.5%)	1.2 (1%)	1.1 (0.9%)	1.4 (1.2%)	2.2 (1.8%)
Rækkehus	-0.3 (-0.8%)	0.1 (0.4%)	-0.1 (-0.3%)	1.3 (3.3%)	0.6 (1.6%)
Etagebolig	0.3 (1.2%)	-1 (-3.3%)	-0.4 (-1.2%)	-0.1 (-0.3%)	0.3 (1%)
Øvrige	0 (-0.2%)	-0.4 (-3.9%)	0 (0.2%)	-0.1 (-1.2%)	-0.1 (-0.9%)
Boligstørrelse					
0-59 m ²	0.5 (5.3%)	-0.1 (-1.4%)	-0.4 (-3.4%)	-0.2 (-1.8%)	-0.8 (-7.1%)
60-79 m ²	0.4 (1.9%)	0.5 (2.1%)	0 (-0.1%)	0 (-0.1%)	0 (0.2%)
80-99 m ²	0 (0.1%)	0 (-0.2%)	0.6 (1.7%)	1.2 (3.7%)	1.6 (4.7%)
100-119 m ²	-0.6 (-1.9%)	-1.3 (-3.9%)	-0.6 (-1.8%)	-0.3 (-1%)	0.1 (0.3%)
120-159 m ²	0.3 (0.5%)	1.1 (1.9%)	0.7 (1.3%)	1.3 (2.3%)	1.7 (3.1%)
160- m ²	0.2 (0.4%)	0.3 (0.6%)	0.7 (1.2%)	0.5 (0.9%)	0.5 (0.9%)
Bystørrelse					
Over 50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
10.000-50.000	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
1000-10.000	-0.2 (-0.1%)	0.9 (0.7%)	1.8 (1.4%)	3.1 (2.4%)	3.2 (2.5%)
Under 1000	1 (1.2%)	-0.6 (-0.7%)	-1 (-1.1%)	-0.8 (-0.9%)	-0.1 (-0.1%)

Kilde: Egen beregninger på SMILE